

Collège des procureurs généraux

Bruxelles, le 24 octobre 2019

**CIRCULAIRE N° 14/2014 DU
COLLÈGE DES PROCUREURS
GÉNÉRAUX PRÈS LES COURS
D'APPEL**

Monsieur le Procureur général,
Monsieur le Procureur fédéral,
Madame/Monsieur le Procureur du Roi,
Madame/Monsieur l'Auditeur du travail,

**VERSION REVISÉE
24.10.2019**

OBJET: Lois du 11 février 2014 portant
des mesures diverses visant à améliorer
le recouvrement des peines patrimoniales
et des frais de justice en matière pénale
(loi EPE)

College van Procureurs-generaal

Brussel, 24 oktober 2019

**OMZENDBRIEF NR. 14/2014 VAN
HET COLLEGE VAN
PROCUREURS-GENERAAL BIJ
DE HOVEN VAN BEROEP**

Mijnheer de Procureur-generaal,
Mijnheer de Federale Procureur,
Mevrouw/Mijnheer de Procureur des
Konings,
Mevrouw/Mijnheer de Arbeidsauditeur,

**HERZIENE VERSIE
24.10.2019**

BETREFT: Wetten van 11 februari 2014
houdende diverse maatregelen ter
verbetering van de invordering van de
vermogensstraffen en de
gerechtskosten in strafzaken
(SUO-wet).

Bruxelles, le 24 octobre 2019

Le procureur général près la cour d'appel
à Gand, Président du Collège des
procureurs généraux,

Brussel, 24 oktober 2019

De procureur-generaal bij het hof van
beroep te Gent, Voorzitter van het College
van Procureurs-generaal,

Erwin DERNICOURT

Le procureur général près la cour d'appel
à Bruxelles,

De procureur-generaal bij het hof van
beroep te Brussel,

Johan DELMULLE

Le procureur général près la cour d'appel
à Mons,

De procureur-generaal bij het hof van
beroep te Bergen,

Ignacio de la SERNA

Le procureur général près la cour d'appel
à Anvers,

De procureur-generaal bij het hof van
beroep te Antwerpen

Patrick VANDENBRUWAENE

Le procureur général près la cour d'appel
à Liège,

De procureur-generaal bij het hof van
beroep te Luik,

Christian DE VALKENEER

COL 14/2014 - Wetten van 11 februari 2014 houdende diverse maatregelen ter verbetering van de invordering van de vermogensstraffen en de gerechtskosten in strafzaken (SUO-wet).

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
2	HET STRAFRECHTELIJK UITVOERINGSONDERZOEK (SUO)	7
2.1	BEGRIIP EN ALGEMENE BEGINSLEN	8
2.1.1	<i>Definitie van het SUO</i>	8
2.1.2	<i>Actoren van het SUO</i>	9
2.1.2.1	Actieve actor van het SUO: het OM	9
2.1.2.2	Passief subject van het SUO: de veroordeelde en de malafide derde	9
2.1.3	<i>Aanwending van dwangmiddelen</i>	11
2.1.4	<i>Geheim van het SUO</i>	11
2.1.4.1	Principe	11
2.1.4.2	Uitzonderingen	11
2.1.4.3	Inzage en afschrift van het SUO-dossier	12
a)	Algemeen	12
b)	Consultatie van het SUO-dossier door de burgerlijke partij	12
c)	Procedure voor de inzage van het SUO-dossier en het verkrijgen van een afschrift	13
2.1.5	<i>Uitwisseling van informatie</i>	16
2.1.5.1	Mededeling van informatie door de SUO-magistraat aan de FOD Financiën (art. 464/1, § 6 eerste lid Sv)	16
2.1.5.2	Mededeling van informatie door politiediensten aan de SUO-magistraat (art. 464/1, § 6 tweede lid Sv)	16
2.1.5.3	Mededeling van informatie door politiediensten aan de bevoegde magistraat (art. 464/1, § 6 derde lid Sv)	16
2.1.5.4	Vaststelling van strafbare feiten tijdens het SUO door politiediensten (art. 464/1, § 6 derde lid Sv)	16
2.1.5.5	Hergebruik van informatie door het OM (art. 464/1, § 6 laatste lid Sv)	17
2.1.6	<i>Bestemming van de ontvangen of beheerde geldsommen</i>	20
2.1.7	<i>Rechtspositie van derden</i>	20
2.1.7.1	Algemeen beginsel	20
2.1.7.2	Uitzonderingen	21
2.2	ORGANEN VAN HET ONDERZOEK	22
2.2.1	<i>Openbaar ministerie</i>	22
2.2.2	<i>Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV)</i>	23
2.2.3	<i>Politiediensten</i>	25
2.3	OPENING VAN HET SUO	26
2.3.1	<i>Algemeen</i>	26
2.3.2	<i>Gebrek aan (volledige) betaling van de verschuldigde verbeurdverklaring, geldboete en gerechtskosten</i>	26
2.3.3	<i>Belangrijkheid van de betalingsverplichting</i>	27
2.3.3.1	Kwalitatief criterium	28
2.3.3.2	Kwantitatief criterium	28
2.3.4	<i>Eventuele aanvullende richtlijnen voor de leden van het openbaar ministerie</i>	29
2.4	BEVOEGDHEDEN VAN DE UITVOERINGSORGANEN	30
2.4.1	<i>Algemeen</i>	30
2.4.2	<i>Gewone uitvoeringshandelingen</i>	30
2.4.2.1	Begrip	30
a)	Algemene regel	30
b)	Uitzondering	32
2.4.2.2	Analyse van de gewone uitvoeringshandelingen	32

a)	Politioneel vermogensonderzoek (art. 464/5, § 2, Sv)	32
b)	Verhoor (art. 464/6 Sv)	32
c)	Aanwijzing van een technisch adviseur (art. 464/7 Sv)	34
d)	Zoeking met toestemming (art. 464/8, § 1, Sv)	34
e)	Zoeking in een privaat informaticasysteem met toestemming (art. 464/8, §2, Sv)	34
f)	Betreding van een voor het publiek toegankelijke plaats (art. 464/9 Sv)	35
g)	Doorzoeking van een voertuig, vaartuig of enig ander vervoermiddel (art. 464/10 Sv)	35
h)	Fouillering van de veroordeelde of de malafide derde (art. 464/11 Sv)	35
i)	Bankonderzoek (art. 464/12 Sv)	36
j)	Identificatie van de gebruikers van een elektronisch communicatienetwerk of -diensten, of de gebruikte elektronische communicatiedienst (art. 464/13 Sv)	39
k)	Gewone observatie (artikelen 464/14 tot 464/15 en 464/17 tot 464/18 Sv)	40
l)	Informantenwerking (artikelen 464/16 en 464/17 Sv)	44
m)	Het vorderen van de Passagiersinformatie-eenheid tot het meedelen van de passagiersgegevens overeenkomstig artikel 27 van de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens (op basis van het algemeen artikel 464/5 §1 Sv juncto artikel 46 septies Sv)	45
2.4.2.3	Begrip	47
2.4.2.4	Analyse van de specifieke uitvoeringshandelingen	48
a)	Huiszoeking zonder toestemming (art. 464/22 Sv)	48
b)	Zoeking in een informaticasysteem (artikelen 464/23 en 464/24 Sv)	48
c)	Opsporen en lokaliseren van elektronische communicatie (art. 464/25 Sv)	50
d)	Interceptie en opname van private (elektronische) communicatie (art. 464/26 Sv)	52
e)	Observatie (artikel 464/27 Sv)	56
f)	Voorlopige maatregelen t.a.v. de veroordeelde of de malafide derde als rechtspersoon (art. 464/28 Sv)	60
2.4.2.5	Machtigingsprocedure	60
a)	Bevoegde rechter	60
b)	Procedure voor de strafuitvoeringsrechter	61
c)	Appreciatiebevoegdheid	61
d)	Cassatieberoep (art. 464/21 Sv)	64
2.4.3	<i>Inbeslagneming ten behoeve van de strafuitvoering</i>	64
2.4.3.1	Algemeen	64
2.4.3.2	Beslag op goederen en informatiedragers (art. 464/29 Sv)	65
a)	Bevoegde beslagleggende overheden (art. 464/ 29, § 1)	65
b)	Voorwerp van het beslag (art. 464/ 29, § 2)	65
c)	Formaliteiten van het beslag	66
2.4.3.3	Beslag op goederen die toebehoren aan malafide derden (art. 464/30 Sv)	67
a)	Bevoegde beslagleggende overheden (art. 464/30, § 1 Sv)	67
b)	Motivering van de beslissing tot inbeslagneming (art. 464/30, § 1 Sv)	67
c)	Voorwerp van het beslag	67
d)	Formaliteiten van het beslag	68
2.4.3.4	Databeslag (art. 464/32 Sv juncto art. 464/29, § 1 en 2 Sv)	68
a)	Bevoegde beslagleggende overheden	68
b)	Voorwerp van het beslag	68
c)	Formaliteiten van het beslag	68
2.4.3.5	Beslag op onroerende goederen (art. 464/33 Sv)	69
a)	Bevoegde beslagleggende overheden	69
b)	Voorwerp van het beslag	69
c)	Formaliteiten van het beslag (art. 464/33, §2 Sv)	69
2.4.3.6	Beslag onder derden (art. 464/34 Sv)	72
a)	Bevoegde beslagleggende overheden	72
b)	Voorwerp van het beslag	72
c)	Formaliteiten van het beslag (art. 464/34, § 2 Sv)	73
2.4.3.7	Beheer van de in beslag genomen goederen	74
a)	Bewaring in natura ter griffie (art. 464/35, § 1, Sv)	74
b)	Beheer door het COIV	75
c)	Teruggave van in beslag genomen goederen tegen betaling van een geldsom (art. 464/35, § 2, Sv)	77
2.4.3.8	Vervreemding van de in beslag genomen goederen (artikelen 464/37 en 464/38 Sv)	78
a)	Beslissing tot vervreemding	78
b)	Uitvoering van de beslissing tot vervreemding	78

c)	Betwisting van de beslissing tot vervreemding voor de strafuitvoeringsrechtbank.....	79
2.4.3.9	Strafrechtelijk kortgeding (art. 464/36 Sv).....	81
a)	Procedure voor de SUO-magistraat	81
b)	Procedure voor de strafuitvoeringsrechtbank	82
2.5	KOSTEN VAN HET STRAFRECHTELIJK UITVOERINGSONDERZOEK (ART. 464/39 Sv)	85
2.5.1	<i>Definitie</i>	85
2.5.2	<i>Tarief</i>	85
2.5.3	<i>Verhaalbaarheid van de kosten (art. 464/39 Sv)</i>	85
2.5.3.1	Algemeen.....	85
2.5.3.2	Uitzondering	85
2.5.4	<i>Procedure (art. 464/40 Sv)</i>	85
2.6	AFLUITING VAN HET STRAFRECHTELIJK UITVOERINGSONDERZOEK (ART. 464/41 Sv)	86
3	VERRUIMING VAN HET BESLAG BIJ EQUIVALENT	87
3.1	WETTEKST: ARTIKEL 35TER SV.	87
3.2	INHOUD VAN DE WIJZIGINGEN	88
4	HERVORMING VAN DE VERJARING VAN DE VERBEURDVERKLARING	91
4.1	ALGEMEEN.....	91
4.2	VERLENGING VAN DE VERJARINGSTERMIJN IN CORRECTIONELE ZAKEN TOT 10 JAAR.....	92
4.3	SCHORSING EN STUITING VAN DE VERJARINGSTERMIJN	92
4.3.1	<i>Schorsing (art. 97 Sw.)</i>	93
4.3.1.1	Algemene grond (art. 97 Sw, § 1).....	93
4.3.1.2	Bijzondere gronden (art. 97, § 2 Sw).....	93
4.3.2	<i>Stuiting (art. 98 Sw)</i>	94
4.3.2.1	Algemene grond	94
4.3.2.2	Bijzondere gronden.....	94
5	TOEPASSING VAN DE PROBATIEWET OP DE VERBEURDVERKLARING	95
5.1	VEROORDELING TOT DE VERBEURDVERKLARING IN GEVAL VAN TOEKENNING VAN OPSCHORTING.....	95
5.1.1	<i>Wetstekst</i>	95
5.1.2	<i>Ratio legis</i>	95
5.2	AFSCHAFFING VAN DE VERBEURDVERKLARING MET UITSTEL	96
5.2.1	<i>Wetstekst</i>	96
5.2.2	<i>Ratio legis</i>	96
5.2.3	<i>Toepassing van de nieuwe wet in de tijd</i>	97
5.2.4	<i>De matigingsbevoegdheid van de rechter (art. 55 van de SUO-wet)</i>	97
6	HERZIENING VAN ARTIKEL 197BIS SV (ART. 54 VAN DE SUO-WET)	99
6.1	AANWIJZINGEN VAN DE DIRECTEUR VAN HET COIV AAN DE ONTVANGER.....	99
6.2	TENUITVOERLEGGING VAN VEROORDELING OP DE BESLAGEN GOEDEREN DOOR DE ONTVANGER	99
6.3	OVERSCHRIJVING VAN DE RECHTERLIJKE BESLISSINGEN M.B.T. CONFISCATIE VAN ONROERENDE GOEDEREN OP HET BEVOEGDE KANTOOR VAN DE ALGEMENE ADMINISTRATIE VAN DE PATRIMONIUMDOCUMENTATIE	99
6.4	ONTVANGER GESPECIALISEERD IN DE INVORDERING VAN VERBEURDVERKLARINGEN (ART. 197 BIS, § 2 SV)	100
6.5	DELEGATIE VAN DE OPDRACHTEN VAN HET OM BETREFFENDE DE TENUITVOERLEGGING VAN VERBEURDVERKLARINGEN IN HET BUITENLAND AAN HET COIV	100
6.6	OPRICHTING VAN HET OVERLEGORGAAN VOOR DE COÖRDINATIE VAN DE INVORDERING VAN NIET-FISCALE SCHULDEN IN STRAFZAKEN	101
6.6.1	<i>Algemeen</i>	101
6.6.2	<i>Samenstelling</i>	102
6.6.3	<i>Opdrachten</i>	102
6.6.4	<i>Besluitvorming</i>	103
7	OPTIMALISATIE VAN DE SOLVABILITEITSONDERZOEKEN GEVOERD DOOR HET COIV	104
7.1	WETTEKSTEN.....	104
7.2	BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN	107
8	REGISTRATIE	110

1 INLEIDING

De wetten van 11 februari 2014 houdende diverse maatregelen ter verbetering van de invordering van de vermogensstraffen en de gerechtskosten in strafzaken (hierna “SUO-wet”) verscheen op 8 april 2014 in het Belgisch Staatsblad¹.

Het Grondwettelijk Hof² vernietigde op 17 december 2015 deels de SUO-wetten van 11 februari 2014:

- artikel 464/1, § 5, derde lid, laatste zin, Sv., dat bepaalt dat er geen rechtsmiddel openstaat tegen de beslissing van de SUO-magistraat om de inzage van het SUO-dossier niet toe te staan;
- artikel 464/24, §§ 2 en 3, Sv. (zoeking in informaticasysteem), in zoverre de medewerkingsplicht ook geldt voor de veroordeelde of voor de malafide derden ten aanzien van wie er aanwijzingen zijn dat zij zich schuldig hebben gemaakt aan een ander misdrijf dan datgene dat geleid heeft tot de veroordeling waarop het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek betrekking heeft;
- artikel 464/27 (observatie als specifieke uitvoeringshandeling).

Het Grondwettelijk Hof verwierp onder voorbehoud van de interpretaties vermeld in B.32, B.33, B.48.3 en B.48.4 van het arrest, het beroep tot vernietiging voor het overige.

De wetgever heeft bij wet van 18 maart 2018 (hierna “SUO-reparatiewet”) ³ de SUO-wetgeving geconformeerd aan de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Het begrip 'observatie ten aanzien van een woning' om een inmenging in het privéleven te kunnen verantwoorden werd verduidelijkt. De verplichting van de veroordeelde en van derden te kwader trouw om mee te werken aan een zoeking in het informaticasysteem werd gewijzigd waarbij uitdrukkelijk werd voorzien dat personen hun medewerking kunnen weigeren, in het bijzonder wanneer ze zichzelf zouden beschuldigen van een ander misdrijf dan datgene dat geleid heeft tot de veroordeling waarop het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek betrekking heeft. Een rechtsmiddel werd voorzien tegen de weigering door de SUO-magistraat van een inzage in het dossier. Art. 464/23 Sv. werd verder gewijzigd om het voorbehoud van interpretatie (in overweging B.48.3) over de uitgebreide zoeking in een informaticasysteem te expliciteren in de wijzigingswet.

De SUO-wetgeving is ook (juridisch-technisch) aangepast aan bepaalde evoluties in het gemeenschappelijk strafprocesrecht:

- artikel 11 van de wet van 29 mei 2016 betreffende het verzamelen en het bewaren van de gegevens in de sector van de elektronische communicatie (dataretentiewet) wijzigde artikel 464/25 Sv.;

¹ De Duitstalige vertaling (I) en een Duitstalig uittreksel (II) van deze wetten verscheen in het BS 12 mei 2016.

² GwH 17 december 2015, nr. 178/2015, *NjW* 2016, 108-119; *JLMB* 2016/16, 724-733, *Rev.dr.pén.crim.* 2016, 950-994, *BS* 8 februari 2016; Zie D. CHICHOYAN en O. MICHIELS, “Coups d’œil constitutionnels sur la procédure pénale”, *La Cour constitutionnelle. De l’art de modeler le droit pour préserver l’égalité*, Edition du Jeune Barreau de Liège, Limal, Anthémis, 2016, 283-311.

³ Artikelen 12, 13, 14 en 15 Wet van 18 maart 2018 houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht, *BS* 2 mei 2018.

- artikel 17 van de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenen en houdende diverse bepalingen inzake Justitie (Potpourriwet 4), wijzigde artikel 464/2 Sv.;
- artikelen 27 en 28 van de wet van 25 december 2016 houdende diverse wijzigingen van het Wetboek van strafvordering en het Strafwetboek, met het oog op de verbetering van de bijzondere opsporingsmethoden en bepaalde onderzoeksmethoden met betrekking tot internet en elektronische en telecommunicaties en tot oprichting van een gegevensbank stemafdrukken, wijzigden de artikelen 464/13 en 464/25 Sv.;
- artikelen 44, 45 en 46 van de wet van 4 februari 2018 houdende de opdrachten en de samenstelling van het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV-wet), wijzigden de artikelen 464/1, 464/3 en 464/37 Sv.;
- artikel 74 van de wet van 11 juli 2018 in het kader van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën en van de nieuwe organisatie- en bevoegdheidsverdeling binnen de Administratie Rechtszekerheid, wijzigde artikel 464/33 Sv. Artikelen 152-154 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële databank⁴, wijzigden de artikelen 464/1, §5, achtste lid, 464/36, §5, derde lid, 464/38, §3, derde lid inzake de inzage van het SUO-dossier.

De SUO-wet regelt de volgende aangelegenheden:

- de invoering van het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek (SUO (artikelen 464/1 tot en met 464/41 Sv.);
- verruiming van het beslag bij equivalent tot malafide derden (art. 35ter Sv.);
- hervorming van de verjaring van de verbeurdverklaring (artikelen 94, 97 en 98 Sw.);
- toepassing van het gemeenrecht op de verbeurdverklaring bij opschorting van de uitspraak over de veroordeling (art. 6 Probatiewet);
- de afschaffing van de verbeurdverklaring met uitstel (art. 8 Probatiewet);
- invoering van de matigingsbevoegdheid van de strafrechter bij het bepalen van het bedrag van de verbeurdverklaarde illegale vermogensvoordelen (of het equivalent daarvan) (art. 43bis Sw.);
- uitbreiding van de bevoegdheid van de directeur van het COIV om aanwijzingen te geven aan de ontvanger van de FOD Financiën betreffende de invordering van geldboetes en gerechtskosten (art. 197bis, § 1, eerste en derde lid, Sv.);
- uitvoering van de veroordelingen tot verbeurdverklaring van een geldsom, een geldboete en de gerechtskosten door de ontvanger op de strafrechtelijk in beslag genomen goederen (art. 197bis, § 1, derde lid, Sv);

⁴ BS 19 juni 2019.

- overschrijving van de rechterlijke beslissingen m.b.t. confiscatie van onroerende goederen op het territoriaal bevoegde kantoor rechtszekerheid (“RZ-kantoor”) van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie⁵ (art. 197bis, § 1, vierde lid, Sv.);
- invoering van de functie van nationale ontvanger gespecialiseerd in de invordering van verbeurdverklaringen binnen de FOD Financiën (art. 197bis, § 2, Sv);
- delegatie van de opdrachten van het OM betreffende de tenuitvoerlegging van verbeurdverklaringen in het buitenland aan het COIV (art. 197bis, § 3, tweede lid, Sv);
- oprichting van een “overlegorgaan voor de coördinatie van de invordering van niet fiscale schulden in strafzaken” binnen de federale staat (art. 197bis, § 4, Sv);
- optimalisatie van de solvabiliteitsonderzoeken gevoerd door het COIV (artikelen 15 en 15bis COIV-wet van 26 maart 2003, thans artikelen 21 en 22 COIV-wet van 4 februari 2018).

De SUO-wet voert bepaalde aspecten van het beleid uit dat de federale regering uitstippelde in het Actieplan 2012-2013 van het College voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude.

Er dient een einde te worden gesteld aan de straffeloosheid door een effectieve strafuitvoering (“**misdaad mag niet lonen**”). De bestaande wetgeving liet het OM en de ontvangers van domeinen en penale boeten (thans kantoren niet-fiscale invordering) niet toe om over te gaan tot een optimalere invordering van de opgelegde geldboetes, gerechtskosten en verbeurdverklaarde geldsommen. De ontvanger van penale boeten en domeinen beschikt niet over voldoende en afdoende wettelijke instrumenten om effectief en efficiënt op te treden tegen de veroordeelde die zijn insolventie organiseert. De ontvanger beschikt bovendien niet over adequate middelen om inlichtingen te verzamelen over de vermogenssituatie van de veroordeelde of de derden die zich bedrieglijk verstaan met de veroordeelde. De parketten en de politiediensten beschikken van hun kant niet over adequate en wettelijke bevoegdheden om de aan de strafuitvoering onttrokken vermogensbestanddelen te lokaliseren en in beslag te nemen.

Hoewel er nog steeds een strafrechtelijk onderzoek naar “**bedrieglijk onvermogen**” (art. 490bis Sw) kan geopend worden laat de SUO-wet toe dat bestaande capaciteit bij het openbaar ministerie en de politiediensten prioritair wordt aangewend voor de effectieve invordering van de uitgesproken vermogensstraffen en gerechtskosten.

De initiële SUO-wetten (I) en (II) van 11 februari 2014 traden gedeeltelijk in werking op de tiende dag na publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad, op 18 april 2014. De SUO-reparatiewet van 18 maart 2018 is in werking getreden op 12 mei 2018.

⁵ De term “hypotheekkantoor” in artikel 197bis Sv. is ingevolge de reorganisatie van de FOD Financiën vervangen door “het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie” (artikel 73 van de wet van 11 juli 2018 in het kader van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën en van de nieuwe organisatie- en bevoegdheidsverdeling binnen de Administratie Rechtszekerheid).

Ter uitvoering van de SUO-wet dient een KB tot uitvoering van artikel 464/4, § 1, van het Wetboek van strafvordering (citeertitel: “**KB opening SUO**”) de kwantitatieve en kwalitatieve criteria voor de opening van het strafrechtelijke uitvoeringsonderzoek door het OM te bepalen.

Het KB Opening SUO trad in werking op datum van zijn publicatie in het Belgisch Staatsblad, op 30 mei 2014.

Deze omzendbrief becommentarieert de nieuwe wetgeving, voornamelijk maar niet uitsluitend op basis van de parlementaire voorbereiding van de SUO-wet.

De omzendbrief stelt ook de richtlijnen vast die de magistraten van het openbaar ministerie, inclusief het COIV, volgen bij het toepassen van de SUO-wet.

Ter aanvulling van de omzendbrief nr. 14/2014 is er een modellenverzameling ontwikkeld (omzendbrief nr. 4/2015) die zal worden aangepast aan de SUO-reparatiewet.

2 HET STRAFRECHTELIJK UITVOERINGSONDERZOEK (SUO)

De SUO is als “rechtspleging van bijzondere aard” geregeld bij de artikelen 464/1 t.e.m. 464/41 Sv. (hoofdstuk Ibis van titel IV van boek II van het Wetboek van strafvordering).

Structuur van het hoofdstuk Ibis (“Het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek”):

- Afdeling 1.** Begrip en algemene beginselen (art. 464/1)
- Afdeling 2.** Organen van het onderzoek (artikelen 464/2 tot 464/3)
- Afdeling 3.** Opening van het onderzoek (art. 464/4)
- Afdeling 4.** Bevoegdheden van de uitvoeringsorganen
 - Onderafdeling 1. Gewone uitvoeringshandelingen
(artikelen 464/5 tot 464/18)
 - Onderafdeling 2. Specifieke uitvoeringshandelingen
(artikelen 464/19 tot 464/28)
 - Onderafdeling 3. Inbeslagneming ten behoeve van de strafuitvoering
(artikelen 464/29 tot 464/38)
- Afdeling 5.** Kosten van het onderzoek (artikelen 464/39 tot 464/40)
- Afdeling 6.** Afsluiting van het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek
(art. 464/41)

2.1 Begrip en algemene beginselen

2.1.1 Definitie van het SUO

Het art. 464/1, § 1, Sv. omschrijft het SUO als volgt:

“Het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek is het geheel van handelingen dat strekt tot de opsporing, de identificatie en de inbeslagneming van het vermogen waarop de veroordeling tot betaling van een geldboete, een bijzondere verbeurdverklaring of de gerechtskosten kan worden uitgevoerd.”

Het SUO heeft een **dubbele doelstelling**:

- enerzijds het verzamelen van **inlichtingen** (geen bewijzen van misdrijven) aangaande de **vermogenssituatie** van de veroordeelde, en eventueel ook de malafide derde;
- anderzijds, de **inbeslagneming** van het **vermogen** waarop de veroordeling tot de betaling van een verbeurdverklaring, geldboete of de gerechtskosten kan worden uitgevoerd (**executieobject**).

De verkoop van de in beslag genomen vermogensbestanddelen om de verschuldigde verbeurdverklaringen, geldboeten en gerechtskosten aan te zuiveren is mogelijk via een zogenaamde “**vervreemdingsprocedure**”.

De term “**bijzondere verbeurdverklaring**” slaat zowel op de verbeurdverklaringen bij equivalent (artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek en de gelijkaardige regelingen voor bepaalde misdrijven, zoals bvb. witwassen) als de objectconfiscatie van een geldsom die niet vooraf is in beslag genomen tijdens het strafonderzoek. In het laatste geval kan er geen onmiddellijke eigendomsoverdracht door de verbeurdverklaring zelf zijn van geldsommen die niet vooraf in klinkende munt in beslag werden genomen zodat de Staat slechts schuldeiser wordt van de veroordeelde voor die geldsommen (Cass. 16 oktober 2007, AR P.07.1202.N). In beide hypothesen ontstaat er een schuldvordering van de Staat op de veroordeelde tot beloop van het bedrag van de verbeurdverklaring, die de bevoegde ontvanger van de FOD Financiën invordert op het vermogen van de veroordeelde.

Het **vermogen** (als **executieobject**) van de veroordeelde omvat zowel alle beslagbare roerende en onroerende eigendommen van de veroordeelde als opeisbare schuldvorderingen van de veroordeelde op derden waarop de veroordeling kan en mag worden uitgevoerd.

Het SUO viseert het **werkelijke vermogen** van de veroordeelde. Het SUO doorpikt desnoods de constructies die de veroordeelde heeft opgezet om zijn vermogen schijnbaar over te dragen aan malafide derden, terwijl hij in feite nog steeds rechtstreeks of onrechtstreeks de aan het eigendomsrecht verbonden rechten uitoefent t.a.v. betrokken goederen. Het SUO viseert alle vermogensbestanddelen waarvan de veroordeelde zich ontdoet via de aanwending van allerlei **bedrieglijke technieken** om zich te onttrekken aan de tenuitvoerlegging van de veroordeling.

2.1.2 Actoren van het SUO

2.1.2.1 Actieve actor van het SUO: het OM

Het SUO wordt gevoerd onder het gezag en de leiding van het openbaar ministerie (art. 464/1, § 2, Sv). De magistraat die het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek voert fungeert als “SUO-magistraat”. De rol van het OM wordt verder toegelicht (zie infra, “2.2.2. Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring”).

Gelet op het feit dat het SUO vereist dat de magistraat van het openbaar ministerie zich meerdere specialisatie domeinen eigen maakt, en buiten de aanwending van gewone opsporingshandelingen die op zich een grondige kennis van het strafprocesrecht vereisen, bovendien bedreven moet zijn in de aanwending van sommige bijzondere opsporingsmethoden, ligt het voor de hand dat de procureur-generaal, respectievelijk de procureur des Konings, de federale procureur en de arbeidsauditeur in hun korps één of meer magistraten aanwijzen die belast worden met de toepassing van onderhavige wetgeving.

De Potpourriwet II wijzigde het statuut van de parketjurist.⁶ Elke korpschef van het openbaar ministerie kan de uitoefening van de bepaalde bevoegdheden van het openbaar ministerie delegeren aan een parketjurist (artikel 162, § 2 Ger.W.). Delegatie van een SUO aan een parketjurist is ook mogelijk :

“De wet verbiedt ook niet dat de parketjurist een strafuitvoeringsonderzoek leidt aangezien er in dat geval per definitie reeds definitief beslist werd over de strafvordering. Op grond van dezelfde motivering als tijdens het opsporingsonderzoek zullen ze in dat kader geen bijzondere opsporingsmethodes kunnen uitvoeren.”⁷

2.1.2.2 Passief subject van het SUO: de veroordeelde en de malafide derde

Het SUO wordt gevoerd t.a.v. de **veroordeelde**, d.w.z. een persoon, zowel natuurlijke als rechtspersonen, die de dader is van een misdrijf en door de rechter is veroordeeld tot de betaling van een verbeurdverklarde geldsom, een strafrechtelijke geldboete of de gerechtskosten in strafzaken (art. 464/1, § 3, Sv).

Bepaalde bijzondere wetten laten toe dat naast de dader van de onderliggende strafbare feiten (materiële dader), een derde die vreemd is aan het misdrijf burgerrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld voor de veroordeling tot de verbeurdverklaringen, geldboeten en gerechtskosten (**burgerrechtelijk aansprakelijke partij**). Zo bepaalt art. 26 van de wet van 9 februari 1994 betreffende de veiligheid van producten en diensten, dat vennootschappen aangesproken kunnen worden voor de betaling van deze schulden als hun organen of aangestelden zijn schuldig bevonden aan een inbreuk op voormelde wet. In het sociaal strafrecht is de werkgever burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de strafrechtelijke boeten waartoe zijn aangestelden of lasthebbers zijn veroordeeld (art. 104 Sociaal Strafwetboek). Ingevolge een amendement zijn de burgerrechtelijke aansprakelijke partijen weggelaten uit het toepassingsgebied van de SUO-wet. Ze kunnen wel als “malafide derde” eventueel het voorwerp zijn van een SUO.

⁶ Artikel 162 Ger. W. gewijzigd bij artikel 197 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016.

⁷ Omzendbrief COL 09/2016 van het College van procureurs-generaal betreffende de delegatie van bevoegdheden aan parketjuristen.

Het SUO kan ook gevoerd worden tegen “**malafide derden**”, d.w.z. personen, zowel fysieke personen als rechtspersonen, die doelbewust (“wetens en willens”) met de veroordeelde samenspannen om zijn vermogen te onttrekken aan de tenuitvoerlegging van een uitvoerbare veroordeling (art. 464/1, § 3, Sv).

De wetgever wil immers voorkomen dat de veroordeelde zich onttrekt aan de strafuitvoering door zijn vermogen schijnbaar over te dragen aan derden te kwader trouw, terwijl hij in feite nog steeds rechtstreeks of onrechtstreeks de aan het eigendomsrecht verbonden rechten uitoefent t.a.v. betrokken goederen. De veroordeelde kan allerlei technieken aanwenden om zich insolvabel te maken om zijn vermogen op bedrieglijke wijze te onttrekken aan de effectieve uitvoering van de veroordeling.

Het OM dient aan te tonen dat de derde op de hoogte is van de betalingsverplichting die op de veroordeelde rust en dat hij doelbewust heeft meegewerkt aan het onttrekken van het vermogen van de veroordeelde aan de tenuitvoerlegging van de veroordeling tot betaling van de gerechtskosten, verbeurdverklaringen en geldboeten.

Voorbeelden:

- de malafide derde factureert periodiek prestaties aan de veroordeelde die fictief geleverd zijn of die opzettelijk zwaar overgewaardeerd zijn, waarbij de betaalde gelden nadien geheel of gedeeltelijk terugvloeien naar de veroordeelde;
- de financiering van de aankoop van bepaalde goederen bij een bonafide verkoper door de malafide derde met geldsommen die afkomstig zijn van de veroordeelde, waarbij de “aangekochte” goederen nadien kosteloos worden gebruikt door de veroordeelde of aan hem worden verhuurd tegen een abnormaal lage prijs;
- de verkoop van goederen van de veroordeelde aan de malafide derde, gefinancierd met gelden afkomstig van de veroordeelde, waarbij de malafide derde nadien de ontvangen geldprijs teruggeeft aan de veroordeelde en de “verkochte” goederen verhuurt aan de veroordeelde tegen een abnormaal lage prijs of ze gratis ter beschikking stelt aan de veroordeelde;
- verkoop van goederen die toebehoren aan de veroordeelde aan de malafide derde voor een symbolisch bedrag;
- de inbreng van vermogensbestanddelen van de veroordeelde in een patrimoniumvennootschap die hij zelf of via een tussenpersoon, bij voorbeeld een andere vennootschap die hij controleert, na de veroordeling heeft opgericht met het oogmerk om de goederen te onttrekken aan de strafuitvoering;
- wagens die op naam staan van de echtgenoot van de veroordeelde, terwijl de veroordeelde de gewoonlijke gebruiker is van de wagen (dit geldt des te meer indien de echtgenoot de gewoonlijke gebruiker en eigenaar is van een tweede wagen);
- wijzigingen in het huwelijksvermogensstelsel om goederen te onttrekken aan de strafuitvoering (gemeenschappelijke goederen die eigen worden aan de echtgenoot van de veroordeelde).

Indien dergelijke constructies worden opgezet of technieken worden aangewend voor de tenuitvoerlegging van de veroordeling, kan het OM tijdens het klassieke strafonderzoek een beslag bij equivalent leggen op de goederen die toebehoren aan de malafide derde op grond van art. 35ter, § 4, Sv (zie infra, “3. Verruiming van het beslag bij equivalent”).

2.1.3 Aanwending van dwangmiddelen

Behoudens wettelijke uitzonderingen mogen de uitvoeringshandelingen geen enkele dwangmaatregel noch schending van individuele rechten en vrijheden inhouden (art. 464/1, § 1 Sv).

Het OM mag in het raam van het SUO slechts een uitvoeringshandeling stellen die de aanwending van dwangmiddelen of een inbreuk op grondrechten inhoudt onder volgende cumulatieve voorwaarden (art. 464/1, § 4, Sv):

- De uitvoeringshandeling is uitdrukkelijk bij wet toegelaten (**legaliteitsbeginsel**);
- De uitvoeringshandeling wordt gesteld met het oog op het bereiken van het door de wet omschreven doel van het SUO d.w.z. de opsporing, de identificatie en de inbeslagneming van het vermogen van de veroordeelde (**finaliteitsbeginsel**);
- De aangewende dwangmiddelen of schending van het grondrecht mag niet verder gaan dan hetgeen nodig is voor het bereiken van het doel van het SUO (**proportionaliteit**).

De strafuitvoeringsrechter zal het verzoek van het openbaar ministerie om een machtiging te verlenen voor het verrichten van een “specifieke uitvoeringshandeling” onder meer toetsen aan de beginselen van wettigheid en proportionaliteit (zie infra, “2.4.3.3. Machtigingsprocedure”; zie art. 464/19 Sv).

2.1.4 Geheim van het SUO

2.1.4.1 Principe

Behoudens de wettelijke uitzonderingen is het SUO geheim (art. 464/1, § 5, eerste lid, Sv). Eenieder die beroepshalve zijn medewerking dient te verlenen aan het SUO is tot geheimhouding verplicht. De schending van dit geheim wordt gestraft met de straffen bepaald in art. 458 Sw (art. 464/1, § 5, tweede lid, Sv).

2.1.4.2 Uitzonderingen

De SUO-wet voorziet in enkele uitzonderingen op de geheimhouding, bijvoorbeeld:

- de overhandiging van de tekst van het verhoor aan de ondervraagde (art. 464/6, § 4, tweede lid, Sv);
- de kennisgeving van een afschrift van het PV van beslag aan de beslagene (art. 464/31, § 2, Sv);
- mededeling aan een persoon die tijdens het SUO het voorwerp heeft uitgemaakt van een telefoontap (art. 464/41, § 3, Sv).

2.1.4.3 Inzage en afschrift van het SUO-dossier

a) Algemeen

Onverminderd de uitoefening van het recht van verdediging in andere strafprocedures door de veroordeelde of derden, beslist de SUO-magistraat over het verlenen van **inzage van het dossier** of het verkrijgen van een **afschrift** ervan, als de veroordeelde of een belanghebbende derde hierom verzoekt.

In tegenstelling tot de gemeenrechtelijke procedure (art. 21bis Sv.) heeft de wetgever het begrip “belanghebbende derde” niet ingevuld.

Kunnen onder meer als “belanghebbende” worden beschouwd:

- de malafide derde in de zin van artikel 464/1, § 3, Sv.;
- het kantoor niet-fiscale invordering (NFI) of het team bijzondere invordering van de FOD Financiën dat bevoegd is voor de invordering van de verbeurdverklaring, geldboete of gerechtskosten (art. 197bis, § § 1 en 2 Sv.);
- de burgerrechtelijk aansprakelijke partij die samen met de dader van het misdrijf door de strafrechter is veroordeeld tot de betaling van de verbeurdverklaring, geldboete of gerechtskosten;
- de curator van het faillissement of de schuldbemiddelaar van de collectieve schuldenregeling waarbij de veroordeelde of de malafide derde betrokken is;
- elke persoon die zich benadeeld acht door het SUO-beslag met betrekking tot zijn goederen;
- een derde te goeder trouw die vrijwillig tussenkomt in een procedure voor de strafuitvoeringsrechter (opheffing SUO-beslag of vervreemding) om zijn rechten op de betrokken goederen te vrijwaren;
- curatoren van faillissementen, private of publieke schuldeisers van de veroordeelde die een pauliaanse vordering wensen in te stellen tegen een bedrijflijke rechtshandeling van de veroordeelde of malafide derde .

b) Consultatie van het SUO-dossier door de burgerlijke partij

De wet bepaalt uitdrukkelijk dat de SUO-magistraat de inzage kan toestaan aan de **burgerlijke partij** om haar te informeren over de vermogensbestanddelen waarop de uitvoerbare veroordeling tot betaling van een schadevergoeding kan worden uitgevoerd (art. 464/1, § 5, 14de lid, Sv).

Op basis van de verkregen inlichtingen kan de burgerlijke partij een civiel uitvoerend beslag leggen op het vermogen van de veroordeelde. De burgerlijke partij kan eventueel een burgerlijk beslag leggen t.a.v. de malafide derde in samenhang met een pauliaanse vordering (zie hierover E. Dirix en K. Broeckx, *Beslag* in *APR*, derde editie, Mechelen, Kluwer, 2010, blz. 94-95, randnr. 114). Dit laat de burgerlijke partij toe om de door de strafrechter toegekende schadevergoeding effectief te recupereren.

Overleg tussen de burgerlijke partij en de SUO-magistraat is ook aangewezen bij de tenuitvoerlegging van een **verbeurdverklaring waarvan de opbrengst door de rechter is toegewezen aan deze burgerlijke partij** (art. 43bis, derde lid, Sw). De strafrechter zal in die gevallen vaak een dubbele veroordeling uitspreken. Op civiel gebied zal de strafrechter een schadevergoeding toekennen aan de burgerlijke partij. Op penaal gebied wordt een geldsom bij equivalent verbeurdverklaard die overeenstemt met het bedrag van de toegekende schadeloosstelling, die wordt ingevorderd op het vermogen van de veroordeelde ten voordele van de begunstigde burgerlijke partij.

Geldsommen die de burgerlijke partij op eigen initiatief heeft ingevorderd ter aanzuivering van de schadeloosstelling via een gerechtsdeurwaarder worden indien nodig toegerekend op de geldsommen die de FOD Financiën heeft ingevorderd ter uitvoering van de verbeurdverklaring. Het totale bedrag van de ingevorderde verbeurdverklaring mag immers dat van de betaalde of ingevorderde schadevergoeding niet overschrijden en vice versa. Om een **optimale coördinatie** tussen de **parallele invordering** van de schadevergoeding en die van de verbeurdverklaarde geldsom mogelijk te maken kan de mededeling van bepaalde gegevens van het dossier aangewezen zijn.

De SUO-magistraat kan de inzage of het nemen van een afschrift beperken tot het deel van het dossier waarvoor de burgerlijke partij een belang kan doen gelden (art. 464/1, § 5, vierde lid, Sv). Er kan vanzelfsprekend geen inzage worden toegestaan van de informatie m.b.t. de tijdens het SUO uitgevoerde observatie of aangewende informantenwerking die is opgenomen in het **vertrouwelijk dossier** (artikelen 464/14, § 8 in fine Sv, 464/16, § 2, tweede lid, Sv en 464/27, § 2, eerste lid, Sv).

Het informeren van de burgerlijke partij is vanzelfsprekend overbodig als de bij het COIV beschikbare geldsommen integraal kunnen worden aangewend voor de aanzuivering van de publieke schulden van de veroordeelde (of de malafide derde) op basis van **artikel 32 COIV-wet van 4 februari 2018 (voorheen artikel 16bis COIV-wet van 26 maart 2003)** (art. 464/1, § 5 in limine Sv). Voormelde wetsbepaling laat het COIV toe om, na opheffing van het SUO-beslag, de terug te geven geldsommen aan te wenden voor de betaling van fiscale schulden, enz..., zelfs in geval van een burgerlijk beslag uitgaande van de burgerlijke partij (wettelijke schuldvergelijking).

c) Procedure voor de inzage van het SUO-dossier en het verkrijgen van een afschrift

Het Grondwettelijk Hof vernietigde de laatste zin van artikel 464/1, § 5, derde lid, Sv., die bepaalde dat er geen rechtsmiddel openstaat tegen de beslissing van de SUO-magistraat om de inzage van het SUO-dossier niet toe te staan. De SUO-reparatiewet voert een procedure in voor de inzage en het nemen van een afschrift van het SUO-dossier, met een beroepsmogelijkheid.

- **Indienen aanvraag**

Het verzoek tot het verlenen van inzage van het dossier of het verkrijgen van een afschrift ervan door de veroordeelde of een belanghebbende derde, wordt op straffe van niet-ontvankelijkheid met redenen omkleed en houdt keuze van woonplaats in België in, indien de verzoeker er zijn woonplaats of zijn zetel niet heeft. Het verzoekschrift wordt toegezonden aan of neergelegd op het secretariaat van het bevoegde parket of arbeidsauditoraat, dat het opneemt in een daartoe bestemd register.

- Beslissing SUO-magistraat

De SUO-magistraat neemt een beslissing uiterlijk binnen een termijn van vier maanden na de opname van het verzoekschrift in het register.

De SUO-magistraat kan de inzage beperken tot het deel van het dossier waarvoor de verzoeker een belang kan doen gelden. Informatie uit het **vertrouwelijk dossier** kan nooit worden geconsulteerd. De stukken die behoren tot het vertrouwelijk dossier worden in een afzonderlijke farde bewaard.

De SUO-wet voorziet in een aantal **weigeringsgronden**:

- het SUO heeft nog niet geleid tot een inbeslagneming of tot de ontdekking van nieuwe strafbare feiten;
- de noodwendigheden van het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek verzetten zich tegen een onmiddellijke inzage van het dossier, bijvoorbeeld de inzage van inlichtingen verzameld ter voorbereiding van een nakende huiszoeking of inbeslagneming;
- de verzoeker kan geen rechtmatige beweegredenen aanvoeren voor de inzage van het dossier.

De met redenen omklede beslissing van de SUO-magistraat wordt per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg meegedeeld aan de verzoeker, en, in voorkomend geval, aan zijn advocaat, binnen een termijn van 8 dagen na de beslissing.

Ingeval het verzoek om inzage te verlenen van het dossier of er een afschrift van te verkrijgen wordt ingewilligd wordt het dossier binnen 20 dagen na de beslissing van de SUO-magistraat, in origineel of in afschrift, gedurende ten minste 48 uur, voor inzage ter beschikking gesteld van de verzoeker en diens advocaat. Het secretariaat van het bevoegde parket of arbeidsauditoraat brengt de verzoeker en diens advocaat per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg op de hoogte van het tijdstip waarop het dossier kan worden ingezien. Ze kunnen zelf met hun eigen middelen (bv. smartphone, leespen, scanners, etc..) kosteloos een kopie ervan nemen ter plaatse⁸.

- Beroep bij strafuitvoeringsrechter

De verzoeker kan hoger beroep instellen tegen de beslissing voor de strafuitvoeringsrechter, d.i. de rechter in de strafuitvoeringsrechtbank die zetelt als alleenrechtsprekend rechter (zie art. 91 Ger.W.), binnen 15 dagen vanaf de kennisgeving van de beslissing, door een verklaring gedaan op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank en opgenomen in een daartoe bestemd register.

Indien de SUO-magistraat geen beslissing heeft genomen binnen de in het zesde lid vermelde termijn, vermeerderd met 15 dagen, kan de verzoeker zich wenden tot de strafuitvoeringsrechter. Dit recht vervalt indien het met redenen omklede verzoekschrift niet binnen 8 dagen na het verstrijken van die termijn is neergelegd op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank.

Artikel 635bis Ger. W. regelt de *territoriale bevoegdheid* van de strafuitvoeringsrechter in SUO-dossiers. De wetgever somt in artikel 635bis de bepalingen van het Wetboek van strafvordering op die de *materiële bevoegdheid* van de strafuitvoeringsrechter

⁸ Parl. St. Kamer, nr. 3549/005, 26 maart 2019, amendementen nrs. 96, 97 en 98, p. 10-12 en de verantwoording, p. 12-14.

regelen in SUO-zaken. Een verwijzing naar het artikel 464/1, § 5, Sv. dat de beroepsprocedure regelt bij de inzage van het dossier is niet expressis verbis opgenomen in de tekst van artikel 635bis Ger. W. De bevoegdheidsregels van het Ger. W. worden echter op analoge wijze toegepast.

Het verzoekschrift wordt opgenomen in een daartoe bestemd register. De griffier geeft onverwijld kennis van de verklaring aan de SUO-magistraat die het onderzoek voert. De SUO-magistraat zendt de stukken van het dossier toe aan de griffier van de strafuitvoeringsrechtbank, die ze ter griffie neerlegt.

De griffier stelt de verzoeker of zijn advocaat per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg, uiterlijk 7 dagen vooraf, in kennis van de plaats, de dag en het uur van de zitting. De griffier geeft onverwijld kennis van de zitting aan de SUO-magistraat. De verzoeker, zijn advocaat en het openbaar ministerie kunnen worden gehoord. De strafuitvoeringsrechter kan afzonderlijk de SUO-magistraat horen.

De strafuitvoeringsrechter doet binnen een termijn van 30 dagen na de neerlegging van de verklaring uitspraak. De verzoeker die in het ongelijk wordt gesteld, kan veroordeeld worden in de kosten. De griffier geeft binnen 24 uur na de uitspraak per faxpost, bij gewone brief of langs elektronische weg kennis van het vonnis van de strafuitvoeringsrechter aan de verzoeker of zijn advocaat alsook aan de SUO-magistraat.

Het vonnis van de strafuitvoeringsrechter is niet vatbaar voor verzet of cassatieberoep.

- Misbruik van inzagerecht

De verzoeker kan de door de inzage of het nemen van een afschrift verkregen inlichtingen alleen gebruiken in het belang van zijn verdediging, op voorwaarde dat hij het vermoeden van onschuld in acht neemt, alsook de rechten van verdediging van derden, het privéleven en de waardigheid van de persoon. Elk misbruik wordt gestraft overeenkomstig artikel 460ter van het Strafwetboek.

De wetgever verwees niet, naar analogie met artikel 460ter Sw., naar misbruik van inzagerecht dat tot doel en tot gevolg heeft het goede verloop van het onderzoek te hinderen of om de goederen aan te tasten. Aantasting van in beslag genomen goederen is eventueel wel strafbaar op grond van artikel 507 Sw. (ontdraging van in beslag genomen goederen).

- Wachttermijn

De verzoeker mag op straffe van niet-ontvankelijkheid geen verzoekschrift met hetzelfde voorwerp toezenden of neerleggen vooraleer een termijn van drie maanden is verstreken te rekenen van de laatste beslissing die betrekking heeft op hetzelfde voorwerp.

2.1.5 Uitwisseling van informatie

Artikel 464/1, § 6, Sv regelt de uitwisseling van de informatie in het raam van het SUO. De volgende hypothesen zijn mogelijk:

2.1.5.1 Mededeling van informatie door de SUO-magistraat aan de FOD Financiën (art. 464/1, § 6 eerste lid Sv)

De SUO-magistraat deelt, indien nodig, alle in het raam van het SUO verzamelde relevante inlichtingen over het vermogen van de veroordeelde mee aan de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën of deelt aan die ambtenaar mee dat deze inlichtingen ter beschikking zijn voor inzage en het nemen van een afschrift.

De SUO-magistraat deelt deze informatie mee met als doel het vergemakkelijken van de invordering van de door de veroordeelde verschuldigde verbeurdverklaringen, geldboeten en gerechtskosten.

In geval van delegatie van het SUO naar het COIV kan het COIV nog steeds op grond van artikel 32, § 1, COIV-wet van 4 februari 2018 (voorheen art. 16bis, § 1, COIV-wet van 26 maart 2003) inlichtingen meedelen over het vermogen van de veroordeelde aan overheidsdiensten van de federale Staat (RSZ, RSVZ, fiscus, enz...) en aan de gewesten en gemeenschappen die belast zijn met de invordering van bepaalde schulden ten bate van deze overheid. De gecontacteerde invorderingsambtenaren kunnen vervolgens administratief of burgerlijk beslag leggen op deze inkomsten. Het COIV kan ook de door artikel 32 voorziene schuldvergelijking toepassen als het SUO-beslag wordt opgeheven.

2.1.5.2 Mededeling van informatie door politiediensten aan de SUO-magistraat (art. 464/1, § 6 tweede lid Sv)

De politieambtenaren die niet zijn gevorderd door de SUO-magistraat delen onmiddellijk en op eigen initiatief aan deze magistraat de voor het SUO nuttige inlichtingen mee die ze hebben verzameld in het raam van een opsporingsonderzoek, gerechtelijk onderzoek of een ander SUO.

2.1.5.3 Mededeling van informatie door politiediensten aan de bevoegde magistraat (art. 464/1, § 6 derde lid Sv)

De politieambtenaren die in het raam van het SUO inlichtingen hebben verzameld die van belang kunnen zijn voor een lopend opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek of een ander SUO, brengen deze informatie onmiddellijk ter kennis van het bevoegde openbaar ministerie of de bevoegde onderzoeksrechter. Zie ook verder sub e).

2.1.5.4 Vaststelling van strafbare feiten tijdens het SUO door politiediensten (art. 464/1, § 6 derde lid Sv)

Wanneer de politiediensten in de loop van het SUO feiten ontdekken die een wanbedrijf of misdaad kunnen uitmaken, stellen zij het bevoegde openbaar ministerie hiervan onmiddellijk in kennis.

Vaak zal het misdrijf “bedrieglijk onvermogen” (art. 490bis Sw) worden vastgesteld. De bevoegde magistraat van het OM zal dan oordelen welk gevolg aan het PV van inlichtingen moet worden gegeven. Desgevallend kan een parallel strafonderzoek gevoerd worden waarbij verdere uitwisseling van informatie mogelijk is in de hypothesen sub b), c) of e).

2.1.5.5 Hergebruik van informatie door het OM (art. 464/1, § 6 laatste lid Sv)

De leden van het openbaar ministerie kunnen de inlichtingen die op regelmatige wijze zijn verzameld in het raam van het SUO aanwenden wanneer zij hun ambt uitoefenen in andere strafrechtelijke en burgerrechtelijke procedures.

De term strafrechtelijke procedures is ruim op te vatten: een opsporingsonderzoek, een gerechtelijk onderzoek, een procedure ten gronde voor het vonnisgerecht, bijzonder onderzoek naar vermogensvoordelen (art. 524bis-524ter Sv), een solvabiliteitsonderzoek gevoerd door het COIV (art. 21 en 22 COIV-wet), internationale rechtshulpverzoeken, enz... De magistraat van het OM die belast is met de opsporing van personen die zich onttrokken hebben aan de uitvoering van gevangenisstraffen, opsluitingen of interneringen kan de verzamelde inlichtingen ook aanwenden in een SUO-dossier (art. 520bis, § 3, Sv.).

Er dient evenwel verwezen te worden naar hetgeen verder wordt gezegd inzake het verhoor in het kader van een SUO waarbij nieuwe strafbare feiten ten laste van de verhoorde zouden aan het licht komen, en waarbij de sanctie van art. 47bis, § 6 en 9 Sv in voorkomend geval van toepassing kan zijn.

Verder dient gewaarschuwd voor het aanwenden van een SUO waarbij de bedoeling erin zou bestaan informatie te vergaren die hoofdzakelijk dient voor andere opsporingsonderzoeken of gerechtelijke onderzoeken. Op zich is het SUO onderzoek geen strafvervolgning en gaat het principieel niet over het bewijs van de schuld. Nochtans is in herinnering te brengen dat het SUO eveneens informatie kan genereren ten laste van derden. Weliswaar worden zoals verder zal blijken dwangmaatregelen aan de controle en de machtiging van de strafuitvoeringsrechter onderworpen en wordt in een rechterlijke controle voorzien die vergelijkbaar is met deze van een rechter van het onderzoek.

Het OM kan de SUO-informatie ook aanwenden in burgerrechtelijke procedures, zoals faillissementen.

Indien informatie uit het SUO-dossier is aangewend kan de malafide derde of de veroordeelde vervolgens gebruik maken van de bestaande mogelijkheden in het kader van een klassiek strafonderzoek om de inzage van het strafdossier te vragen waarin de SUO-inlichtingen zijn opgenomen (artikelen 21bis en 61ter Sv.).

Het Grondwettelijk Hof benadrukt het belang van de consultatie van het strafdossier bij de vervolging van de veroordeelde of malafide derde:

“ B.33.2. Wanneer inlichtingen die zijn verzameld in het raam van een strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek, worden aangewend in een andere strafrechtelijke of burgerrechtelijke procedure, moeten alle relevante stukken uit het SUO-dossier worden opgenomen in het strafdossier, opdat het recht op tegenspraak wordt gewaarborgd en kan worden nagegaan of de inlichtingen op regelmatige wijze werden verzameld.”

“ B.77.1. Volgens de bestreden bepaling beslist de SUO-magistraat over de inzage van het dossier van het SUO « onverminderd de uitoefening van het recht van verdediging in andere strafprocedures ».

B.77.2. De rechten van de verdediging en het recht op een eerlijk proces zijn fundamenteel in een rechtsstaat. Het beginsel van de wapengelijkheid tussen de vervolgende partij en de verdediging, alsook het contradictoir karakter van het proces, met inbegrip van de procedure, zijn fundamentele elementen van het recht op een eerlijk proces. Het recht op een strafproces op tegenspraak houdt in dat zowel de vervolgende partij als de verdediging de mogelijkheid moeten hebben kennis te nemen van en te antwoorden op de opmerkingen en bewijselementen van de andere partij. Hieruit vloeit eveneens de verplichting voor de vervolgende partij voort om in beginsel alle bewijselementen aan de verdediging mede te delen.

B.77.3. Daaruit vloeit voort dat, wanneer de inlichtingen die zijn verzameld in het kader van een SUO, aan het openbaar ministerie of aan de onderzoeksrechter worden overgezonden om te worden gebruikt in het kader van een andere strafrechtelijke procedure, de algemene regels betreffende de inzage van het strafdossier, zoals vervat in de artikelen 21bis en 61ter van het Wetboek van strafvordering, van toepassing zijn. Enkel de inlichtingen die van dien aard zijn dat zij de bescherming van de uitvoerders en de aanwending zelf van de uitvoeringshandelingen in het gedrang kunnen brengen, worden aan inzage door de verdediging onttrokken. Alle andere informatie over de aanwending en de uitvoering van de uitvoeringshandelingen moet worden opgenomen in het strafdossier.

De inzage in het strafdossier moet de veroordeelde of de derden bedoeld in artikel 464/1, § 3, van het Wetboek van strafvordering toelaten na te gaan of de informatie die uit het SUO afkomstig is en die wordt gebruikt in het strafonderzoek op wettige wijze is verkregen, wat veronderstelt dat aan de gerechtelijke overheden wordt meegedeeld op welke wijze de overgezonden informatie werd verkregen, zodat een daadwerkelijke controle is gewaarborgd. Tegen de weigering tot inzage van het strafdossier staan rechtsmiddelen open.”

Kan de strafrechtelijk vervolgte malafide derde of veroordeelde de strafrechter verzoeken om het SUO-dossier bij het strafdossier over de nieuwe strafbare feiten te voegen?

Er kan verwezen worden naar de rechtspraak van het Hof van Cassatie inzake de voeging van een ander strafdossier op vraag van de beklaagde: ⁹

*“Het recht op een eerlijke behandeling van de zaak verplicht de rechter niet om het volledig afschrift van een dossier dat niet bij hem aanhangig is gemaakt, bij het debat te voegen, **alleen omdat de hem voorgelegde vordering op inlichtingen uit dat ander dossier steunt.***

Ofschoon het aan het openbaar ministerie staat om met name elk gegeven mee te delen dat invloed kan hebben op de regelmatigheid van het bewijsmateriaal of het bestaan van het misdrijf, kan uit het feit alleen dat de stukken uit het afzonderlijk dossier daarvan slechts een gedeelte uitmaken, niet worden afgeleid dat die verplichting niet werd nageleefd. Het feit dat het openbaar ministerie, dat de bewijslast draagt en die instaat voor het geheim van het onderzoek, de keuze van die stukken maakt, kan jegens die partij geen vermoeden van deloyaliteit doen ontstaan.

Het arrest beslist dat de strafvordering niet ontvankelijk is omdat de loyaliteit van het debat onmogelijk gewaarborgd kan worden. Tot staving van die beslissing heeft het hof van beroep verklaard dat het niet kan "waarborgen dat alle inlichtingen waarover het parket beschikt en die rechtstreeks en op concrete wijze inzicht kunnen verschaffen over de bij het hof aanhangig gemaakte feiten, bij het dossier van de rechtspleging zijn gevoegd".

Hoewel de feitenrechter, door het ontbreken van bepaalde gegevens uit het onderzoek, kan oordelen dat het bewijs van het misdrijf niet is geleverd of niet op regelmatige wijze is geleverd, is de waarborg die de rechtspleging volgens het arrest mist, hoewel de rechtspleging alleen stukken bevat waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren, geen vereiste inherent aan een eerlijke behandeling van de zaak en evenmin een voorwaarde voor de ontvankelijkheid van de strafvordering.”

Het Hof van Cassatie¹⁰ deed recent uitspraak in een strafzaak over deze kwestie waarbij gegevens uit een SUO-dossier door het OM werden aangewend als inlichting om een klassiek strafonderzoek op te starten. Het Hof van Cassatie bevestigde dat de informatie uit het SUO-dossier niet bij het strafdossier moet gevoegd worden als het geen bewijsmateriaal uitmaakt:

“Geen enkele bepaling vereist dat de door een strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek opgeleverde gegevens die geen bewijsmateriaal uitmaken, maar enkel worden aangewend als inlichting, bij het strafdossier worden gevoegd.”

⁹ Cass. 3 oktober 2012, AR P.12.0578.F., Rev. dr. pén. crim. 2013, 138, concl. Damien VANDERMEERSCH (Advocaat-Generaal).

¹⁰ Cass. 18 april 2017, AR P.16.1292.N., onuitgegeven (te consulteren op de website van de FOD Justitie).

2.1.6 Bestemming van de ontvangen of beheerde geldsommen

De geldsommen die de SUO-magistraat en het COIV ontvangen of beheren in het raam van het SUO worden zodra mogelijk gestort naar de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën die belast is met invordering van de verbeurdverklaring, geldboete en de gerechtskosten (art. 464/1, § 7, Sv).

Er is geen exacte termijn bij wet vastgelegd. Als richtlijn geldt dat de beschikbare geldsommen binnen een termijn van **1 maand** worden doorgestort naar de bevoegde ontvanger. Indien er een verzoek tot opheffing van de in beslag genomen gelden is ingediend dient eerst het resultaat van het strafrechtelijk kortgeding (art. 464/36 Sv) te worden afgewacht. De procedure van strafrechtelijk kortgeding krijgt een eigen specifieke regeling binnen het kader van het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek.

2.1.7 Rechtspositie van derden

2.1.7.1 Algemeen beginsel

Art. 464/1, § 8, Sv, regelt de verhouding tussen het SUO en de rechten van derden, voornamelijk schuldeisers van de veroordeelde of de malafide derde.

Het SUO doet geen afbreuk aan de uitoefening van het recht van de burgerlijke partij of derden te goeder trouw om overeenkomstig de artikelen 7 en 8 van de Hypotheekwet hun schuldvorderingen ten uitvoer te leggen op het vermogen van de veroordeelde¹¹. De Staat ondergaat **de samenloop** met de andere schuldeisers van de veroordeelde (of malafide derde). De vordering tot betaling van verbeurdverklarde geldsommen of geldboeten is geen bevoorrechte schuldvordering. Enkel bij de invordering van gerechtskosten kan de Staat een voorrecht invoeren.

Indien de veroordeelde of de malafide derde het voorwerp is van een **collectieve insolventieprocedure**, worden de veroordelingen verder ten uitvoer gelegd door de FOD Financiën via de uitoefening van de rechten die de wet toekent aan de schuldeisers in het raam van de collectieve insolventieprocedure.

De SUO-wetgever verstaat onder “collectieve insolventieprocedure” het faillissement, de gerechtelijke reorganisatie, de collectieve schuldenregeling of elke andere Belgische of buitenlandse rechterlijke, administratieve of vrijwillige collectieve procedure die de realisatie van de activa en de verdeling van de opbrengst van die realisatie onder, naargelang van het geval, de schuldeisers, de aandeelhouders, de vennoten of de leden inhoudt.

Bij samenloop van een **burgerlijk uitvoerend beslag** en een beslag gelegd in het raam van het SUO met betrekking tot **dezelfde vermogensbestanddelen** worden de veroordelingen tot betaling van een geldboete, een bijzondere verbeurdverklaring of de gerechtskosten verder ten uitvoer gelegd door de FOD Financiën via de uitoefening van de rechten die de wet toekent aan de schuldeisers in het raam van de evenredige verdeling of rangregeling.

Een **burgerlijk bewarend beslag** vormt geen beletsel voor de voortzetting van het SUO t.a.v. het betrokken goed zolang het niet is omgezet in een uitvoerend beslag.

¹¹ Zie wet van 21 februari 2014 tot wijziging van de hypotheekwet van 16 december 1851, teneinde voorrechten in te stellen ten gunste van de slachtoffers van strafbare feiten (B.S. 15 mei 2014).

Het SUO kan bovendien onverkort worden voortgezet t.a.v. andere goederen die niet het voorwerp zijn van een burgerlijk uitvoerend beslag.

De samenloop met een uitvoerend burgerlijk beslag of een lopende collectieve insolventieprocedure vormt geen beletsel voor het verzamelen van nuttige **inlichtingen over het vermogen van de veroordeelde** door het openbaar ministerie in het raam van het SUO en de mededeling ervan aan de FOD Financiën.

2.1.7.2 Uitzonderingen

Het beginsel dat de Staat de samenloop met andere schuldeisers van de veroordeelde moet ondergaan, wordt in twee gevallen getemperd:

- wettelijke schuldvergelijking (art. 32 COIV-wet)

Indien er tijdens het SUO geldsommen in beslag worden genomen waarvan het beheer aan het COIV wordt toevertrouwd, blijft de toepassing van artikel 32 COIV-wet 4 februari 2018 (voorheen artikel 16bis COIV-wet van 26 maart 2003) mogelijk. Op basis van deze wetsbepaling kan het COIV, na opheffing van het beslag, de terug te geven geldsommen aanwenden voor de aanzuivering van de schulden van de begunstigde ten aanzien van bepaalde publieke schuldeisers (wettelijke schuldvergelijking). Art. 32 van voormelde wet bepaalt uitdrukkelijk dat compensatie mogelijk blijft, zelfs in geval van burgerlijk beslag, overdracht, samenloop of insolventieprocedure.

- Kwijtschelding of vermindering van vermogensstraffen in het raam van een collectieve insolventieprocedure (of de evenredige verdeling of rangregeling tijdens een burgerlijke beslagprocedure)

De kwijtschelding of vermindering van de straffen (penale geldboeten en verbeurdverklaringen) in het raam van een collectieve insolventieprocedure die al dan niet een samenloop situatie doet ontstaan, kan enkel worden toegestaan op grond van artikel 110 Grondwet, dat aan de Koning de bevoegdheid verleent om straffen te verminderen of kwijt te schelden

De wettelijke bepalingen die collectieve insolventieprocedures regelen¹² kunnen als lagere rechtsnorm geen afbreuk doen aan art. 110 Grondwet.

Het vroegere artikel 49/1 van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen (thans art. XX.73 Wetboek van economisch recht) bepaalt dat het reorganisatieplan niet kan voorzien in een vermindering of kwijtschelding van een strafrechtelijke geldboete. De uitsluiting van de strafrechtelijke geldboetes beantwoordt aan een rechtvaardigheidsgevoel en ook het doel dat een aanvraag tot gerechtelijke reorganisatie niet (mede) zou ingegeven zijn door het verlangen te ontsnappen aan een strafsanctie (memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van verschillende wetgevingen inzake de continuïteit van de ondernemingen, *Parl. St. Kamer 2012-2013, nr. 53-2692/1, blz. 24*).

¹² Zie het vroegere artikel 82 Faillissementswet betreffende de verschoonbaarheid van de gefailleerde, die in de nieuwe faillissementswetgeving is vervangen door de kwijtschelding van restschulden (art. XX.173 en XX.174 Wetboek van economisch recht). Zie ook de artikelen 1675/10, 1675/13 en 1675/13bis van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de kwijtschelding van schulden in het raam van een collectieve schuldenregeling.

Het Hof van Cassatie oordeelde in 2013 dat art. 110 Grondwet geen beletsel vormt voor de kwijtschelding van een strafrechtelijke geldboete door de rechter in het raam van een collectieve schuldenregeling (Cass. 18 november 2013, AR S.12.0138.F, *Rev. dr. pén. crim.* 2014, 304, met andersluidende conclusie Jean Marie Genicot (Advocaat-Generaal). Na de inwerkingtreding van de SUO-wet oordeelde het Hof echter dat de rechter van de collectieve schuldenregeling aan de schuldenaar geen kwijtschelding kan verlenen voor schulden die het gevolg zijn van een veroordeling tot een strafrechtelijke boete (Cass. 21 november 2016, AR S.16.0001.N., concl. Henri Vanderlinden (Advocaat-Generaal)¹³).

De beslagkamer van het hof van beroep te Gent oordeelde in 2017 dat de kwijtschelding van penale boeten na de inwerkingtreding van de SUO-wet enkel nog mogelijk is via een genadeverzoek aan de Koning en niet meer via een minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsregeling (collectieve schuldenregeling) en evenmin via een verschoonbaarverklaring na faillissement (Gent (14de bis kamer), 20 juni 2017, 2016/AR/970, onuitg.)

De SUO-wet waarborgt de toepassing van artikel 110 Grondwet. Na de inwerkingtreding van de SUO-wet is de kwijtschelding of vermindering van de straffen in het raam van een collectieve insolventieprocedure voortaan enkel nog mogelijk na het verlenen van koninklijke genade.

Het feit dat artikel 464/1, § 8, 5de lid, Sv. niet voorziet in een overgangsregeling in het voordeel van personen die het voorwerp uitmaakten van een lopende procedure van collectieve schuldenregeling op het tijdstip van de inwerkingtreding van de SUO-wet, vormt geen schending van de Grondwet (GwH 22 september 2016, nr. 119/2016¹⁴).

2.2 Organen van het onderzoek

2.2.1 Openbaar ministerie

Het SUO wordt gevoerd door en onder het gezag en de leiding van de magistraat van het openbaar ministerie die bevoegd is voor de tenuitvoerlegging van de in kracht van gewijsde gegane veroordeling (artikelen 464/1, § 2, eerste lid, Sv. en 464/2, § 1, Sv). Hij draagt hiervoor de verantwoordelijkheid en waakt over de wettigheid van de uitvoeringshandelingen (art. 464/1, § 2, tweede lid, Sv).

Kunnen, naargelang van het geval optreden als SUO-magistraat:

- de procureur-generaal bij het hof van beroep;
- de federale procureur;
- de procureur des Konings;
- de arbeidsauditeur.

De SUO-magistraat kan over het hele grondgebied van het Rijk alle uitvoeringshandelingen verrichten of laten verrichten die tot zijn bevoegdheid behoren (art. 464/2, § 2, Sv).

¹³ Cass. 21 november 2016, AR S.16.0001.N, *Chr. D.S. – Soc. Kron.* 2017, 06, 214, Concl. Henri VANDERLINDEN (Advocaat-Generaal), 214-215, *Arr.Cass.* 2016, nr. 660, 2353-2356; Zie ook Obs. C. BEDORET "Immunisation de l'amende pénale et de ses accessoires", 215, *Chr. D.S. – Soc. Kron.* 2017, 06, 215; B. DE GROOTE, "Cassatie draagt kwijtscheldbaarheid penale boetes ten grave", *Juristenkrant* 2017, nr. 342, 1

¹⁴ GwH 22 september 2016, nr. 119/2016, *Chr. D.S. – Soc. Kron.* 2017, 06, 260, *BS* 7 november 2016; *RW* 2016-17, nr. 22 (28 januari 2017), 1-4; *Ius & actores* – N° 1-2/2017, 253-255, *BS* 7 november 2016; Zie ook B. DE GROOTE, "Arbeidsrechten moeten niet alle schulden kwijtschelden bij collectieve schuldenregeling", *Juristenkrant* 2016, 4.

De magistraat van het openbaar ministerie bij een hof van beroep die het SUO voert is bekleed met hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings (art. 464/2, § 3, Sv). Hij oefent het ambt van officier van gerechtelijke politie¹⁵ uit onder het toezicht van de procureur-generaal bij dat hof.

2.2.2 Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV)

De magistraat die bevoegd is voor de tenuitvoerlegging van de in kracht van gewijsde gegane veroordeling kan op grond van art. 464/3, § 1, eerste lid, Sv., en bevestigd in art. 24 COIV-wet van 4 februari 2018, ook het COIV betrekken bij het SUO:

- hetzij het COIV verzoeken om hem **bijstand** te verlenen bij het voeren van het SUO, bij voorbeeld via het verstrekken van advies of het voeren van een afzonderlijk onderzoek naar de solvabiliteit van de veroordeelde (artikelen 21 en 22 COIV-wet). Indien het COIV bijstand verleent in het raam van het SUO dat wordt gevoerd door de SUO-magistraat, doet hij dit in nauw overleg met deze magistraat;
- hetzij de directeur van het COIV in een welbepaalde zaak belasten met het voeren van een SUO in zijn naam (**delegatie**).¹⁶

De directeur van het COIV kan de SUO-magistraat ambtshalve voorstellen om het COIV een SUO te laten uitvoeren. Hij kan deze magistraat ook ambtshalve voorstellen bijstand te verlenen bij het SUO dat deze voert (art. 464/3, § 1, tweede lid, Sv).

Tenslotte staat het COIV ook in voor het beheer van de vermogensbestanddelen die in het kader van een SUO in beslag werden genomen overeenkomstig de artikelen 464/29 tot 464/38 Sv. (art. 24, § 2, COIV-wet van 4 februari 2018).

Gelet op de beschikbare capaciteit van het COIV is het akkoord van de directeur van het COIV steeds vereist. In geval van voortdurende problemen in een concreet dossier op dit vlak, vat de directeur van het COIV het College van Procureurs-generaal dat de zich opdringende maatregelen neemt.

Een delegatie van het SUO aan het COIV kan een **meerwaarde** bieden:

- het COIV heeft binnen het OM een expertise ontwikkeld op het domein van de inbeslagneming en de verbeurdverklaring van vermogensbestanddelen gedurende de jarenlange uitoefening van zijn wettelijke bevoegdheden;
- het COIV kan onderzoeken voeren naar de solvabiliteit van de veroordeelde bij de invordering van verbeurdverklaringen en heeft toegang tot het Centraal Aanspreekpunt (CAP) van de Nationale Bank van België (art. 21 en 22 COIV-wet van 4 februari 2018);

¹⁵ Artikel 9, gewijzigd bij de wet van 4 mei 2016 heeft de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie toegekend aan de procureurs-generaal en de andere magistraten van de parketten-generaal en de auditoraten-generaal.

¹⁶ Zie bijlage 3 bij de omzendbrief nr. 9/2018 van het College van procureurs-generaal (model 13 – FORMULIER aanmelden SUO bij COIV).

- het COIV is bevoegd voor de gerechtelijke verkoop (“vervreemding”) van in beslag genomen vermogensbestanddelen tijdens het klassieke strafonderzoek in opdracht van gerechtelijke overheden (artikelen 28octies en 61sexies Sv) en het SUO (art. 464/37 Sv);
- de federale politie en de FOD Financiën (administraties van de patrimoniumdiensten en de invordering en inning) hebben gespecialiseerde verbindingsambtenaren ter beschikking gesteld van het COIV;
- het COIV kan een beroep doen op de ontvanger gespecialiseerd in de invordering van verbeurdverklaringen (art. 197bis Sv);¹⁷
- het COIV beschikt over faciliteiten voor het beheer van in beslag genomen vermogensbestanddelen (bankrekeningen bij ING België, gehuurde bankkluisen, enz...).

Het SUO waarmee het COIV wordt gelast kan enkel gevoerd worden door een magistraat van het OM bij het COIV, die hiervoor de verantwoordelijkheid draagt (art. 464/3, § 2, Sv).

Het betreft de volgende magistraten:

- de directeur van het COIV;
- de adjunct-directeur van het COIV;
- een verbindingsmagistraat bij het COIV.

De directeur van het COIV voert zelf het SUO of wijst, bij wijze van subdelegatie, intern de magistraat aan die het SUO voert. De leiding van het onderzoek berust bij de magistraat van het COIV aan wie dit onderzoek is toevertrouwd. Hij voert zijn opdracht uit onder het gezag en de leiding van de directeur van het COIV (art. 464/3, § 3, Sv).

Als het COIV wordt gelast met het SUO verdient het aanbeveling om bij de schriftelijke delegatie een afschrift van alle relevante stukken van het strafdossier toe te zenden.

Het uittreksel uit het strafdossier bevat ten minste de volgende stukken:

- alle nuttige stukken m.b.t. de inbeslagneming en verbeurdverklaring van vermogensbestanddelen (PV's van beslag, bancaire onderzoeken ex art. 46quater Sv, strafrechtelijk kort gedingen, rechtshulpverzoeken, schriftelijke vorderingen tot verbeurdverklaring, enz...);
- afschrift van de in kracht van gewijsde getreden rechterlijke beslissingen die de beklaagde veroordelen tot de betaling van een verbeurdverklaarde geldsom, geldboete en de gerechtskosten;
- uitgevoerde politionele vermogensonderzoeken;

¹⁷ Zie de teams bijzondere invordering Brussel en Gent en het polyvalente team Eupen die zijn opgericht binnen de Algemene Administratie van de Inning en Invordering (artikelen 8, § 3 en 12 Besluit van de Voorzitter van het Directiecomité van de FOD Financiën van 22 juni 2015 houdende oprichting van nieuwe diensten binnen de Algemene Administratie van de Inning en de Invordering en organisatie van de operationele diensten van deze Algemene Administratie).

De magistraat van het COIV die het SUO voert beschikt over dezelfde bevoegdheden als elke andere magistraat van het OM (art. 464/3, § 4, eerste lid, Sv). Hij kan over het hele grondgebied van het Rijk alle uitvoeringshandelingen verrichten die tot zijn bevoegdheid behoren (art. 464/3, § 4, tweede lid, Sv). Hij is bovendien bekleed met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings (art. 464/3, § 4, derde lid, Sv).¹⁸ In die hoedanigheid staat hij onder het toezicht van de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel.

De SUO-magistraat bij het COIV kan bovendien overeenkomstig de artikelen 21 en 22 COIV-wet een solvabiliteitsonderzoek uitvoeren of laten uitvoeren dat niet enkel slaat op verbeurdverklaringen, maar dat zich ook uitstrekt tot veroordelingen tot een penale boete of de gerechtskosten (“**verruimd solvabiliteitsonderzoek**”) (art. 464/3, § 4, vierde lid, Sv).

2.2.3 Politiediensten

De SUO-magistraat kan de lokale en de federale politie vorderen om, met uitzondering van de door de wet voorziene beperkingen, alle voor het SUO noodzakelijke uitvoeringshandelingen uit te voeren (art. 464/2, § 4, eerste lid, Sv). De **vorderingen** worden gericht aan de bevoegde politieoverheid en uitgevoerd overeenkomstig de artikelen 8 tot 8/3 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (art. 464/2, § 4, tweede lid, Sv). De gevorderde politiediensten bezorgen het verslag van de uitgevoerde opdrachten en de inlichtingen die ze naar aanleiding ervan hebben ingewonnen aan de vorderende magistraat (art. 464/2, § 4, derde lid, Sv). De politiediensten stellen hun verslag op in de vorm van een proces-verbaal, tenzij anders gevraagd.

Het is niet wettelijk vereist dat de gevorderde politieambtenaren de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie bezitten. Ook agenten van gerechtelijke politie zijn bevoegd om uitvoeringshandelingen te verrichten, die in het raam van een klassiek strafonderzoek zijn voorbehouden aan een officier van gerechtelijke politie, zoals een huiszoeking zonder toestemming (art. 89bis Sv.) of een telefoontap (art. 90quater Sv).

Als het OM het SUO delegeert aan het COIV mag de magistraat van het OM bij het COIV die dit onderzoek voert, op dezelfde wijze een politiedienst vorderen om uitvoeringshandelingen te laten uitvoeren (art. 464/3, § 5, tweede lid, Sv). Hij kan zich ook laten bijstaan door het personeel van het COIV en de ter beschikking gestelde verbindingsambtenaren van de FOD Financiën en de verbindingsofficieren van de federale politie (art. 464/3, § 5, eerste lid, Sv).

De politiediensten die in het kader van een SUO optreden genieten de bescherming van hun identiteit (artikel 464/2, § 4, tweede lid juncto artikelen 112quater en 112quinquies Sv.).

¹⁸Artikel 9, gewijzigd bij de wet van 4 mei 2016 heeft de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie toegekend aan de procureurs-generaal en de andere magistraten van de parketten-generaal en de auditoraten-generaal.

2.3 Opening van het SUO

2.3.1 Algemeen

De opening van een SUO is mogelijk onder de volgende cumulatieve **voorwaarden**:

- het openbaar ministerie of de FOD Financiën heeft vastgesteld dat de veroordeelde zijn betalingsverplichting m.b.t. de bijzondere verbeurdverklaring, geldboetes of gerechtskosten niet of slechts onvolledig heeft nageleefd binnen de gestelde termijn;
- het (resterende) bedrag van de door de rechter opgelegde betalingsverplichting is belangrijk.

De beslissing van het openbaar ministerie om een SUO te openen of te delegeren aan het COIV wordt uiteraard niet ter kennis gebracht van de veroordeelde (of de malafide derde).

Tegen de beslissing van het bevoegde openbaar ministerie om een SUO te openen of op te dragen aan het COIV kan trouwens **geen rechtsmiddel** worden ingesteld (art. 464/4, § 1, tweede lid, Sv).

2.3.2 Gebrek aan (volledige) betaling van de verschuldigde verbeurdverklaring, geldboete en gerechtskosten

Een SUO heeft een subsidiair karakter. Het OM kan het pas openen bij gebrek aan volledige betaling van de opgelegde verbeurdverklaringen, geldboetes of gerechtskosten.

Het feit dat de veroordeelde gedeeltelijk zijn schulden heeft betaald of dat de bevoegde ontvanger van de FOD Financiën een afbetalingsplan toestond, vormt echter geen beletsel voor de opening van het SUO, als blijkt dat de veroordeelde de aanzuiveringsregeling bekwam via het opzettelijk verzwijgen van relevante inlichtingen over zijn gunstigere vermogenssituatie of als hij deze regeling enkel aanvraag als dilatoir manoeuvre.

Het OM of de ontvanger van de FOD Financiën die bevoegd is voor de inning en de invordering van deze schulden dient voorafgaand aan de opening van het SUO vast te stellen dat de verschuldigde bedragen niet of slechts gedeeltelijk zijn betaald binnen de opgelegde termijn. De veroordeelde gaf geen gevolg aan een betalingsverzoek of aanmaningen.

Indien echter uit de inlichtingen waarover het OM of de FOD Financiën beschikken blijkt dat de veroordeelde zijn betalingsverplichting heeft verzuimd of zal verzuimen moet hij niet meer vooraf worden uitgenodigd om de verbeurdverklaringen, de geldboetes of de gerechtskosten te voldoen (art. 464/4, § 2, Sv).

Als er wordt aangenomen dat de veroordeelde zijn betalingsverplichting zal verzuimen moet het OM beschikken over “**ernstige en concrete elementen**” die dit aantonen (art. 464/4, § 4, Sv), zoals bijvoorbeeld:

- de discrepantie tussen het beweerde onvermogen van de veroordeelde en zijn luxueuze levensstijl;
- het doelbewust verzwijgen of manipuleren van essentiële informatie over zijn vermogenstoestand;
- de voortvluchtigheid van de veroordeelde;
- de veroordeelde is ambtshalve geschrappt van de bevolkingsregisters, zonder een gekende woon- of verblijfplaats elders in België of in het buitenland, en dus onbereikbaar voor schriftelijke betalingsverzoeken;
- de plotselinge stopzetting van een lopend afbetalingsplan zonder enige motivering;
- het aanwenden van juridische of feitelijke technieken om zijn werkelijke vermogenssituatie te verhullen (bvb. oprichting van schermvennootschappen, aanwending van stromannen bij vermogenstransacties, domiciliefraude, enz..).

Het OM kan informatie over deze “ernstige en concrete elementen” verzamelen via een solvabiliteitsonderzoek uitgevoerd door het COIV of de gegevens van het strafdossier, zoals het verslag over een uitgevoerd politieel vermogensonderzoek.

2.3.3 Belangrijkheid van de betalingsverplichting

Art. 464/4, § 1, Sv bepaalt dat de opening van een SUO slechts mogelijk is als het bedrag van de betalingsverplichting belangrijk is. Een KB bepaalt in functie van de hoogte van het in te vorderen bedrag van de veroordeling (**kwantitatief criterium**) of de ernst van het strafbaar feit dat ten grondslag ligt aan de veroordeling (**kwalitatief criterium**) wat onder een belangrijk bedrag van de betalingsverplichting wordt verstaan.

Het in Ministerraad overlegd KB van 25 april 2014 tot uitvoering van artikel 464/4, § 1, van het Wetboek van strafvordering (citeertitel: “**KB Opening SUO**”) (B.S. 30 mei 2014) heeft deze criteria vastgesteld.

Uit de bewoordingen van artikel 1 van het KB Opening SUO blijkt dat de kwantitatieve en kwalitatieve criteria niet alternatief maar **cumulatief** worden toegepast.

Er bestaat bijgevolg contradictie tussen tekst art. 464/4 Sv en de parlementaire voorbereiding (toelichting amendement) en artikel 1 van het KB.

Art. 1 van het KB Opening SUO stelt de volgende criteria vast:

2.3.3.1 Kwalitatief criterium

Het openbaar ministerie, met inbegrip van het COIV, kan een strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek voeren ter tenuitvoerlegging van een uitvoerbare rechterlijke beslissing die een veroordeling inhoudt tot de betaling van een bijzondere verbeurdverklaring van een geldsom, strafrechtelijke geldboete of de gerechtskosten in strafzaken, waarbij de veroordeelde schuldig is verklaard aan ten minste één misdrijf dat kan gestraft worden met een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar of een zwaardere straf.

De straf wordt *in abstracto* beoordeeld d.w.z. het strafquantum (vrijheidsstraf) dat in de strafbepaling is vastgesteld. Het betreft een strafminimum en geen strafmaximum. Er wordt dus geen rekening gehouden met feitelijke omstandigheden die de rechter in overweging moet of kan nemen bij de straftoemeting *in concreto*. Het betreft onder meer verzachtende omstandigheden, wettelijke verplichte of facultatieve verzwarende omstandigheden, verschoningsgronden, de sanctionering van de overschreden redelijke termijn (art. 21ter V.T.Sv) en de regels inzake samenloop en recidive. Het toetsingsogenblik situeert zich op de datum van de definitieve veroordeling en dus niet de dag waarop de feiten zijn gepleegd.

Een strafmaat *in abstracto* draagt het best bij tot een gelijke behandeling van alle schuldig verklaarde beklaagden, zowel fysieke personen als rechtspersonen. Een andersluidende opvatting zou ertoe leiden dat personen die enkel zijn veroordeeld tot een geldboete (als hoofdstraf), een eenvoudige schuldigverklaring (art. 21ter V.T.Sv), een werkstraf, een straf onder elektronisch toezicht, of aan wie de gunst van opschorting van de uitspraak van de veroordeling (art. 3 Probatielwet van 29 juni 1964) is toegekend, nooit het voorwerp zouden kunnen uitmaken van een SUO, terwijl zij wel zijn veroordeeld tot een verbeurdverklaring, geldboete of de gerechtskosten en de invordering van de verschuldigde bedragen wel is aangewezen op grond van het gevoerde beleid inzake strafuitvoering. Het gekozen criterium laat ook toe dat een SUO wordt gevoerd t.a.v. rechtspersonen die in beginsel dezelfde profijtgerichte misdrijven als fysieke personen kunnen plegen maar die om evidente redenen nooit *in concreto* kunnen veroordeeld worden tot een vrijheidsstraf.

Het vastgelegde criterium is voldoende ruim en omvat ook alle profijtgerichte misdrijven waarvan de effectieve tenuitvoerlegging maatschappelijk noodzakelijk is, zoals ernstige fiscale of sociale fraude.

2.3.3.2 Kwantitatief criterium

De opening van een SUO is mogelijk als de hoogte van de betalingsverplichting gelijk is aan een drempelwaarde of ze zelfs overschrijdt.

Het bedrag van de drempelwaarde is vastgesteld op **10.000 EUR**.

Voor de toetsing aan het criterium is niet het bedrag van de uitgesproken definitieve veroordeling van belang maar wel de hoogte van het saldo van de resterende schulden die nog niet zijn ingevorderd op dag van de opening van het SUO.

Het is bovendien niet vereist dat alle in te vorderen schulden afzonderlijk voldoen aan het drempelbedrag. De totaliteit van de schuldenmassa wordt getoetst aan het kwantitatief criterium.

2.3.4 Eventuele aanvullende richtlijnen voor de leden van het openbaar ministerie

De regering formuleerde in de memorie van toelichting van de SUO-wet de volgende bedenking:

“Het wetsontwerp bepaalt ook uitdrukkelijk dat de hoogte van de betalingsverplichting, “belangrijk” moet zijn. (...) Het openbaar ministerie moet het bedrag van het in te vorderen saldo van de veroordeling(en) in concreto toetsen aan het proportionaliteitsbeginsel en de kostenefficiëntie die elk overheidsoptreden moet kenmerken (zie infra).

De appreciatiemarge van de SUO magistraat mag echter ook niet te ruim zijn om een uniforme toepassing van de wet te verzekeren ten aanzien van alle veroordeelden. De term “belangrijk” moet dan ook nader omschreven worden door de Koning. De Koning kan zowel kwantitatieve als kwalitatieve criteria in overweging nemen bij het invullen van deze term. Zoals reeds gesteld, is deze vereiste een proportionaliteitstoets. De aan te wenden onderzoeksmethoden, die soms een inbreuk op grondrechten inhouden (privacy, eigendomsrecht en onschendbaarheid van de woning), moeten in redelijke verhouding staan tot het in te vorderen saldo van schuldvorderingen. Deze vereiste kadert eveneens in een optimale aanwending van de publieke middelen die ter beschikking staan van het openbaar ministerie en de invorderingsambtenaren van de FOD Financiën, hetgeen een voorafgaande kostenbatenanalyse impliceert. De magistraat zal het in te vorderen bedrag afwegen tegen de geraamde kosten van het onderzoek. Het kan dan ook geenszins de bedoeling zijn om een onderzoek op te starten voor mineure schulden of indien de kosten meer zullen bedragen dan de geschatte opbrengsten. Het openbaar ministerie zal steeds een haalbaarheidsevaluatie maken vooraleer een dergelijk onderzoek op te starten. Het College van procureurs generaal zal worden uitgenodigd om een omzendbrief uit te vaardigen die richtlijnen bevat voor de leden van het openbaar ministerie, met inbegrip van het COIV, die aangeven in welke gevallen een SUO opportuun is.”

(uit: Wetsontwerp houdende diverse maatregelen betreffende de verbetering van de invordering van de vermogensstraffen en de gerechtskosten in strafzaken, *Parl. St. Kamer* 2012-2013, nr. 2934/1 en 2935/1, blz. 14)

De toepassing van het SUO zal worden geëvalueerd en zo nodig zullen aanvullende richtlijnen worden uitgevaardigd.

2.4 Bevoegdheden van de uitvoeringsorganen

2.4.1 Algemeen

De magistraat die het SUO voert, beschikt over de volgende bevoegdheden:

- de **gewone uitvoeringshandelingen**: de SUO-magistraat kan in beginsel alle onderzoeksdaden verrichten of laten verrichten door de gevorderde politiedienst die toegelaten zijn in het raam van een opsporingsonderzoek (artikel 28bis Sv) mits deze handeling kan bijdragen tot het bereiken van het doel van het SUO (art. 464/5, § 1, eerste lid Sv). Hierbij moet opgemerkt worden dat het in het leven roepen van het SUO niet tot gevolg heeft dat de gewone bevoegdheden die het openbaar ministerie reeds kon aanwenden in het kader van de strafuitvoering thans niet meer toelaatbaar zouden zijn. Het SUO vermindert geenszins de mogelijkheden die het openbaar ministerie moet kunnen aanwenden teneinde de penale boeten in het algemeen op een efficiënte manier te kunnen invorderen;
- de **specifieke uitvoeringshandelingen**: de SUO-magistraat kan de in de wet limitatief opgesomde onderzoeksdaden verrichten of laten verrichten door de gevorderde politiedienst, die in het kader van een gerechtelijk onderzoek uitsluitend tot de bevoegdheid van de onderzoeksrechter behoren (vb. huiszoeking zonder toestemming, telefoontap, enz...) mits deze handeling kan bijdragen tot het bereiken van het doel van het SUO en na voorafgaande machtiging van de strafuitvoeringsrechter (art. 464/19 Sv);
- **inbeslagneming**: de SUO-magistraat en politieambtenaren kunnen overgaan tot alle inbeslagnemingen van informatiedragers en goederen (als executieobject) die kunnen bijdragen tot het bereiken van het doel van het SUO (art. 464/29 Sv).

Dit wordt hierna verder toegelicht.

2.4.2 Gewone uitvoeringshandelingen

2.4.2.1 Begrip

Wat zijn de **gewone uitvoeringshandelingen** waarvoor de SUO-magistraat bevoegd is?

a) Algemene regel

Alle bevoegdheden die hij als magistraat van het openbaar ministerie kan uitoefenen tijdens het opsporingsonderzoek, voor zover ze kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van doelstelling van het SUO.

De artikelen 464/5 t.e.m. 464/17 Sv regelen een aantal gewone uitvoeringshandelingen.

Overzicht van de gewone uitvoeringshandelingen:

- politieel vermogensonderzoek (art. 464/5, § 2, Sv);
- verhoor van de veroordeelde, de malafide derden en eventuele getuigen zonder eedaflegging (art. 464/6 Sv);
- aanwijzing van een technisch adviseur (art. 464/7 Sv);
- huiszoeking met toestemming (art. 464/8, § 1, Sv);
- zoeking in een privaat informaticasysteem met toestemming (art. 464/8, § 2, Sv);
- betreding van een voor het publiek toegankelijke plaats (art. 464/9 Sv);
- doorzoeking van een voertuig, vaartuig of enig ander vervoermiddel (art. 464/10 Sv);
- fouillering van de veroordeelde of de malafide derde (art. 464/11 Sv);
- bankonderzoek (art. 464/12 Sv);
- identificatie van de gebruikers van een elektronisch communicatienetwerk of -diensten, of de gebruikte elektronische communicatiedienst (art. 464/13 Sv);
- gewone observatie (art. 464/14 Sv);
- informantenwerking (art. 464/17 Sv).

De in onderafdeling 1 (“Gewone uitvoeringshandelingen”) opgesomde en omschreven onderzoeksbevoegdheden hebben geen limitatief karakter. Andere uitvoeringshandelingen blijven mogelijk, zolang ze geen inbreuk vormen op grondrechten of dwangmiddelen vereisen en kunnen bijdragen aan het bereiken van het doel van het SUO, zoals bijvoorbeeld:

- het inwinnen van inlichtingen bij **openbare en andere gerechtelijke overheden**;
- consultatie van **gespecialiseerde databanken** die financieel-economische data opslaan en verwerken;
- opzoeken verricht via private of publieke **open bronnen**: de in de *Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad* gepubliceerde vennootschapsakten, kadaster, de bij de balanscentrale van de NBB neergelegde jaarrekeningen van vennootschappen, Kruispuntbank van Ondernemingen, enz...
- **UBO register** (“Ultimate Beneficial Owner”) van de FOD Financiën om na te gaan welke personen een vennootschap, stichting of vzw controleren (aandeelhouders, bestuurders, enz...).¹⁹
- het vorderen van de Passagiersinformatie-eenheid tot het meedelen van de passagiersgegevens overeenkomstig artikel 27 van de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens, voor zover de veroordeling betrekking heeft op misdaden en wanbedrijven bedoeld in artikel 8 § 1, 1°, 2° en 5° en onder de voorwaarden bepaald in artikel 46 septies Sv van de gemelde wet van 25 december 2016.

¹⁹ Art. 73 tot 75 Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten en het KB 30 juli 2018 betreffende de werkingsmodaliteiten van het UBO-register.

De SUO-magistraat kan ook de politiedienst gelasten met een seining van de veroordeelde of bepaalde voertuigen of voorwerpen.

b) Uitzondering

Niet-toegelaten gewone uitvoeringshandelingen :

- de arrestatie in de zin van de artikelen 1 en 2 van de wet van 20 juli 1990 op de voorlopige hechtenis is bij wet verboden (art. 464/5, § 1, Sv).
- maatregelen die het gebruik van niet door de wet toegestane dwangmiddelen of inbreuken op grondrechten impliceren, bij voorbeeld lijfswang;
- handelingen van het opsporingsonderzoek die wegens hun aard manifest niet nuttig kunnen zijn voor het bereiken van het doel van het SUO, zoals een DNA-onderzoek.
- Infiltratie
- Inkijkoperatie

2.4.2.2 Analyse van de gewone uitvoeringshandelingen

a) Politieel vermogensonderzoek (art. 464/5, § 2, Sv)

De SUO-magistraat kan een politiedienst belasten met een onderzoek naar inkomsten en bezittingen van de veroordeelde en de malafide derde.

Behoudens andersluidende beslissing van de SUO-magistraat kan de gevorderde politiedienst die het vermogensonderzoek uitvoert de specifieke uitvoeringshandelingen en de gewone uitvoeringshandelingen bedoeld in de artikelen 464/7 (technisch adviseur), 464/12 (bankonderzoek), 464/13 (opvragen telecominfo) en 464/14 (gewone observatie) van het Wetboek van strafvordering niet aanwenden.

b) Verhoor (art. 464/6 Sv)

De SUO-magistraat of gevorderde politiedienst kan de veroordeelde, de malafide derde of getuigen zonder eedaflegging verhoren over de **vermogenssituatie van de veroordeelde**: uitgevoerde of voorgenomen vermogensrechtelijke verrichtingen, inlichtingen over de samenstelling en de vindplaats van hun vermogen.

Het verhoor begint met de mededeling dat de te verhoren persoon wordt ondervraagd in de hoedanigheid van veroordeelde, malafide derde of getuige.

De veroordeelde of de malafide derde heeft de keuze om een verklaring af te leggen, te antwoorden op de hem gestelde vragen of om te zwijgen.

De getuige is gehouden om elke vraag te beantwoorden.

Uitzonderingen:

- de getuige is gehouden tot naleving van een **geheimhoudingsplicht** die bij wet is ingesteld, bij voorbeeld advocaten en de beoefenaars van cijferberoepen (externe accountants, bedrijfsrevisoren, externe belastingconsulenten en externe boekhouders-fiscalisten);
- de getuige kan weigeren om te antwoorden als de verstrekte inlichtingen hem zouden incrimineren voor bepaalde feiten (**zelf-incriminatieverbod**),

bij voorbeeld verduistering van activa van de gefailleerde onderneming (art. 489ter Sw), bedrieglijk onvermogen (art. 490bis Sw), misbruik van vennootschapsgoederen (art. 492bis Sw), of witwassen (art. 505 Sw).

Indien de te verhoren persoon zich in een andere **taal** dan die van het onderzoek wenst uit te drukken, zal de verhoorder:

- een beëdigd tolk oproepen;
- de verklaringen van de verhoorde noteren in zijn taal of hem verzoeken zelf zijn verklaring te noteren.

Indien het verhoor met behulp van een tolk wordt afgenomen, worden diens identiteit en hoedanigheid vermeld in het PV van verhoor.

Van het verhoor van de veroordeelde, de derde of de getuige wordt een proces-verbaal opgemaakt.

De verhoorde kan op zijn vraag en kosteloos een **afschrift van de tekst van zijn verhoor** (niet het integrale PV van verhoor) ontvangen.

De SUO-wet voorziet niet expliciet in het recht op bijstand van een advocaat tijdens het verhoor. Men is er van uitgegaan dat de Salduzwet niet van toepassing is op SUO-zaken omdat het hier niet gaat om een verdachte of inverdenkinggestelde, maar wel om een veroordeelde.²⁰

Indien het verhoor echter kan aangewend worden binnen het kader van een nieuw op te starten of ander lopend gerechtelijk onderzoek of opsporingsonderzoek wegens misdrijven die ten laste kunnen gelegd worden aan de verhoorde persoon, of indien nieuwe misdrijven aan het licht zouden komen tijdens dit verhoor dient er wel degelijk toepassing te worden gemaakt van de richtlijnen van COL 8/2011 en de modellen gehecht aan COL 10/2011 en dienen de rechten inzake de toegang tot een advocaat gewaarborgd te worden.

Als de verhoorder tijdens het verhoor vaststelt dat er t.a.v. de verhoorde ernstige en concrete aanwijzingen bestaan dat hij zich schuldig zou hebben gemaakt aan een misdrijf – waarmee bedoeld wordt een ander misdrijf dan hetgeen waarvoor hij werd veroordeeld en dat het voorwerp uitmaakt van het SUO – wordt het SUO-verhoor onmiddellijk stopgezet. In dat geval is het aangewezen dit terstond ter kennis te brengen van de SUO-magistraat teneinde richtlijnen te krijgen met betrekking tot het verder verloop van het verhoor. Het spreekt voor zich dat een verder of een nieuw verhoor met betrekking tot die nieuwe (andere) strafbare feiten die ten laste kunnen gelegd worden van de verhoorde (veroordeelde) als dader of mededader zal moeten verricht worden overeenkomstig de formaliteiten die zijn voorgeschreven door de Salduzwet gelet op de sanctie van art. 47bis, § 9 Sv.

²⁰ Zie ook omzendbrief nr. 4/2015 van het College van procureurs-generaal (modellenverzameling SUO), p. 10, m.b.t. de richtlijn en modellen bij verhoor in SUO-dossiers.

Indien tijdens het verhoor van de betrokkene elementen aan het licht komen die aanwijzingen inhouden inzake een misdrijf dat ten laste van mogelijke andere verdachten kan worden gelegd en waaraan de verhoorde zelf niet deelachtig is (noch als dader noch als mededader) kan verwezen worden naar de recente rechtspraak van het Hof van Cassatie inzake de derdenwerking. In arresten van 30 april 2013²¹ en een arrest van 4 juni 2013²² stelt het Hof van Cassatie dat een verdachte zich niet kan beroepen op de miskennis van de rechten op bijstand van een advocaat betreffende belastende verklaringen, afgelegd lastens hem door een persoon die voor hem slechts een getuige is, tenzij deze persoon bij zijn verhoor van diezelfde rechten diende te genieten en op grond van de miskennis ervan de afgelegde belastende verklaring intrekt.

c) Aanwijzing van een technisch adviseur (art. 464/7 Sv)

De SUO-magistraat kan een technisch adviseur aanwijzen die, zonder eedaflegging, een advies geeft over de vermogenssituatie van de veroordeelde of de malafide derde of over welbepaalde vermogensrechtelijke verrichtingen die zijn uitgevoerd door de veroordeelde en deze malafide derde.

De SUO-magistraat kan bij voorbeeld een extern accountant of bedrijfsrevisor aanstellen voor de analyse van de boekhouding van de veroordeelde.

De politiedienst die vermogensonderzoek uitvoert kan na toelating van de SUO-magistraat eveneens een beroep doen op een technisch adviseur (art. 464/5, § 2, derde lid, Sv).

d) Zoeking met toestemming (art. 464/8, § 1, Sv)

De SUO-magistraat, of de gevorderde politiedienst kan, met de schriftelijke en voorafgaande toestemming van de persoon die het werkelijke genot ervan heeft, te allen tijde een niet voor het publiek toegankelijke plaats betreden (bv. woning) om het vermogen (als executieobject) of informatiedragers (inlichtingen m.b.t. dit vermogen) op te sporen en in beslag te nemen.

e) Zoeking in een privaat informaticasysteem met toestemming (art. 464/8, §2, Sv)

De SUO-magistraat of de gevorderde politiedienst mag na de voorafgaande toestemming van de rechtmatige gebruiker, te allen tijde, een zoeking uitvoeren in een privaat informatica-systeem dat zich bevindt op een niet voor het publiek toegankelijke plaats (bv. woning).

Hij kan, behoudens verzet van de rechtmatige gebruiker, de zoeking uitbreiden naar een informaticasysteem of een deel daarvan dat zich op een andere plaats bevindt dan daar waar de zoeking wordt uitgevoerd, als:

- deze uitbreiding noodzakelijk is om de inlichtingen betreffende het vermogen waarop de veroordeling kan worden uitgevoerd, te verzamelen, en
- andere maatregelen om deze inlichtingen te vergaren disproportioneel zouden zijn, of indien er een risico bestaat dat zonder deze uitbreiding deze inlichtingen verloren gaan.

²¹ Cass. 30 april 2013, AR P.12.1290.N.

²² Cass. 4 juni 2013, AR. P. 13.0175.N.

De uitbreiding van de zoeking in een informaticasysteem mag zich niet verder uitstrekken dan tot de informaticasystemen of de delen daarvan waartoe de personen die gerechtigd zijn het onderzochte informaticasysteem te gebruiken, in het bijzonder toegang hebben.

Als de door de uitbreiding van de zoeking in een informatica-systeem aangetroffen gegevens nuttig zijn voor het doel van het SUO worden ze in beslag genomen.

Deze regeling is enkel van toepassing bij de doorzoeking van een privaat informaticasysteem bij de uitvoering van een huiszoeking met toestemming. De strafuitvoeringsrechter kan ook op grond van art. 464/22 Sv de SUO-magistraat machtigen om een huiszoeking uit te voeren bij de gebruiker van dit informaticasysteem. De toelating tot het doorzoeken van de woning laat ook de zoeking in het informaticasysteem toe. Dit wordt verder behandeld.

f) *Betreding van een voor het publiek toegankelijke plaats (art. 464/9 Sv)*

De SUO-magistraat, of de gevorderde politiedienst, kan een voor het publiek toegankelijke plaats (bv. winkelruimte) betreden, gedurende de tijd dat het voor het publiek is toegelaten, om het vermogen (als executieobject) of informatiedragers (inlichtingen m.b.t. dit vermogen) op te sporen en in beslag te nemen.

g) *Doorzoeking van een voertuig, vaartuig of enig ander vervoermiddel (art. 464/10 Sv)*

De SUO-magistraat, of de gevorderde politiedienst, kan een vaartuig, voertuig of enig ander vervoermiddel doorzoeken, zowel in het verkeer als geparkeerd op de openbare weg of op voor het publiek toegankelijke plaatsen.

Er dienen wel **ernstige en concrete aanwijzingen** te bestaan waaruit blijkt dat er in het betrokken vaartuig, voertuig of het vervoermiddel goederen (als executieobject) of informatiedragers (inlichtingen m.b.t. dit vermogen) aanwezig zijn die vatbaar zijn voor inbeslagneming.

Als het transportmiddel fungeert als woonruimte (bv. woonboot of mobilhome) of als het voertuig is gestald in garage van een bewoond huis, is een doorzoeking enkel mogelijk na instemming van de betrokkene of na machtiging van de strafuitvoeringsrechter op grond van art. 464/22 Sv.

h) *Fouillering van de veroordeelde of de malafide derde (art. 464/11 Sv)*

De SUO-magistraat, of de gevorderde politiedienst, mag de veroordeelde of de malafide derde fouilleren door het betasten van hun lichaam en de kleding die ze dragen, evenals hun bagage controleren

Er dienen wel **ernstige en concrete aanwijzingen** te bestaan waaruit blijkt dat de gefouilleerde personen op hun lichaam of in hun bagage goederen (als executieobject) of informatiedragers (inlichtingen m.b.t. dit vermogen) dragen of bewaren die vatbaar zijn voor inbeslagneming.

De wet vereist niet uitdrukkelijk dat enkel een persoon van hetzelfde geslacht kan overgaan tot een fouillering, maar dit spreekt voor zich. De wetgever heeft immers geen afwijking willen doorvoeren van de algemene ter zake geldende principes.

i) Bankonderzoek (art. 464/12 Sv)

Algemeen

De regeling opgenomen in artikel 464/12 Sv. is geïnspireerd op de gelijkaardige bevoegdheid die het OM bezit tijdens het gewone strafonderzoek (art. 46quater Sv.).

De SUO-magistraat kan:

- **inlichtingen** opvragen bij banken en andere relevante ondernemingen over het vermogen van de veroordeelde of de malafide derde;
- **tijdelijk bevroezing** (max. 5 werkdagen) van tegoeden bevelen in afwachting van een SUO-beslag;
- bankrekeningen tijdelijk onder toezicht stellen (“**monitoring**”).

De **politiediensten** mogen deze maatregelen niet op autonome wijze nemen. Zij treden enkel op na daartoe te zijn gevorderd door de SUO-magistraat of machtiging van deze magistraat bij het voeren van een politieel vermogensonderzoek (art. 464/5, § 2, Sv).

Bovenvermelde maatregelen zijn slechts mogelijk bij de tenuitvoerlegging van een veroordeling tot betaling van een verbeurdverklaring, geldboete of de gerechtskosten ingevolge de schuldigverklaring van de veroordeelde aan een misdrijf waarop een correctionele hoofdgevangenisstraf staat van een jaar of een zwaardere straf (**proportionaliteitseis**).

Ze kunnen bij **schriftelijke en gemotiveerde vordering** van de SUO-magistraat gericht worden aan alle ondernemingen en personen die zijn opgesomd in artikel 5, § 1, 1° tot en met 22°, 29° tot en met 32°, en § 3, eerste lid, van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten. In de praktijk betreft het hoofdzakelijk private banken.

De aangezochte persoon of onderneming bedoeld in § 1 is gehouden onverwijld haar **medewerking** te verlenen aan de uitvoering van de maatregelen

De persoon of onderneming die zijn medewerking weigert aan de vorderingen van de SUO-magistraat wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig euro tot tienduizend euro of met één van die straffen alleen.

Iedere persoon die uit hoofde van zijn bediening kennis krijgt van voormelde maatregelen of daaraan zijn medewerking verleent, is tot **geheimhouding** verplicht. Iedere schending van het geheim wordt gestraft overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

Bancaire inlichtingen

De SUO-magistraat kan bij een schriftelijke en met redenen omklede beslissing van de bovenvermelde ondernemingen en personen de mededeling van de volgende inlichtingen vorderen:

- de lijst van **bankrekeningen, bankkluisen of financiële instrumenten** zoals bedoeld in artikel 2, 1° van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, waarvan de veroordeelde of de malafide derde titularis, gevolmachtigde of de uiteindelijk gerechtigde is en, in voorkomend geval, alle nadere gegevens hieromtrent;
- de **transacties** die in een bepaalde periode zijn uitgevoerd op één of meerdere van deze bankrekeningen of financiële instrumenten, met inbegrip van de bijzonderheden betreffende de rekening van herkomst of bestemming;
- de gegevens met betrekking tot de titularissen of gevolmachtigden, die tijdens een bepaalde periode toegang hebben of hadden tot deze **bankkluisen**.

De SUO-magistraat bepaalt in zijn beslissing de **vorm** waarin de gevorderde inlichtingen hem worden meegedeeld. Het verdient aanbeveling om de mededeling te vorderen van de bancaire gegevens geordend in een leesbare spreadsheet die de bank rechtstreeks per fax of e-mail meedeelt.

Toegang tot het Centraal Aanspreekpunt (CAP) van de Nationale Bank van België

Het Centraal Aanspreekpunt (CAP), dat is opgericht bij de Nationale Bank van België (NBB), is een centraal register van rekeningen en financiële contracten.²³

In de huidige stand van de wetgeving verzet de NBB zich tegen een **rechtstreekse** consultatie van het CAP door de SUO-magistraat.

De lege lata heeft de SUO-magistraat wel toegang tot het CAP op **onrechtstreekse** wijze:

- ofwel via het COIV dat een solvabiliteitsonderzoek kan openen naar de persoon die is veroordeeld tot een confiscatie (art. 21 en 22 COIV-wet van 4 februari 2018),²⁴
- ofwel via de ontvanger niet-fiscale invordering van de FOD Financiën die belast is met de inning van de geldboeten, verbeurdverklaringen of gerechtskosten (art. 74 Programmawet van 4 juli 2016).

In eerste instantie kan de ontvanger van FOD Financiën worden gecontacteerd die belast is met de invordering van de SUO-schulden. De ontvanger kan de verkregen inlichtingen onmiddellijk aanwenden om via een burgerlijk uitvoerend derdenbeslag de gelden op de rekeningen te recupereren. De ontvanger heeft ook een ruimere bevoegdheid dan het COIV. Het COIV kan het CAP enkel maar bevragen in het kader van een solvabiliteitsonderzoek naar een persoon die is veroordeeld tot een confiscatie (art. 21 en 22 COIV-wet). Het COIV kan enkel als gedelegeerd SUO-magistraat het

²³ Wet 8 juli 2018 houdende organisatie van een centraal aanspreekpunt van rekeningen en financiële contracten en tot uitbreiding van de toegang tot het centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht, collectieve schuldenregeling en protest.

²⁴ Zie bijlage 3 bij de omzendbrief nr. 9/2018 van het College van procureurs-generaal (model 12 – FORMULIER bevraging CAP door COIV).

CAP consulteren als de SUO-schulden slaan op geldboeten of gerechtskosten (art. 464/3, § 4 Sv.).

Bevriezing van de tegoeden

Indien het noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van de veroordeling, kan de SUO-magistraat bij een schriftelijke en met redenen omklede beslissing vorderen dat de aangezochte bank of relevante onderneming de tegoeden en verbintenissen die verbonden zijn aan deze bankrekeningen, bankkluizen of financiële instrumenten, niet meer uit handen mag geven voor een termijn die hij bepaalt (art. 464/12, § 2, 2° Sv).

De termijn loopt van het ogenblik waarop zij kennis neemt van zijn vordering die per telefax of bij aangetekend schrijven is toegezonden tot vijf werkdagen na de kennisgeving van de hier bedoelde gegevens aan de SUO-magistraat. De bevroeringsmaatregel neemt van rechtswege een einde bij het verstrijken van de door de SUO-magistraat vastgestelde termijn of in geval van volledige betaling van de verschuldigde verbeurdverklaring, geldboete en gerechtskosten.

De persoon of onderneming of elke derde, die goederen bewaart of beheert, die het voorwerp uitmaken van een bevroeringsmaatregel en deze met bedrieglijk opzet wegmaken, worden gestraft met de straffen bepaald in art. 507 Sw. De poging wordt gestraft met dezelfde straffen.

Monitoring van een bankrekening

Indien het noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van de veroordeling, kan de SUO-magistraat bij een schriftelijke en met redenen omklede beslissing vorderen dat gedurende een vernieuwbare periode van maximum twee maanden de transacties met betrekking tot één of meerdere van deze bankrekeningen, bankkluizen of financiële instrumenten van de veroordeelde of de malafide derde onder toezicht worden geplaatst (art. 464/ 12, § 2, 1° Sv).

De monitoring laat toe dat de SUO-magistraat gedurende de door hem bepaalde periode alle bewegingen op de bankrekening kan opvolgen en hierover feedback kan ontvangen van de betrokken bank.

j) Identificatie van de gebruikers van een elektronisch communicatienetwerk of -diensten, of de gebruikte elektronische communicatiedienst (art. 464/13 Sv)

Artikel 464/13, §§ 1 en 2 Sv. is herzien bij artikel 27 van wet van 25 december 2016 houdende diverse wijzigingen van het Wetboek van straffordering en het Strafwetboek, met het oog op de verbetering van de bijzondere opsporingsmethoden en bepaalde onderzoeksmethoden met betrekking tot internet en elektronische en telecommunicaties en tot oprichting van een gegevensbank stemafdrukken.

De SUO-magistraat, of de gevorderde politiedienst, kan bij een schriftelijke en gemotiveerde beslissing, van de hierna vermelde actoren de mededeling van de volgende inlichtingen vorderen:

- de identificatie van de abonnee of de gewoonlijke gebruiker van de diensten aangeboden door de hierna vermelde actoren of van het gebruikte elektronische communicatiemiddel;
- de identificatie van de diensten aangeboden door de hierna vermelde actoren, waarop een bepaalde persoon geabonneerd is of die door een bepaalde persoon gewoonlijk gebruikt worden.

De volgende actoren zijn gehouden tot medewerking aan het SUO:

- de operator van een elektronisch communicatienetwerk;
- iedereen die binnen het Belgisch grondgebied, op welke wijze ook, een dienst beschikbaar stelt of aanbiedt, die bestaat in het overbrengen van signalen via elektronische communicatienetwerken, of er in bestaat gebruikers toe te laten via een elektronisch communicatienetwerk informatie te verkrijgen of te ontvangen of te verspreiden. Hieronder wordt ook de verstrekker van een elektronische communicatiedienst begrepen.

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 25 december 2016 blijkt dat de categorie van aanbieders op zeer ruime wijze moet worden geïnterpreteerd. De medewerkingsplicht is dus ook van toepassing op bedrijven die webdiensten aanbieden zoals die van Yahoo Mail, Hotmail, Gmail, etc., maar evengoed op diensten als Facebook, Twitter, WhatsApp, Instagram en alle andere diensten die onder de nieuwe wettelijke omschrijving vallen (*Parl. St. Kamer 2015-2016, nr. 1966/1, 32-33*).

De actoren verstrekken alle beschikbare inlichtingen in werkelijke tijd of, in voorkomend geval, op het tijdstip bepaald in de beslissing, volgens de nadere regels die bepaald worden bij het ter uitvoering van artikel 46bis, § 2, eerste en tweede lid, Sv. genomen KB. Het KB van 9 januari 2003 houdende modaliteiten voor de wettelijke medewerkingsplicht bij gerechtelijke vorderingen met betrekking tot elektronische communicatie wordt toegepast.

Iedere persoon die de gegevens weigert mee te delen of deze niet meedeelt in werkelijke tijd of, in voorkomend geval, op het tijdstip bepaald in de beslissing, wordt gestraft met geldboete van zesentwintig euro tot tienduizend euro.

Elke persoon die uit hoofde van zijn bediening kennis krijgt van de maatregel of daaraan zijn medewerking verleent, is tot geheimhouding verplicht. Iedere schending van het geheim wordt gestraft overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek

k) Gewone observatie (artikelen 464/14 tot 464/15 en 464/17 tot 464/18 Sv)

Begrip

De SUO-wet omschrijft dit begrip niet.

Art. 47sexies, § 1, eerste lid Sv omschrijft de observatie, als bijzondere opsporingsmethode in het raam van het opsporingsonderzoek, als “het stelselmatig waarnemen door een politieambtenaar van één of meerdere personen, hun aanwezigheid of gedrag, of van bepaalde zaken, plaatsen of gebeurtenissen”.

Art. 47sexies is *mutatis mutandis* van toepassing op de SUO-observatie. Art. 47sexies bepaalt immers wat “in de zin van dit wetboek” moet worden verstaan onder een observatie.

Materiële en formele voorwaarden

In SUO-dossiers gelden de volgende (cumulatieve) **grondvoorwaarden (art. 464/14, § 2 Sv)**:

- de overige gewone uitvoeringshandelingen niet volstonden of redelijkerwijze niet kunnen volstaan om het doel van het SUO omschreven in artikel 464/1, § 1, te bereiken (**subsidiariteitsvereiste**);
- de uitvoeringshandeling uitsluitend wordt aangewend ter tenuitvoerlegging van een in kracht van gewijsde gegane veroordeling tot betaling van verbeurdverklaringen, geldboeten en gerechtskosten, nadat de veroordeelde schuldig is verklaard aan een misdrijf waarop een correctionele hoofdgevangenisstraf staat van een jaar of een zwaardere straf (**proportionaliteitsvereiste**).

De SUO-magistraat kan bij schriftelijke en met redenen omklede beslissing een politiedienst machtigen een observatie uit te voeren.

De machtiging tot observatie vermeldt het volgende:

- de gegevens van de in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing waaruit blijkt dat de veroordeelde gehouden is tot betaling van verbeurdverklaringen, geldboeten en gerechtskosten, nadat hij schuldig is verklaard aan een misdrijf waarop een correctionele hoofdgevangenisstraf staat van een jaar of een zwaardere straf;
- de redenen waarom de overige gewone uitvoeringshandelingen niet volstonden of redelijkerwijze niet kunnen volstaan om het doel van het SUO te bereiken;
- de naam of indien die niet bekend is, een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving van de geobserveerde persoon of personen, alsmede van de zaken, plaatsen of gebeurtenissen die het voorwerp zullen uitmaken van de observatie;
- de wijze waarop de observatie zal worden uitgevoerd;
- de periode tijdens dewelke de observatie kan worden uitgevoerd en die niet langer mag zijn dan drie maanden te rekenen van de datum van de machtiging.

De bovenstaande vermeldingen zijn verplicht maar ze zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven door art. 464/14, § 3, Sv.

In **spoedeisende gevallen** kan de machtiging tot observatie mondeling worden verstrekt. De machtiging moet dan wel zo spoedig mogelijk worden bevestigd in de door de wet voorgeschreven vorm (art. 464/14, § 4 Sv).

De SUO-magistraat kan steeds op gemotiveerde wijze zijn machtiging tot observatie wijzigen, aanvullen of verlengen. Hij kan te allen tijde zijn machtiging intrekken. Hij gaat bij elke wijziging, aanvulling of verlenging van de machtiging na of alle vereiste voorwaarden nog vervuld zijn en volgt de reeds beschreven procedure.

Verschoningsgrond voor misdrijven gepleegd ter uitvoering van de observatie (art. 464/15, § 2 Sv)

Het is de politieambtenaren, die belast zijn met de uitvoering van een observatie, in beginsel verboden om misdrijven te plegen in het kader van hun opdracht.

Er geldt echter een verschoningsgrond ten voordele van de politieambtenaren die, in het kader van hun opdracht en met het oog op het welslagen ervan, de strikt noodzakelijke feiten plegen, mits uitdrukkelijk akkoord van de SUO-magistraat. Deze politieambtenaren blijven vrij van straf.

De politieambtenaren melden schriftelijk en vóór de uitvoering van de observatie aan de SUO-magistraat de misdrijven, die zij voornemens zijn te plegen. Indien deze voorafgaande kennisgeving niet kon gebeuren, stellen de politieambtenaren de SUO-magistraat onverwijld in kennis van de misdrijven die zij hebben gepleegd en bevestigen dit nadien schriftelijk.

De SUO-magistraat die op wettige wijze zijn akkoord verleent, kan eveneens een verschoningsgrond invoeren en blijft vrij van straf.

Uitvoering van de observatie door de gevorderde politiedienst (art. 464/14, §§ 6 en 7 Sv)

De politieambtenaar die de operationele leiding heeft over de uitvoering van de observatie brengt de SUO-magistraat volledig en waarheidsgetrouw **schriftelijk verslag** uit over de uitvoering van de observaties. Hij zendt die verslagen, die **vertrouwelijk** zijn, rechtstreeks aan deze magistraat.

De politieambtenaar stelt **proces-verbaal** op van de uitvoering van de observatie. Hij vermeldt hierin geen elementen die de afscherming van de gebruikte politionele onderzoekstechnieken of de vrijwaring van de veiligheid en de afscherming van de identiteit van de informant en van de politieambtenaren die belast zijn met de uitvoering van de observatie in het gedrang kunnen brengen. Deze elementen worden enkel opgenomen in het vertrouwelijk verslag.

In een proces-verbaal wordt verwezen naar de machtiging tot observatie en worden de wettelijke verplichte vermeldingen opgenomen. De gegevens betreffende wijze waarop de observatie is uitgevoerd worden niet opgenomen in dit PV. De SUO-magistraat bevestigt bij schriftelijke beslissing het bestaan van de door hem verleende machtiging tot observatie. De opgestelde processen-verbaal en de schriftelijke beslissing worden uiterlijk na het beëindigen van de observatie bij het **dossier van het SUO** gevoegd.

Vertrouwelijk dossier (art. 464/14, § 8 Sv)

De SUO-magistraat bewaart een afzonderlijk en vertrouwelijk dossier dat de volgende stukken bevat:

- de machtiging tot observatie en de navolgende beslissingen tot wijziging, aanvulling of verlenging van deze uitvoeringshandeling;
- de toelating die aan de politieambtenaren is gegeven om welbepaalde (verschoonbare) misdrijven te plegen ter uitvoering van de observatie;
- de vertrouwelijke verslagen opgesteld door de politieambtenaar die de operationele leiding heeft over de uitvoering van de observatie.

De SUO-magistraat en het bevoegde OM hebben als enige toegang tot dit afzonderlijk en vertrouwelijk dossier. De KI mag het vertrouwelijk dossier ook inzien bij de controle van de observatie (art. 464/18 Sv). De inhoud van dit dossier valt onder het beroepsgeheim.

Controle

De **SUO-magistraat** staat in voor de permanente controle over de uitvoering van observaties door de politiediensten in het raam van het SUO (art. 464/17 Sv).

De **kamer van inbeschuldigingstelling** (KI) controleert op grond van art. 464/18 Sv. de regelmatigheid van de uitgevoerde observatie, als gewone uitvoeringshandeling of als specifieke uitvoeringshandeling.

De KI mag het vertrouwelijk dossier consulteren (zie art. 464/16, § 2, tweede lid, Sv en art. 464/18 Sv, dat art. 235ter, § 3, Sv toepasselijk verklaart).

De KI controleert de regelmatigheid in de volgende situaties:

a) Klassiek strafonderzoek (art. 464/18, § 1 Sv)

De controle vindt plaats als observatie gegevens heeft opgeleverd die nadien door het openbaar ministerie werden aangewend in het raam van een gerechtelijk onderzoek of een opsporingsonderzoek:

- Gerechtelijk onderzoek: De KI onderzoekt op vordering van de procureur-generaal de regelmatigheid van deze observatie op het ogenblik dat de onderzoeksrechter zijn dossier aan de procureur des Konings toezendt krachtens artikel 127, § 1, eerste lid, Sv.
- Opsporingsonderzoek: De KI onderzoekt, op vordering van de procureur-generaal, de regelmatigheid van de observatie bij het afsluiten van het opsporingsonderzoek en alvorens het openbaar ministerie tot rechtstreekse dagvaarding overgaat. De rechtspleging voor de KI verloopt overeenkomstig art. 235ter, §§ 2 tot 6, Sv.²⁵

²⁵ De verwijzing naar § 6 van artikel 235ter Sv. in artikel 464/18 Sv. is niet meer actueel. Paragraaf 6 is opgeheven bij artikel 100 van de wet van 5 februari 2016 (Potpourri II). De wetgever wou het onmiddellijk cassatieberoep tegen beslissingen van de KI inzake de BOM-controle afschaffen.

b) Strafrechtelijk kort geding in het raam van het SUO

Op vraag van de strafuitvoeringsrechter controleert de KI de regelmatigheid van de uitvoering van de observaties die gegevens hebben opgeleverd die door het openbaar ministerie zijn aangewend in het raam van het SUO.

De strafuitvoeringsrechter kan op vraag van de verzoeker of ambtshalve de controle laten uitvoeren indien het beslag is gesteund op gegevens die zijn verkregen op grond van een observatie (art. 464/36, § 6, tweede lid, Sv en art. 464/18, § 2 Sv).

De rechtspleging voor de KI verloopt overeenkomstig het bepaalde bij artikel 235ter, §§ 2 tot 5, Sv.

c) Burgerlijke geschillen betreffende het SUO (art. 464/18, § 2, tweede lid Sv)

De hoven en rechtbanken die kennis nemen van burgerrechtelijke vorderingen betreffende de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen houdende veroordeling tot een bijzondere verbeurdverklaring, een geldboete en de gerechtskosten in het kader van het SUO, kunnen, alvorens uitspraak te doen over de gegrondheid van deze rechtsvordering, de zaak verzenden naar de KI teneinde de regelmatigheid te controleren van de in het raam van het SUO uitgevoerde observatie (prejudiciële controle).

De rechtspleging voor de KI verloopt overeenkomstig het bepaalde bij artikel 235ter, §§ 2 tot 5, Sv. De griffier deelt een afschrift van het arrest van de KI mee aan de gedingvoerende partijen en aan het hof of de rechtbank die om prejudiciële controle verzocht.

Art. 764, eerste lid, 16° Ger.W. verplicht de griffier op straffe van nietigheid alle burgerrechtelijke vorderingen betreffende de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen houdende veroordeling tot een bijzondere verbeurdverklaring, een geldboete en de gerechtskosten in het kader van het SUO voor advies mee te delen aan het OM bij de rechtbank of het hof dat kennis neemt van het geschil (art. 10 SUO-wet (II)).

In de praktijk zal het vooral gaan om schadeclaims gericht tegen de Belgische Staat over verrichte uitvoeringshandelingen.

I) Informantenwerking (artikelen 464/16 en 464/17 Sv)

Definitie

Art. 464/16, § 1, Sv. definieert de informantenwerking in het raam van het SUO als het onderhouden van regelmatige contacten door een politieambtenaar, (“contactambtenaar”) met een informant, van wie vermoed wordt dat hij nauwe banden heeft met één of meerdere personen, die schuldig zijn verklaard aan een misdrijf en die als gevolg hiervan zijn veroordeeld tot de betaling van verbeurdverklaringen, geldboeten of de gerechtskosten of met een malafide derde en die de politieambtenaar, al dan niet gevraagd, inlichtingen en gegevens verstrekt over de vermogensbestanddelen waarop deze veroordelingen kunnen worden verhaald.

Procedure

De SUO-magistraat of het bevoegd openbaar ministerie kan via de informantenwerking alle nuttige inlichtingen verzamelen over het vermogen waarop de veroordeling tot betaling van een verbeurdverklaring, een geldboete of de gerechtskosten kan worden verhaald (art. 464/16, § 1 Sv). Het is aangewezen de BOM-magistraat daarin te betrekken.

De lokale informantenbeheerder deelt zodra mogelijk en spontaan alle voor het SUO nuttige inlichtingen in een vertrouwelijk verslag rechtstreeks mee aan de SUO-magistraat (art. 464/16, § 2 Sv).

De SUO-magistraat beslist of, in functie van het belang van de aangebrachte informatie en met inachtneming van de veiligheid van de informant, hiervan proces-verbaal wordt opgesteld, dat bij het dossier van het SUO wordt gevoegd.

De organisatie van de informantenwerking ingesteld bij artikel 47decies, §§ 2 tot 6, tweede lid is *mutatis mutandis* van toepassing op de informantenwerking in het raam van het SUO (art. 464/16, § 3 Sv).

Vertrouwelijk dossier

De SUO-magistraat bewaart de door de informant via de informantenbeheerder meegedeelde inlichtingen in een afzonderlijk en vertrouwelijk dossier.

De SUO-magistraat en het bevoegde openbaar ministerie hebben als enige toegang tot dit afzonderlijk en vertrouwelijk dossier. Art. 464/16, § 2 Sv vermeldt het inzage-recht van de kamer van inbeschuldigingstelling met verwijzing naar art 464/18 Sv terwijl er overeenkomstig art. 464/36, § 6 Sv geen sprake is van controle op de informantenwerking. Dit betreft bijgevolg een vergissing van de wetgever die zalesignaleerd worden in het kader van de wetsevaluatie. Het vertrouwelijk dossier inzake informantenwerking wordt dus nooit aan de kamer van inbeschuldigingstelling voorgelegd. Zij heeft er dus geen inzage in. De inhoud van dit dossier valt onder het beroepsgeheim.

Controle

De SUO-magistraat staat in voor de permanente controle over de uitvoering van de aangewende informanten-werking door de politiediensten in het raam van dit onderzoek (art. 464/17 Sv).

De KI oefent zoals reeds gezegd geen regelmatigheidscontrole uit.

m) Het vorderen van de Passagiersinformatie-eenheid tot het meedelen van de passagiersgegevens overeenkomstig artikel 27 van de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens (op basis van het algemeen artikel 464/5 §1 Sv juncto artikel 46 septies Sv.)

Algemeen

Zoals reeds gesteld kan de SUO-magistraat op grond van artikel 464/5 § 1 Sv alle bevoegdheden uitoefenen die hij als magistraat van het openbaar ministerie kan uitoefenen tijdens het opsporingsonderzoek, voor zover ze kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van doelstelling van het SUO. De in onderafdeling 1 (“gewone uitvoeringshandelingen”) opgesomde en omschreven uitvoeringshandelingen hebben geen limitatief karakter. Andere uitvoeringshandelingen die van belang zijn voor het SUO blijven mogelijk, zolang ze geen inbreuk vormen op grondrechten of dwangmiddelen vereisen.

Bij de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens (wet PNR) werd een onderzoekshandeling ingevoerd in het Wetboek van Strafvordering - meer bepaald artikel 46septies Sv – die de procureur des Konings de bevoegdheid verleent om bij het opsporen van misdaden en wanbedrijven bedoeld in artikel 8 §1, 1°, 2° en 5° van de wet van 25 december 2016, bij een schriftelijke en met redenen omklede beslissing de officier van gerechtelijke politie op te dragen om de Passagiersinformatie-eenheid (PIE) te vorderen tot het meedelen van de passagiersgegevens overeenkomstig artikel 27 van de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens.

Omzendbrief COL 1/2019 van het College van Procureurs-generaal strekt ertoe op een eenvormige wijze in het ganse land de samenwerking te regelen tussen het openbaar ministerie, de politiediensten en de Passagiersinformatie-eenheid tijdens een opsporingsonderzoek.

Artikel 8 §1, 1°, 2° en 5° van de wet PNR bepaalt dat de passagiersgegevens worden verwerkt met het oog op :

“ 1° het opsporen en vervolgen, met inbegrip van **de uitvoering van straffen of vrijheidsbeperkende maatregelen**, met betrekking tot misdrijven bedoeld in artikel 90ter, § 2, 2°, 3°, 7°, 8°, 11°, 14°, 17° à 20°, 22°, 24° à 28°, 30°, 32°, 33°, 34°, 36° à 39°, 43° à 45° et § 3, van het Wetboek van strafvordering;
2° het opsporen en vervolgen, **met inbegrip van de uitvoering van straffen of vrijheidsbeperkende maatregelen**, met betrekking tot misdrijven bedoeld in de artikelen 196, voor wat betreft valsheid in authentieke en openbare geschriften, 198, 199, 199bis, 207, 213, 375 en 505 van het Strafwetboek;
5° het opsporen en vervolgen van de misdrijven bedoeld in artikel 220, § 2, van de algemene wet van 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen, in artikel 45, derde lid, van de wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen, in artikel 5 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de bestraffing van namaak en piraterij van intellectuele eigendomsrechten, in artikel 26 van het decreet van de Duitstalige gemeenschap van 20 februari 2017 ter bescherming van roerende cultuurgoederen van uitzonderlijk belang alsook in artikel 24 van het decreet van de Vlaamse gemeenschap van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, het ministerieel besluit tot wijziging van het ministerieel besluit van 7 februari 2012 waarbij de invoer van goederen van oorsprong of van herkomst uit Syrië, aan een vergunning onderworpen wordt, zoals gewijzigd bij het ministerieel besluit van 1 juli 2014, het ministerieel besluit van 23 maart 2004 tot

opheffing van het ministerieel besluit van 17 januari 2003 waarbij de in-, uit- en doorvoer van goederen van oorsprong of van herkomst uit of met bestemming Irak, aan een voorafgaande machtiging onderworpen wordt en waarbij de in-, uit- en doorvoer van zekere goederen van oorsprong, van herkomst uit of met bestemming Irak aan een vergunning onderworpen wordt alsook het opsporen van misdrijven bedoeld in artikel 5 van de wet van 28 juli 1981 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dieren en plantensoorten, en van de Bijlagen, opgemaakt te Washington op 3 maart 1973, alsmede van de Wijziging van de Overeenkomst, aangenomen te Bonn op 22 juni 1979.”

De wet PNR bevat derhalve de wettelijke basis tot verwerking van passagiersgegevens ook met het oog op de uitvoering van straffen. Het begrip “straf” omvat alle straffen, inclusief “vermogensstraffen”

Dergelijke onderzoekshandeling kan eveneens van belang zijn voor het SUO en kan derhalve eveneens in het kader van een SUO uitgevoerd worden, voor zover het SUO betrekking heeft op een uitvoerbare rechterlijke beslissing waarbij de veroordeelde schuldig is verklaard aan één van de misdaden en wanbedrijven bedoeld in artikel 8 §1, 1°, 2° en 5° van de wet PNR

Procedure

De SUO-magistraat zal op grond van artikel 464/5 § 1 Sv hierbij handelen overeenkomstig artikel 46 septies Sv :

“Bij het opsporen van de misdaden en wanbedrijven bedoeld in artikel 8, § 1, 1°, 2° en 5°, van de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens, kan de procureur des Konings, bij een schriftelijke en met redenen omklede beslissing, de officier van gerechtelijke politie opdragen om de PIE te vorderen tot het meedelen van de passagiersgegevens overeenkomstig artikel 27 van de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens.

De motivering weerspiegelt de proportionaliteit met inachtneming van de persoonlijke levenssfeer en de subsidiariteit ten opzichte van elke andere onderzoeksdaad.

De maatregel kan betrekking hebben op een geheel van gegevens die betrekking hebben op een specifiek onderzoek. In dit geval preciseert de procureur des Konings de duur van de maatregel die niet langer kan zijn dan een maand, te rekenen vanaf de beslissing, onverminderd hernieuwing.

In geval van uiterst dringende noodzakelijkheid kan iedere officier van gerechtelijke politie, na mondelinge en voorafgaande instemming van de procureur des Konings, en bij een gemotiveerde en schriftelijke beslissing, de leidend ambtenaar van de PIE vorderen tot het meedelen van de passagiersgegevens. De officier van de gerechtelijke politie deelt deze gemotiveerde en schriftelijke beslissing en de verkregen informatie binnen vierentwintig uur mee aan de procureur des Konings en motiveert tevens de uiterst dringende noodzakelijkheid.

Openbaar Ministerie

Het bij omzendbrief COL 4/2015 – strafuitvoeringsonderzoek – modellenverzameling - gevoegde model van vordering en van kantschrift zal door de SUO-magistraat worden gebruikt wanneer zij de PIE vorderen.

Politiediensten

Het bij omzendbrief COL 4/2015 – strafuitvoeringsonderzoek – modellenverzameling – gevoegd model van vordering zal door de politiediensten worden gebruikt wanneer zij de PIE vorderen bij hoogdringendheid, na mondelinge en voorafgaande instemming van de procureur des Konings.

De vorderingen dienen te worden uitgevoerd door een officier van gerechtelijke politie.

2.4.3. Specifieke uitvoeringshandelingen

2.4.2.3 Begrip

Wat zijn de **specifieke uitvoeringshandelingen** waarvoor de SUO-magistraat bevoegd is waarvoor de voorafgaande machtiging van de strafuitvoeringsrechter nodig is?

De SUO-magistraat kan, bij een schriftelijke en met redenen omklede beslissing als specifieke uitvoeringshandeling de onderzoeks-handelingen, waarvoor in het kader van een gerechtelijk onderzoek uitsluitend de **onderzoeksrechter** bevoegd is, verrichten of laten verrichten door de gevorderde politiedienst als ze noodzakelijk zijn voor het bereiken van het in artikel 464/19, eerste lid, Sv, omschreven doel van het SUO.

De artikelen 464/22 t.e.m. 464/28 Sv regelen de specifieke uitvoeringshandelingen.

Het betreft met name:

- huiszoeking zonder toestemming (art. 464/22 Sv);
- zoeking in een informaticasysteem (artikelen 464/23 en 464/24 Sv);
- het opsporen en lokaliseren van telecommunicatie (art. 464/25 Sv);
- de interceptie en opname van privé- en telecommunicatie (art. 464/26 Sv);
- de observatie t.a.v. een woning (artikelen 464/27 Sv);
- de voorlopige maatregelen t.a.v. de veroordeelde of de malafide derde als rechtspersoon (art. 464/28 Sv).

In tegenstelling tot de gewone uitvoeringshandelingen hebben de in onderafdeling 2 (“Specifieke uitvoeringshandelingen”) besproken bevoegdheden een **limitatief karakter**. In tegenstelling tot de gewone uitvoeringshandelingen kan de SUO-magistraat geen andere uitvoeringshandelingen stellen die tot de exclusieve bevoegdheid van de onderzoeksrechter behoort (art. 464/19, tweede lid, Sv).

De SUO-magistraat kan deze handelingen zelf verrichten, of laten uitvoeren door de gevorderde politiedienst, na **voorafgaande machtiging** verleend door de **strafuitvoeringsrechter** (zie artikelen 464/20 en 464/21 Sv). De wetgever achtte het niet opportuun om deze opdracht toe te vertrouwen aan de onderzoeksrechter omdat deze magistraat niet tussenkomt in de strafuitvoering.

2.4.2.4 Analyse van de specifieke uitvoeringshandelingen

a) Huiszoeking zonder toestemming (art. 464/22 Sv)

De SUO-magistraat kan, bij een schriftelijke en gemotiveerde beslissing, een huiszoeking verrichten of laten verrichten door de gevorderde politiedienst, in een niet voor het publiek toegankelijke plaats om het vermogen (als executieobject) of nuttige informatiedragers (inlichtingen m.b.t. dit vermogen) op te sporen en in beslag te nemen.

Geen huiszoeking mag worden verricht vóór vijf uur 's morgens en na negen uur 's avonds.

b) Zoeking in een informaticasysteem (artikelen 464/23 en 464/24 Sv)

Art. 464/23 Sv regelt de **netwerkzoeking**. De regeling opgenomen in artikel 464/23 Sv is geïnspireerd op de gelijkaardige bevoegdheid die de onderzoeksrechter bezit in het raam van het gerechtelijk onderzoek (art. 88ter Sv).

De SUO-magistraat kan de zoeking die hij uitvoert of laat uitvoeren door de gevorderde politiedienst in een informaticasysteem of een deel daarvan, uitbreiden naar een informaticasysteem of een deel daarvan dat zich op een andere plaats bevindt dan daar waar de zoeking plaatsvindt.

Een netwerkzoeking is toegelaten als :

- deze uitbreiding noodzakelijk is om inlichtingen over de vermogenssituatie van de veroordeelde of de malafide derde te verzamelen;
- indien andere maatregelen om deze inlichtingen te vergaren disproportioneel zouden zijn of indien er een risico bestaat dat zonder deze uitbreiding deze inlichtingen verloren gaan.

Het Grondwettelijk Hof verwerpt het beroep tot vernietiging van artikel 464/23 Sv. onder voorbehoud van de interpretatie vermeld in de overwegingen B.48.3. en B.48.4, die luiden als volgt:

“ B.48.3. Uit de voormelde parlementaire voorbereiding van de bestreden wet blijkt de duidelijke wil van de wetgever dat de reikwijdte van de uitbreiding van een zoeking in een informaticasysteem op dezelfde wijze moet worden begrensd als in artikel 88ter van het Wetboek van straffordering. De be-streden bepaling dient dan ook zo te worden geïnterpreteerd dat de uitbreiding van de zoeking in een informaticasysteem zich niet verder mag uitstrekken dan tot de informatica-systemen of de delen daarvan waartoe de personen die gerechtigd zijn het onderzochte informaticasysteem te gebruiken, in het bijzonder toegang hebben.

Diezelfde beperking komt overigens ook voor in artikel 464/8 van het Wetboek van strafvordering, zoals ingevoegd bij artikel 15 van de wet van 11 februari 2014 (I), waar de zoeking in een informaticasysteem als gewone onderzoeksmethode wordt geregeld.

B.48.4. De uitbreiding van de zoeking in een informatica-systeem is onderworpen aan de voorafgaande machtiging van de strafuitvoeringsrechter, die moet nagaan of voldaan is aan de vereisten inzake wettigheid, proportionaliteit en subsidiariteit en die in het bijzonder erover dient te waken dat niet op onevenredige wijze afbreuk wordt gedaan aan de fundamentele rechten van de betrokkenen.

Om een daadwerkelijke rechterlijke controle te waarborgen, moet de SUO-magistraat, wanneer hij een machtiging vraagt aan de strafuitvoeringsrechter, ook de reikwijdte van de uitbreiding van de zoeking in een informaticasysteem aan-geven, zodat wordt verhinderd dat de aantasting van het privéleven potentieel onbeperkt en bijgevolg onevenredig is (EHRM, 9 december 2004, Van Rossem t. België, § 45) en zodat een controle daarop door de strafuitvoeringsrechter mogelijk is. Een andere interpretatie van de bestreden bepalingen zou niet verzoenbaar zijn met het recht op eerbiediging van het privéleven en de woning. “

De SUO-reparatiewet heeft een bijkomende beperking ingevoerd om artikel 464/23 Sv. te conformeren aan de interpretatie die het Grondwettelijk Hof aan deze bepaling heeft. De uitbreiding van een zoeking in een informaticasysteem mag zich niet verder uitstrekken dan tot de informaticasystemen of de delen daarvan waartoe de personen die gerechtigd zijn het onderzochte informatica-systeem te gebruiken, in het bijzonder toegang hebben. Die beperking bestond reeds voor de zoeking in een informatica-systeem als “gewone uitvoeringshandeling” (zie art. 464/8, § 2, derde lid, Sv.).

De SUO-magistraat omschrijft in zijn verzoekschrift gericht aan de strafuitvoeringsrechter de reikwijdte van de uitbreiding van de zoeking in het informaticasysteem. Hij bevestigt alleszins in het verzoekschrift dat de zoeking in het informaticasysteem zich niet verder zal uitstrekken dan tot de informaticasystemen of de delen daarvan waartoe de personen die gerechtigd zijn het onderzochte informaticasysteem te gebruiken, in het bijzonder toegang hebben.

De gegevens die nuttig zijn voor het bereiken van het doel van SUO worden in beslag genomen.

Art. 464/24 Sv regelt de **medewerking van een ICT-technicus** aan de uitvoering van een zoeking in een informaticasysteem en is geïnspireerd op art. 88quater Sv.

De SUO-magistraat, of de gevorderde politiedienst, kan personen van wie hij vermoedt dat ze een bijzondere kennis hebben van het informaticasysteem dat het voorwerp uitmaakt van de zoeking of van diensten om gegevens die worden opgeslagen, verwerkt of overgedragen door middel van een informaticasysteem, te beveiligen of te versleutelen, bevelen inlichtingen te verstrekken over de werking ervan en over de wijze om toegang verkrijgen tot de gegevens die door middel daarvan worden opgeslagen, verwerkt of overgedragen, in een verstaanbare vorm.

Het Grondwettelijk Hof vernietigde artikel 464/24, §§ 2 en 3, Sv. in zoverre de **medewerkingsplicht** ook geldt voor de veroordeelde of de malafide derde, ten aanzien van wie er aanwijzingen zijn dat zij zich schuldig hebben gemaakt aan een ander misdrijf dan datgene dat geleid heeft tot de veroordeling waarop het SUO betrekking heeft.

De SUO-reparatiewet heeft de medewerkingsplicht fundamenteel gewijzigd.

De SUO-magistraat, of de gevorderde politiedienst, kan iedere geschikte persoon verzoeken, en niet langer “bevelen”, om zelf het informaticasysteem te bedienen of de ter zake dienende gegevens, die door middel daarvan worden opgeslagen, verwerkt of overgedragen, naargelang het geval, te zoeken, toegankelijk te maken, te kopiëren, ontoegankelijk te maken of te verwijderen, in de door hem gevorderde vorm. Deze personen zijn verplicht hieraan gevolg te geven, voorzover dit in hun mogelijkheden ligt. De wetgever voerde een zelfincriminatieverbod in: deze personen kunnen hun medewerking weigeren, in het bijzonder wanneer ze zichzelf zouden beschuldigen van een misdrijf. De SUO-magistraat of politieambtenaar dient de betrokkene echter niet vooraf in te lichten over het recht om zijn medewerking aan de zoeking in het informaticasysteem te weigeren.

Derden die weigeren de gevorderde medewerking te verlenen of de zoeking in het informaticasysteem hinderen, worden gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot één jaar en met geldboete van zesentwintig euro tot twintigduizend euro of met één van die straffen alleen.

Iedere persoon die uit hoofde van zijn bediening kennis krijgt van de maatregel of daaraan zijn medewerking verleent, is tot geheimhouding verplicht. Iedere schending van het geheim wordt gestraft overeenkomstig art. 458 Sw (art. 464/24, § 4 Sv).

c) Opsporen en lokalisering van elektronische communicatie (art. 464/25 Sv)

Artikel 464/25, §§ 1 en 2 Sv. is herzien bij artikel 28 van wet van 25 december 2016 houdende diverse wijzigingen van het Wetboek van strafvordering en het Strafwetboek, met het oog op de verbetering van de bijzondere opsporingsmethoden en bepaalde onderzoeksmethoden met betrekking tot internet en elektronische en telecommunicaties en tot oprichting van een gegevensbank stemafdrukken

De SUO-magistraat, of de gevorderde politiedienst, kan een hierna vermelde actor vorderen om:

- de oproepgegevens te doen opsporen van elektronische communicatiemiddelen van waaruit of waarnaar oproepen worden of werden gedaan;
- de oorsprong of de bestemming van elektronische communicatie te laten lokaliseren.

De volgende actoren zijn gehouden tot medewerking aan het SUO:

- de operator van een elektronisch communicatienetwerk;
- iedereen die binnen het Belgisch grondgebied, op welke wijze ook, een dienst beschikbaar stelt of aanbiedt, die bestaat in het overbrengen van signalen via elektronische communicatienetwerken, of er in bestaat gebruikers toe te laten via een elektronisch communicatienetwerk

informatie te verkrijgen of te ontvangen of te verspreiden. Hieronder wordt ook de verstrekker van een elektronische communicatiedienst begrepen.

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 25 december 2016, blijkt dat de categorie van aanbieders op zeer ruime wijze moet worden geïnterpreteerd. De medewerkingsplicht is dus ook van toepassing op bedrijven die webdiensten aanbieden zoals die van Yahoo Mail, Hotmail, Gmail, etc., maar evengoed op diensten als Facebook, Twitter, WhatsApp, Instagram en alle andere diensten die onder de nieuwe wettelijke omschrijving vallen (*Parl. St. Kamer 2015-2016, nr. 1966/1, 32-33*)

Voor ieder elektronisch communicatiemiddel waarvan de oproepgegevens worden opgespoord of waarvan de oorsprong of de bestemming van de elektronische communicaties wordt gelokaliseerd, wordt de dag, het uur, de duur en, indien nodig, de plaats van de oproep vastgesteld en opgenomen in een proces-verbaal.

De SUO-magistraat vermeldt in zijn beslissing de duur van de maatregel die, wat de toekomstige elektronische communicatiegegevens betreft, niet langer kan zijn dan twee maanden te rekenen vanaf het bevelschrift, behoudens een hernieuwing.

De actoren delen de gevorderde inlichtingen mee in werkelijke tijd of, in voorkomend geval, op het tijdstip bepaald in de beslissing, volgens de nadere regels die bepaald worden bij het ter uitvoering van artikel 88bis, § 4, eerste en derde lid, Sv. genomen KB.

Het KB van 9 januari 2003 houdende modaliteiten voor de wettelijke medewerkingsplicht bij gerechtelijke vorderingen met betrekking tot elektronische communicatie wordt toegepast.

Iedere persoon die zijn technische medewerking aan de vorderingen weigert of niet verleent in werkelijke tijd of, in voorkomend geval, op het tijdstip bepaald in de beslissing, wordt gestraft met een geldboete van zesentwintig euro tot tienduizend euro.

Iedere persoon die uit hoofde van zijn bediening kennis krijgt van de maatregel of daaraan zijn medewerking verleent, is tot geheimhouding verplicht. Iedere schending van het geheim wordt gestraft overeenkomstig art. 458 Sw (art. 464/25, § 3 Sv).

d) *Interceptie en opname van private (elektronische) communicatie (art. 464/26 Sv)*

Begrip

De SUO-magistraat of de gevorderde politiedienst kan privé communicatie en privé elektronische communicatie tijdens de overbrenging ervan, afluisteren, er kennis van nemen en opnemen.

Teneinde het mogelijk te maken privé-communicatie of -elektronische communicatie direct af te luisteren, er kennis van te nemen of op te nemen met technische hulpmiddelen, kan de SUO-magistraat of de gevorderde politiedienst, te allen tijde, ook buiten medeweten of zonder de toestemming van hetzij de bewoner, hetzij de eigenaar of zijn rechthebbende, in een woning of in een private plaats binnen dringen.

Toepassingsvoorwaarden

De wet legt de volgende voorwaarden op:

- deze bewakingsmaatregel kan uitsluitend aangewend worden ter tenuitvoerlegging van een in kracht van gewijsde gegane veroordeling tot de betaling van verbeurdverklaringen, geldboeten en gerechtskosten, die is uitgesproken nadat de veroordeelde schuldig is verklaard aan een misdrijf dat voorkomt op de zogenaamde “taplijst” (zie artikel 90ter, §§ 2 tot 4, Sv) (**proportionaliteit**);
- de gewone uitvoeringshandelingen volstonden niet of kunnen redelijkerwijze niet kunnen volstaan om het doel van het SUO te bereiken (**subsidiariteit**).

Voorwerp van de maatregel (art. 464/26, § 3 Sv)

De maatregel kan alleen worden bevolen ten aanzien van:

- de veroordeelde;
- de communicatie- of telecommunicatiemiddelen die geregeld worden gebruikt door deze veroordeelde;
- de plaatsen waar de veroordeelde vermoed wordt te vertoeven.

De maatregel kan eveneens worden bevolen ten aanzien van de malafide derde dan wel ten aanzien van de personen die vermoed worden regelmatig in contact te staan met de veroordeelde of de malafide derde.

Advocaten en artsen

De maatregel kan alleen betrekking hebben op de lokalen aangewend voor beroepsdoeleinden, de woonplaats of de communicatie- of telecommunicatiemiddelen van een advocaat of een arts, in de volgende twee gevallen:

- indien de advocaat of arts zelf een veroordeelde of een malafide derde is;

- indien er ernstige en concrete aanwijzingen bestaan waaruit blijkt dat de woning of beroepslokalen van de arts of de advocaat worden aangewend om goederen (als executieobject) of informatiedragers (inlichtingen m.b.t. dit vermogen) te onttrekken aan de tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een verbeurdverklaring, geldboete of de gerechtskosten.

De maatregel mag niet ten uitvoer worden gelegd, zonder dat, naar gelang van het geval, de stafhouder of de vertegenwoordiger van de provinciale orde van geneesheren ervan op de hoogte werd gebracht.

De tuchtoverheden (stafhouder van de Orde van Advocaten of provinciale Orde der Artsen) zullen de SUO-magistraat in kennis stellen van hetgeen volgens hen als communicatie of telecommunicatie onder het beroepsgeheim valt en dus niet zal worden opgetekend in het proces-verbaal waarin de gevorderde politiedienst verslag uitbrengt over de uitvoering van de maatregel en de overige uitgevoerde opdrachten na de interceptie van de communicatie (zie infra).

Aanvraag van de machtiging gericht aan de strafuitvoeringsrechter (art. 464/26, § 4 Sv)

De met redenen omklede beslissing van de SUO magistraat met zijn verzoek tot machtiging gericht aan de strafuitvoeringsrechter vermeldt:

- de identiteit van de veroordeelde en in voorkomend geval die van de malafide derde;
- de gegevens van de in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing waaruit blijkt dat het SUO betrekking heeft op de uitvoering van een veroordeling tot de betaling van verbeurdverklaringen, geldboeten en gerechtskosten, nadat de veroordeelde schuldig is verklaard aan een misdrijf dat voorkomt op de zogenaamde “taplijst” (art. 90ter, §§ 2 tot 4, Sv); als van
- het (resterende) verschuldigde saldo van de veroordeling tot de betaling van de verbeurdverklaring, geldboete en gerechtskosten;
- de redenen waarom de gewone uitvoeringshandelingen niet volstonden, of redelijkerwijze niet kunnen volstaan om het doel van het SUO te bereiken;
- de identiteit van persoon, het communicatie- of elektronisch communicatiemiddel of de plaats die het voorwerp is van de bewakingsmaatregel;
- de voorgestelde periode tijdens dewelke de bewaking kan worden uitgeoefend, welke niet langer mag zijn dan één maand te rekenen vanaf de ondertekening van de machtiging verleend door de strafuitvoeringsrechter.

Deze vermeldingen zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven.

Duur van de maatregel (art. 464/26, § 5 Sv)

De initiële duur van de maatregel is begrensd tot **één maand**.

De SUO-magistraat kan, mits machtiging van de strafuitvoeringsrechter, de duur van de bewakingsmaatregel één of meer malen **verlengen** met een termijn die telkens niet langer mag zijn dan één maand, met een maximum van zes maanden.

De SUO-magistraat beëindigt ambtshalve de maatregel van zodra de omstandigheden die deze gerechtvaardigd hebben, verdwenen zijn.

Na het verstrijken van de maximumduur kan de uitvoering van de bewakingsmaatregel worden hernieuwd mits machtiging van de strafuitvoeringsrechter, voor zover er **nieuwe omstandigheden** voorhanden zijn en dit telkens voor één maand met een nieuw maximum van zes maanden

Uitvoering van de maatregel (art. 464/26, § 6 Sv)

De SUO-magistraat of de politieambtenaar belast met de operationele leiding van de uitvoering van de uitvoeringshandeling, nemen de maatregelen ingesteld bij artikel 90quater, §§ 2 en 4, Sv als ze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de uitvoeringshandeling. Deze bepalingen regelen de technische medewerking en de geheimhouding van de aangezochte operator van het communicatienetwerk of de verstrekker van de telecomdienst. Het KB van 9 januari 2003 houdende modaliteiten voor de wettelijke medewerkingsplicht bij gerechtelijke vorderingen met betrekking tot elektronische communicatie wordt toegepast. De strafsancties die zijn ingesteld bij artikel 90quater, § 2, tweede en derde lid en § 4, derde en vierde lid, Sv zijn van toepassing op de personen die de verplichtingen tot medewerking en geheimhouding schenden.

De politiedienst die belast is met de uitvoering van de maatregel staat in voor:

- de **selectie** en **transcriptie** van de delen van de **opnamen** die voor het SUO relevant geachte inlichtingen betreffende de vermogenssituatie van de veroordeelde en de malafide derde bevatten, onder het toezicht van de SUO-magistraat;
- het **vertalen**, of het laten vertalen van de relevante inlichtingen naar de taal waarin het SUO wordt gevoerd, na toelating van de SUO-magistraat;
- de **neerlegging** van de opnamen, samen met de uit gevoerde transcripties, vertalingen en de gemaakte notities, onder verzegelde omslag, op het secretariaat van het openbaar ministerie (incl. het COIV) dat het SUO voert;
- het **vernietigen** of het laten vernietigen van de opnames, selecties van transcripties en vertalingen, na toelating van de SUO-magistraat.

De gevorderde politiedienst stelt een proces-verbaal op waarin zij verslag uitbrengt over de uitvoering van de maatregel en de supra vermelde opdrachten, dat aan de SUO-magistraat wordt toegezonden.

De communicatie of elektronische communicatie die onder het **beroepsgeheim** of **journalistiek bronnengeheim** valt, wordt niet opgetekend in het proces-verbaal dat wordt opgesteld naar aanleiding van de selectie, transcriptie en vertaling van de opgenomen communicatie.

De gevorderde politiedienst neemt alle noodzakelijke maatregelen om de integriteit en de vertrouwelijkheid te waarborgen van de opgenomen, overgeschreven en vertaalde communicatie of elektronische communicatie tot de neerlegging ervan op het secretariaat van het openbaar ministerie (incl. het COIV) overeenkomstig het ter uitvoering van artikel 90septies, vijfde, Sv genomen koninklijk besluit. Dit KB werd echter niet uitgevaardigd.

Bewaring, inzage en vernietiging van de opnames en stukken (art. 464/26, § 8 Sv)

Het secretariaat van het openbaar ministerie (incl. het COIV) dat het SUO voert, staat in voor de **bewaring** van de door de politie neergelegde opnamen, transcripties, vertalingen en de gemaakte notities.

De SUO-magistraat neemt alle noodzakelijke maatregelen om de integriteit en de vertrouwelijkheid te waarborgen van de neergelegde opnamen, transcripties en vertalingen tijdens de bewaring op het secretariaat, overeenkomstig het ter uitvoering van artikel 90septies, vijfde, Sv genomen koninklijk besluit. Dit KB werd echter niet uitgevaardigd.

De SUO-magistraat oordeelt over de **inzage** van de neergelegde voorwerpen en akten door de veroordeelde, de malafide derde, of elke andere belanghebbende.

Uiterlijk bij de afsluiting van het SUO beveelt de SUO-magistraat de **vernietiging** van de neergelegde voorwerpen en akten die niet bestemd zijn voor de exploitatie in het raam van het SUO, die niet bruikbaar zijn voor de doeleinden van het SUO, of die niet worden meegedeeld aan de belanghebbende actoren (zie supra “2.1.5. Uitwisseling van informatie”).

Kennisgeving aan de persoon die het voorwerp was van de maatregel (art. 464/41, § 3 Sv)

Uiterlijk één maand nadat het SUO is afgesloten verzoekt de SUO magistraat die het heeft gevoerd, het secretariaat van het bevoegde openbaar ministerie of het COIV, naargelang van het geval, iedere persoon ten aanzien van wie een maatregel is genomen, schriftelijk in kennis te stellen van de aard van die maatregel en van de dagen waarop deze is uitgevoerd.

e) Observatie (artikel 464/27 Sv)

De SUO-magistraat kan een politiedienst machtigen om een observatie uit te voeren.

Het Grondwettelijk Hof heeft artikel 464/27 Sv. volledig vernietigd.

De beslissing van het Hof was gesteund op de volgende overwegingen:

B.38. De artikelen 15 en 22, eerste lid, van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens sluiten een overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven of van de onschendbaarheid van de woning niet uit, maar vereisen dat die inmenging wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde wettige doelstellingen.

B.39. Het begrip « observatie » is niet gedefinieerd in artikel 464/27 van het Wetboek van strafvordering. Artikel 47sexies van het Wetboek van strafvordering bepaalt evenwel op algemene wijze wat moet worden verstaan onder een observatie, namelijk « het stelselmatig waarnemen door een politieambtenaar van één of meerdere personen, hun aanwezigheid of gedrag, of van bepaalde zaken, plaatsen of gebeurtenissen », en onder een stelselmatige observatie, namelijk « een observatie van meer dan vijf opeenvolgende dagen of van meer dan vijf niet-opeenvolgende dagen gespreid over een periode van een maand, een observatie waarbij technische hulpmiddelen worden aangewend, een observatie met een internationaal karakter, of een observatie uitgevoerd door de gespecialiseerde eenheden van de federale politie ».

Artikel 464/27 van het Wetboek van strafvordering verwijst verder naar de artikelen 479, 480 en 481 van het Strafwetboek, waar de begrippen « bewoond huis » en « aanhorigheden van een bewoond huis » worden omschreven.

B.40. De bestreden bepaling heeft betrekking op het uitvoeren van een observatie « ten aanzien van een woning of in een door deze woning omsloten eigen aanhorigheid ». Aldus verschillen de bewoordingen van die bepaling van de terminologie die wordt gehanteerd in artikel 56bis, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering, dat luidt :

« Alleen de onderzoeksrechter kan bovendien een observatie machtigen, zoals bedoeld in artikel 47sexies, met gebruik van technische hulpmiddelen om zicht te verwerven in een woning, of in de door deze woning omsloten eigen aanhorigheid in de zin van de artikelen 479, 480 en 481 van het Strafwetboek, of in een lokaal dat aangewend wordt voor beroepsdoeleinden of de woonplaats van een advocaat of een arts zoals bedoeld in het derde lid, wanneer er ernstige aanwijzingen zijn dat de strafbare feiten een misdrijf uitmaken of zouden uitmaken zoals bedoeld in artikel 90ter, §§ 2 tot 4, of gepleegd worden of zouden worden in het kader van een criminele organisatie zoals bedoeld in artikel 324bis van het Strafwetboek ».

B.41. De bestreden bepaling moet voldoende precies zijn « teneinde aan allen op afdoende wijze aan te geven in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden zij de overheid machtigt om een dergelijke geheime - en virtueel gevaarlijke - inbreuk te plegen op het recht op eerbiediging van het privéleven en de briefwisseling » (EHRM, 2 augustus 1984, Malone t. Verenigd Koninkrijk, § 67; 24 april 1990, Kruslin t. Frankrijk, § 30).

B.42. Het is derhalve noodzakelijk dat het begrip « observatie [...] ten aanzien van een woning of in een door deze woning omsloten eigen aanhoorigheid » voldoende duidelijk wordt gedefinieerd, zeker aangezien de technologie om observaties uit te voeren steeds gesofisticeerder wordt. De bewoordingen van de bestreden bepaling stroken evenwel niet met de terminologie gehanteerd in artikel 47sexies van het Wetboek van strafvordering of in artikel 56bis van het Wetboek van strafvordering en voorziet zelf niet in een definitie. Aldus voldoet die bepaling niet aan de hiervoor vermelde vereisten.

Bovendien dient te worden opgemerkt dat de observatie ten aanzien van een woning of in een door die woning omsloten eigen aanhoorigheid een maatregel is die, wat de inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven betreft, kan worden vergeleken met het overbrengen, afluisteren, kennisnemen en opnemen van privécommunicatie of privé-elektronische communicatie. Deze laatstgenoemde maatregel kan enkel worden bevolen als « hij uitsluitend aangewend wordt ter tenuitvoerlegging van een in kracht van gewijsde gegane veroordeling tot de betaling van verbeurdverklaringen, geldboeten en gerechtskosten, die is uitgesproken nadat de veroordeelde schuldig is verklaard aan een in artikel 90ter, §§ 2 tot 4, bedoeld misdrijf » (artikel 464/26, § 2). Aldus heeft de wetgever, zonder redelijke verantwoording, de aanwending van die inlichtingenmethode in het kader van een SUO, in tegenstelling tot de observatie, beperkt tot de veroordeling wegens welbepaalde zware misdrijven.

De SUO-reparatiewet heeft een nieuwe regeling ingevoerd:

Begrip observatie

De SUO-magistraat kan een politiedienst machtigen om een observatie uit te voeren zoals bedoeld in artikel 47sexies Sv., om met gebruik van technische hulpmiddelen zicht te verwerven in een woning of in de door deze woning omsloten eigen aanhoorigheid in de zin van de artikelen 479, 480 en 481 Sw. , of in een lokaal dat aangewend wordt voor beroepsdoeleinden of de woonplaats van een advocaat of een arts.

De wetgever verwijst naar de gemeenrechtelijke begrippen vermeld in artikel 47sexies “observatie”:

- “Observatie”: het stelselmatig waarnemen door een politieambtenaar van één of meerdere personen, hun aanwezigheid of gedrag, of van bepaalde zaken, plaatsen of gebeurtenissen.
- “Stelselmatige observatie”: een observatie van meer dan vijf opeenvolgende dagen of van meer dan vijf niet-opeenvolgende dagen gespreid over een periode van een maand, een observatie waarbij technische hulpmiddelen worden aangewend, een observatie met een internationaal karakter, of een observatie uitgevoerd door de gespecialiseerde eenheden van de federale politie.
- “Technisch hulpmiddel”: een configuratie van componenten die signalen detecteert, deze transporteert, hun registratie activeert en de signalen registreert, met uitzondering van de technische middelen die worden aangewend om een maatregel als bedoeld in artikel 90ter Sv. uit te voeren. Een toestel gebruikt voor het nemen van foto's wordt uitsluitend beschouwd als een technisch hulpmiddel in het geval bedoeld in artikel 56bis, tweede lid Sv.

Materiële en formele voorwaarden

De wetgever legt de volgende cumulatieve **grondvoorwaarden** op:

1° observatie kan uitsluitend aangewend worden ter tenuitvoerlegging van een in kracht van gewijsde gegane veroordeling tot de betaling van verbeurdverklaringen, geldboeten en gerechtskosten, die is uitgesproken nadat de veroordeelde schuldig is verklaard aan een in artikel 90ter, §§ 2 tot 4, bedoeld misdrijf of een strafbaar feit in het kader van een criminele organisatie zoals bedoeld in artikel 324bis van het Strafwetboek (**versterkt proportionaliteitscriterium**);

2° de gewone uitvoeringshandelingen niet volstonden of redelijkerwijze niet kunnen volstaan om het in artikel 464/1, § 1, Sv. omschreven doel van het SUO te bereiken (**subsidiariteitscriterium**).

Bovendien kan een observatie die betrekking heeft op de lokalen aangewend voor beroepsdoeleinden of de woonplaats van een advocaat of een arts, slechts door de SUO-magistraat gemachtigd worden wanneer de advocaat of de arts zelf het voorwerp uitmaakt van de vereiste in kracht van gewijsde gegane veroordeling of indien precieze feiten doen vermoeden dat derden die het voorwerp uitmaken van een dergelijke veroordeling, gebruik maken van diens lokalen of woonplaats.

Deze maatregel kan niet ten uitvoer worden gelegd zonder dat de stafhouder of de vertegenwoordiger van de provinciale orde van geneesheren (lees: orde van artsen) ervan op de hoogte is. Deze personen zijn tot geheimhouding verplicht. Iedere schending van het geheim wordt gestraft overeenkomstig artikel 458 Sw.

De SUO-magistraat vermeldt in zijn machtiging tot observatie het adres of een zo nauwkeurig mogelijke plaatsbepaling van de woning, het lokaal dat aangewend wordt voor beroepsdoeleinden of de woonplaats waarop de observatie betrekking heeft.

De procedurele regels inzake de gewone observatie worden mutatis mutandis toegepast op de observatie als specifieke uitvoeringshandeling (art. 464/27, § 3 in fine Sv.):

- de inhoud van de schriftelijke machtiging tot observatie (art. 464/14, § 3, Sv.);
- mondelinge toelating en posterieure schriftelijke bevestiging in spoedeisende gevallen (spoedprocedure) (art. 464/14, §4, Sv.);
- wijziging, aanvulling, verlenging en intrekking van de machtiging tot observatie (art. 464/14, § 5, Sv.);

Verschoningsgrond voor misdrijven gepleegd ter uitvoering van de observatie

De bepalingen die verschoningsgrond betreffende de observatie als “gewone uitvoeringshandeling” regelen (art. 464/15 Sv) zijn eveneens van toepassing op de observatie als “specifieke uitvoeringshandeling” (art. 464/27, § 1, tweede lid, Sv).

Uitvoering van de observatie door de gevorderde politiedienst

De bepalingen die de uitvoering van de observatie als “gewone uitvoeringshandeling” regelen (art. 464/14, §§ 6 en 7, Sv.) zijn eveneens van toepassing op de observatie als “specifieke uitvoeringshandeling” (art. 464/27, § 3, vierde lid, Sv).

Vertrouwelijk dossier

De bepalingen betreffende het vertrouwelijke dossier dat wordt bijgehouden n.a.v. observatie als “gewone uitvoeringshandeling” (art. 464/14, § 8, Sv) zijn eveneens van toepassing op de observatie als “specifieke uitvoeringshandeling” (art. 464/27, § 3, vierde lid, Sv).

Controle

De SUO-magistraat waakt over de naleving van wettelijke voorschriften bij de uitvoering van de observaties (art. 464/1, § 2, tweede lid, Sv).

De KI controleert de regelmatigheid van de uitgevoerde observatie (zie art. 464/18 Sv en supra, 2.4.2.2.k) m.b.t. de gewone observatie).

f) **Voorlopige maatregelen t.a.v. de veroordeelde of de malafide derde als rechtspersoon (art. 464/28 Sv)**

Indien tijdens het SUO er ernstige aanwijzingen bestaan dat de veroordeelde (of de malafide derde) als rechtspersoon zijn vermogen wil onttrekken aan de tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een verbeurdverklaring, geldboete of de gerechtskosten op dit vermogen, kan de SUO-magistraat de **voorlopige maatregelen** nemen, indien bijzondere omstandigheden dat vergen.

Het betreft de volgende maatregelen:

- **schorsing** van de procedure van ontbinding of vereffening van de rechtspersoon;
- **verbod** van specifieke vermogensrechtelijke transacties die tot het onvermogen van de rechtspersoon kunnen leiden;
- storting van een **borgsom** op de rekening van het COIV tot een door hem bepaald bedrag, als waarborg voor de inachtneming van de maatregelen die de SUO-magistraat gelast.

Indien de in het vorige lid bedoelde maatregelen betrekking hebben op **onroerende goederen**, wordt gehandeld overeenkomstig artikel 464/33 Sv, dat de formaliteiten regelt van de inbeslagneming van onroerende goederen. De voorlopige maatregel wordt dan ter kennis gebracht van de eigenaar van het betrokken onroerend en nadien overgeschreven op het hypotheekkantoor.

De betrokken rechtspersoon kan om de **opheffing** van genomen maatregel verzoeken overeenkomstig het artikel 464/36 Sv, dat een speciaal **strafrechtelijk kort geding** invoert.

De regeling opgenomen in artikel 464/28 Sv is geïnspireerd op de gelijkaardige bevoegdheid die de onderzoeksrechter bezit in het raam van het gerechtelijk onderzoek (art. 91 Sv). In afwijking van art. 91 dient de betrokken rechtspersoon de opgelegde **borgsom** steeds te storten op de rekening nr. 310-1801895-12 bij ING BELGIE op naam van Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV).

2.4.2.5 Machtigingsprocedure

a) Bevoegde rechter

- Materiële bevoegdheid (art. 91 Ger.W.)

De voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank (beroepsmagistraat) neemt als alleenrechtsprekend rechter kennis van de verzoeken van de SUO-magistraat om een machtiging te verlenen om een welbepaalde specifieke uitvoeringshandeling te verrichten.

De SUO-magistraat kan een in artikel 464/19 bedoelde uitvoeringshandeling enkel verrichten of laten verrichten na voorafgaande machtiging die wordt verleend door de strafuitvoeringsrechter. Het gaat om onderzoekshandelingen waarvoor in het kader van een gerechtelijk onderzoek uitsluitend de onderzoeksrechter bevoegd is. Die specifieke uitvoeringshandelingen worden hoger uitgebreid behandeld (art. 464/20, eerste lid Sv).

De strafuitvoeringsrechter die kennis neemt van de zaak heeft, bij voorkeur, de gespecialiseerde opleiding gevolgd over de tenuitvoerlegging van veroordelingen houdende verbeurdverklaring van geldsommen, van geldboeten en van gerechtskosten, georganiseerd door het Instituut voor gerechtelijke opleiding.

- Territoriale bevoegdheid (art. 635bis Ger.W.)

De strafuitvoeringsrechter die zitting houdt ter zetel van het hof van beroep in het rechtsgebied waarin de zetel van het strafgerecht is gevestigd dat de in kracht van gewijsde gegane veroordeling heeft uitgesproken is bevoegd om kennis te nemen van de verzoeken van de SUO-magistraat met betrekking tot de bovenvermelde specifieke onderzoekshandelingen.

Wanneer evenwel de veroordeling in het Duits is uitgesproken is uitsluitend de strafuitvoeringsrechter te Luik bevoegd.

b) Procedure voor de strafuitvoeringsrechter

De procedure is niet tegensprekelijk: de veroordeelde, de malafide derde of hun advocaten zijn geen partij in de procedure.

De strafuitvoeringsrechter doet uitspraak uiterlijk binnen een termijn van vijf werkdagen na de ontvangst van het verzoek (art. 464/20, tweede lid, Sv). Er is geen specifieke sanctie voorzien bij de overschrijding van deze termijn. De termijn is eerder op te vatten als een ordetermijn.

De SUO-magistraat staat in voor de tenuitvoerlegging van de toegelaten uitvoeringshandeling (art. 464/20, vierde lid, Sv).

c) Appreciatiebevoegdheid

De strafuitvoeringsrechter onderzoekt uitsluitend de wettigheid, de proportionaliteit en de subsidiariteit van de gevorderde uitvoeringshandeling (art. 464/20, derde lid, Sv):

- **Wettigheid:**

- (1) Is de betrokken specifieke **uitvoeringshandeling toegelaten** door de SUO-wet (artikelen 464/1, §4 en 464/19, tweede lid, Sv)? Zie ook verder onder “proportionaliteit” wat betreft de voorwaarden opgelegd door het koninklijk besluit tot uitvoering van art. 464/4, § 1 Sv.
- (2) Zijn de wettelijke specifieke **grond- en vormvoorwaarden** waaraan de betrokken uitvoeringshandeling moet voldoen vervuld op basis van het ontwerp van gemotiveerde beslissing van de SUO-magistraat die bij het verzoek is gevoegd?
- (3) Wordt de uitvoeringshandeling verricht met het oog op het bereiken van het door de wet omschreven **doel van het SUO** d.w.z. het verzamelen van **inlichtingen** aangaande de **vermogenssituatie** van de veroordeelde (en eventueel de malafide derde) en de **inbeslagneming** van het **vermogen** waarop de veroordeling kan worden uitgevoerd (**executieobject**) (art. 464/1, § 1, Sv. juncto 464/19 Sv)?

- **Subsidiariteit:**

- (1) Het SUO kan enkel geopend worden nadat is vastgesteld dat de veroordeelde verzuimt zijn **betalingsverplichting** volledig na te leven of als er ernstige en concrete elementen zijn die aantonen dat de veroordeelde zijn betalingsverplichting niet zal nakomen (art. 464/4 Sv).
- (2) Is er voldaan aan de subsidiariteitsvoorwaarde die vereist is voor het verrichten van de betrokken specifieke uitvoeringshandeling? De gewone uitvoeringshandelingen volstonden niet of kunnen redelijkerwijze niet volstaan om het doel van het SUO te bereiken (zie art. 464/14, § 2, 1° juncto art. 464/27, § 2, Sv m.b.t. de observatie en art. 464/26, § 2, 2°, Sv m.b.t. de interceptie en opname van private (elektronische) communicatie).

- **Proportionaliteit:**

- (1) Het SUO kan enkel geopend worden voor een “**belangrijke betalingsverplichting**” (art. 464/4, § 1, Sv). Het KB van 25 april 2014 tot uitvoering van artikel 464/4, § 1, van het Wetboek van strafvordering stelt drempel voorwaarden inzake de (hoegrootheid van) betalingsverplichting en de ernst van het misdrijf dat ten grondslag lag aan de veroordeling om het SUO te mogen openen. De naleving van deze proportionaliteitsvoorwaarden lijkt eerder deel uit te maken van de wettelijke voorwaarden zonder dewelke het onderzoek niet toelaatbaar is. Het openbaar ministerie zal bijgevolg steeds nauwlettend moeten controleren of 1° het saldo van het nog verschuldigd bedrag (verbeurdverklaarde geldsommen / strafrechtelijke geldboeten / en gerechtskosten) de 10.000 euro overschrijdt; en 2° ten minste één misdrijf waaraan de veroordeelde schuldig werd verklaard (op het tijdstip van veroordeling) “in abstracto” kan veroordeeld worden met een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar of een zwaardere straf.
- (2) De bij wet toegelaten inbreuken op fundamentele rechten en vrijheden aangewende dwangmiddelen of schending van het grondrecht (privacy, onschendbaarheid woning en het eigendomsrecht) mogen niet verder gaan dan hetgeen nodig is voor het bereiken van het doel van het SUO (art. 464/1, § 4, Sv).
- (3) Is de uitvoeringshandeling noodzakelijk voor het bereiken van het door de wet omschreven doel van het SUO (art. 464/1, § 1, Sv juncto 464/19 Sv)?
- (4) Is er voldaan aan de proportionaliteitsvoorwaarde die vereist is voor het verrichten van de betrokken specifieke uitvoeringshandeling? Bepaalde specifieke uitvoeringshandelingen kunnen uitsluitend aangewend worden ter tenuitvoerlegging van een in kracht van gewijsde gegane veroordeling tot de betaling van verbeurdverklaringen, geldboeten en gerechtskosten, die is uitgesproken nadat de

veroordeelde schuldig is verklaard aan een misdrijf dat voorkomt op de zogenaamde “taplijst” (zie artikel 90ter, §§ 2 tot 4, Sv) (interceptie en opname van private (elektronische) communicatie).

De jurisdictionele controle van de strafuitvoeringsrechter blijft in beginsel beperkt tot een toetsing van de voorgenomen uitvoeringshandeling aan de beginselen van wettigheid, proportionaliteit en subsidiariteit. Uit de parlementaire voorbereiding van de SUO-wet blijkt dat het een “zeer marginale toetsing” betreft, zonder enige beoordeling van de opportuniteit van de betrokken uitvoeringshandeling²⁶.

Het Grondwettelijk Hof verwerpt het beroep tot vernietiging van de SUO-wet onder voorbehoud van de interpretatie vermeld in de overwegingen sub B.32, die luiden als volgt:

“ B.32.1. In tegenstelling tot wat in de parlementaire voorbereiding van de bestreden wetten werd aangevoerd, kan de controle door de strafuitvoeringsrechter zich evenwel niet beperken tot een «zeer marginale toetsing » (Parl. St., Kamer, 2012-2013, DOC 53-2934/001 en DOC 53-2935/001, p. 19) nu de bedoelde inlichtingenmethoden een verregaande inmenging in het privéleven van de betrokkenen met zich kunnen meebrengen.

B.32.2. Zo benadrukt de afdeling wetgeving van de Raad van State in haar advies dat « in het raam van de proportionaliteitscontrole ook [dient] te worden nagegaan of, wanneer maatregelen worden genomen die, wanneer daar een afdoende verantwoording voor bestaat, grondrechten aantasten, zoals hier het geval is, het ermee beoogde resultaat niet kan worden bereikt door een maatregel die het desbetreffende grondrecht in een mindere mate aantast » (Parl. St., Kamer, 2012-2013, DOC 53-2934/001 en DOC 53-2935/001, p. 61).

B.32.3. De voorafgaande controle door de strafuitvoeringsrechter op de wettigheid, de proportionaliteit en de subsidiariteit van de gevorderde uitvoeringshandeling moet derhalve waarborgen dat die maatregel geen onevenredige beperking van het recht op eerbiediging van het privéleven en de woonplaats van de daarbij betrokken personen met zich meebrengt”.

²⁶ Memorie van toelichting bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende de verbetering van de invordering van de vermogensstraffen en de gerechtskosten in strafzaken, *Parl. St. Kamer 2012-2013, nr. 2934/1 en 2935/1, 19.*

d) Cassatieberoep (art. 464/21 Sv)

De SUO-magistraat kan bij het Hof van Cassatie een cassatieberoep instellen tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechter (art. 464/21 Sv). De SUO-magistraat stelt het cassatieberoep in binnen een termijn van vijftien dagen, te rekenen vanaf de uitspraak van het bestreden vonnis. Het cassatieberoep wordt ingesteld door een verklaring ter griffie van de strafuitvoeringsrechtbank.

De griffie van de strafuitvoeringsrechtbank zendt het dossier van de rechtspleging onverwijld aan de griffie van het Hof van Cassatie. De cassatiemiddelen worden aangevoerd in een memorie die op de griffie van het Hof van Cassatie wordt neergelegd, ten laatste op de vijfde dag na het afleggen van de verklaring (art. 464/21, § 3 Sv).

Het Hof van Cassatie doet uitspraak binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen vanaf de instelling van het cassatieberoep. De griffie van het Hof van Cassatie geeft binnen vierentwintig uur na de uitspraak van het arrest per aangetekende zending of telefax kennis van dit arrest aan de SUO-magistraat.

Na een cassatiearrest met verwijzing doet een andere strafuitvoeringsrechter uitspraak binnen een termijn van vijftien dagen, te rekenen vanaf de uitspraak van het arrest van het Hof van Cassatie.

Voor het overige verloopt de rechtspleging voor het Hof van Cassatie zoals in correctionele zaken.

2.4.3 Inbeslagneming ten behoeve van de strafuitvoering

2.4.3.1 Algemeen

De SUO wet regelt de inbeslagneming van goederen tijdens het strafrechtelijk onderzoek, de "inbeslagneming ten behoeve van de strafuitvoering" (hierna "SUO-beslag").

De finaliteit van het klassieke strafbeslag onderscheidt zich van het SUO-beslag omdat het beslag op grond van de artikelen 35 e.v. Sv is gericht is op de waarheidsvinding, de verbeurdverklaring, de teruggave of de beveiliging van de civielrechtelijke belangen (zie Cass. 25 februari 2003, AR P.02.0674.N).

Het SUO-beslag beoogt de verwezenlijking van de in artikel 464/1 Sv. omschreven doelstellingen van het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek, te weten :

- enerzijds het verzamelen van **inlichtingen** aangaande de **vermogenssituatie** van de veroordeelde, en eventueel ook de malafide derde;
- anderzijds, de **tenuitvoerlegging van de veroordeling** tot de betaling van een verbeurdverklaring, geldboete of de gerechtskosten op het beslagen vermogen, desnoods via de gedwongen tegeldemaking van dit vermogen (executieobject).

De SUO-magistraat kan in bepaalde gevallen oordelen dat het niet aangewezen is om zelf beslag te leggen, maar het wel opportuun is om de verzamelde inlichtingen over de vermogenssituatie van de veroordeelde en/of malafide derde door te spelen aan de ontvanger NFI die bevoegd is voor de invordering van de SUO-schulden. Een SUO-beslag is zelfs niet mogelijk als het betrokken goed reeds het voorwerp is van een burgerlijk uitvoerend beslag of als de veroordeelde betrokken is bij een collectieve

insolventieprocedure (zie art. 464/1, § 8 Sv.). Het in beslag nemen van onroerende goederen is weinig efficiënt als het goed is bezwaard met een hoge hypotheek (waarbij na uitbetaling van de hypothecaire schuldeiser(s) geen of amper een positief saldo zou overblijven). Een inbeslagneming van geldsommen is wel zinvol gelet, gelet op de relatieve eenvoud van de procedure en de mogelijkheid om artikel 32 COIV-wet (wettelijke schuldvergelijking) toe te passen in het geval van een eventuele opheffing van het beslag (bv. indien er meer in beslag werd genomen dan waartoe de betrokkene werd veroordeeld).

De SUO-wet onderscheidt de volgende **beslagtypes**:

- beslag op goederen (als executieobject) en informatiedragers (artikelen 464/29 en 464/31 Sv);
- beslag op goederen (als executieobject) die toebehoren aan malafide derden (artikelen 464/30 en 464/31 Sv);
- databeslag (art. 464/32 Sv);
- beslag op onroerende goederen (als executieobject) (art. 464/33 Sv);
- beslag onder derden (art. 464/34 Sv).

De inbeslagneming is mogelijk zonder voorafgaande machtiging van de strafuitvoeringsrechter.

De SUO-wet regelt verder ook het beheer en de verkoop (“vervreemding”) van de in beslag genomen goederen en informatiedragers (artikelen 464/37 en 464/38 Sv).

Art. 464/36 Sv voert een speciaal strafrechtelijk kort geding in, dat de opheffing van het beslag tijdens het SUO mogelijk maakt.

2.4.3.2 Beslag op goederen en informatiedragers (art. 464/29 Sv)

a) Bevoegde beslagleggende overheden (art. 464/ 29, § 1)

De **SUO-magistraat** kan, bij een schriftelijke en gemotiveerde beslissing, alle inbeslagnemingen verrichten, of laten verrichten door **de gevorderde politiedienst**, die kunnen bijdragen tot het bereiken van het doel van het SUO.

Iedere **politieambtenaar** mag **ambtshalve** overgaan tot de inbeslagneming van de roerende goederen en documenten die kunnen bijdragen tot het bereiken van het doel van het SUO.

b) Voorwerp van het beslag (art. 464/ 29, § 2)

Er geldt een onderscheid tussen twee categorieën:

- **executieobject**: alle goederen, zowel roerende als onroerende, lichamelijke als onlichamelijke, in het vermogen van de veroordeelde, waarop de uitvoerbare veroordeling tot betaling van een verbeurdverklaring, geldboete en de gerechtskosten kan worden uitgevoerd;
- alle **informatiedragers**, in origineel of in kopie, die zich bevinden bij de veroordeelde of derden, die inlichtingen bevatten over de vermogensrechtelijke verrichtingen die zijn uitgevoerd door de veroordeelde of over de samenstelling en de vindplaats van zijn vermogen.

Goederen die ingevolge de artikelen 1408 tot 1412bis van het Gerechtelijk Wetboek of ingevolge bijzondere wetten niet vatbaar zijn voor beslag, mogen in geen geval in beslag worden genomen (art. 464/29, § 3, eerste lid, Sv).

De informatiedragers die inlichtingen bevatten die gedekt zijn door een beroepsgeheim zijn niet vatbaar voor beslag (art. 464/29, § 3, tweede lid, Sv).

Hetzelfde geldt voor informatiedragers die gedekt zijn door het journalistieke bronnengeheim tenzij het om informatiedragers gaat van personen die zich niet kunnen beroepen op het bronnengeheim. Parketmedewerkers, griffiemedewerkers, politieambtenaren, of rechters die hun beroepsgeheim schenden, genieten bijvoorbeeld niet van de bescherming van het bronnengeheim²⁷.

c) Formaliteiten van het beslag

Art. 464/31 Sv stelt de te vervullen formaliteiten vast.

Ingeval wordt overgegaan tot inbeslagneming op grond van art. 464/29 Sv maakt de beslagleggende SUO-magistraat of politiedienst een **proces-verbaal** op waarin de in beslag genomen zaken worden vermeld.

Het proces-verbaal wordt ter ondertekening aan de beslagene aangeboden, die kosteloos **afschrift** van dit proces-verbaal kan ontvangen. Indien de beslagene weigert het proces-verbaal te ondertekenen en/of het afschrift daarvan in ontvangst te nemen – of niet kan bereikt worden – maakt de SUO-magistraat of politieambtenaar daarvan melding op het origineel en wordt de kennisgeving geacht te zijn gedaan op de dag waarop de verbalisant de weigering vaststelt. Indien het afschrift niet onmiddellijk wordt overhandigd, wordt ze binnen achtenveertig uur verstuurd.

Het bovenvermeld vermoeden van kennisgeving bij weigering van ondertekening of ontvangstname van een afschrift van het proces-verbaal geldt uiteraard niet ten aanzien van de persoon die niet kan bereikt worden.

Het **afschrift van het proces-verbaal** bevat:

- de waarschuwing dat de beslagene, de goederen die het voorwerp zijn van het beslag, niet meer uit handen mag geven, op straffe van toepassing van art. 507 Sw (ontdraging van in beslag genomen goederen);
- de referenties eigen aan de zaak (dossiernummer van het SUO);
- de tekst van het artikel 507, eerste lid, van het Strafwetboek.

Deze vermeldingen zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven.

Het afschrift van het PV vermeldt bovendien de tekst van art. 464/38 S. m.b.t. het **verzet tegen een eventuele vervreemding van de in beslag genomen goederen**. De beslagene die op regelmatige wijze is ingelicht over de inbeslagneming kan zich per aangetekende zending die wordt gericht aan de SUO-magistraat verzetten tegen een eventuele vervreemding van de in beslag genomen goederen, uiterlijk binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen vanaf de kennisgeving van het afschrift van het PV van beslag waarin de tekst van artikel art. 464/38 Sv is opgenomen. Bij gebrek aan

²⁷ Cass. 6 februari 2008, AR P.07.1466.F. Zie ook noot van B. DE SMET, noot onder Cass.6 februari 2008: "De beperkte draagwijdte van het journalistiek bronnengeheim" gepubliceerd in *RW* 2008-2009, nr. 41, 1727-1729 en commentaar van D. VOORHOOF, "Geen journalistiek bronnengeheim voor politieman die pers tipte" in de *Juristenkrant* van 30 april 2008.

tijdig verzet wordt hij geacht in te stemmen met een eventuele vervreemdingsmaatregel.

Als het voorwerp van het beslag slaat op **onroerende goederen** of **schuldvorderingen** (bvb. bankrekeningen) gelden er bijzondere formaliteiten.

2.4.3.3 Beslag op goederen die toebehoren aan malafide derden (art. 464/30 Sv)

a) Bevoegde beslagleggende overheden (art. 464/30, § 1 Sv)

De **SUO-magistraat** is exclusief bevoegd om bij schriftelijke en gemotiveerde beslissing de inbeslagneming te bevelen van goederen die niet toebehoren aan de veroordeelde.

Politieambtenaren kunnen niet ambtshalve overgaan tot het leggen van dergelijk beslag. De SUO-magistraat kan wel een politiedienst vorderen om de genomen beslissing tot inbeslagneming uit te laten voeren.

b) Motivering van de beslissing tot inbeslagneming (art. 464/30, § 1 Sv)

De SUO-magistraat kan beslag leggen op de goederen (als executieobject) die niet toebehoren aan de veroordeelde, onder de volgende (cumulatieve) voorwaarden:

- er zijn voldoende ernstige en concrete aanwijzingen dat de veroordeelde het goed heeft overgedragen, **zelfs voor het in kracht van gewijsde gaan van de veroordeling**, aan de derde met **het kennelijke doel de invordering van de verbeurdverklaring, geldboete en gerechtskosten te verhinderen, of in ernstige mate te bemoeilijken**;
- de derde wist of moest redelijkerwijs weten dat het goed dat hem rechtstreeks of onrechtstreeks is overgedragen door de veroordeelde met het **oogmerk om het te onttrekken aan de tenuitvoerlegging** van een uitvoerbare of mogelijke veroordeling tot een verbeurdverklaring, geldboete of de gerechtskosten.

In zijn beslissing vermeldt de magistraat de ernstige en concrete aanwijzingen waaruit blijkt dat de veroordeelde het goed wil onttrekken aan de invordering van de verbeurdverklaring, geldboete en gerechtskosten en de inlichtingen waaruit de wetenschap van de derde blijkt of kan worden afgeleid, die de inbeslagneming rechtvaardigen. Deze gegevens worden hernomen in het proces-verbaal dat wordt opgemaakt naar aanleiding van de inbeslagneming.

c) Voorwerp van het beslag

De SUO-magistraat kan beslag leggen op de goederen, zowel roerende als onroerende, lichamelijke als onlichamelijke, die dienstig zijn als executieobject.

Goederen die ingevolge de artikelen 1408 tot 1412bis van het Gerechtelijk Wetboek of ingevolge bijzondere wetten niet vatbaar zijn voor beslag, mogen in geen geval in beslag worden genomen.

d) Formaliteiten van het beslag

Art. 464/31 Sv stelt de te vervullen formaliteiten vast (zie supra).

De motivering van de beslissing tot inbeslagneming wordt hernomen in het proces-verbaal dat wordt opgemaakt naar aanleiding van de inbeslagneming.

Als het voorwerp van het beslag slaat op **onroerende goederen** of **schuldvorderingen** (bvb. bankrekeningen) gelden er bijzondere formaliteiten (zie infra).

Het afschrift van het PV vermeldt bovendien de tekst van art. 464/38 Sv m.b.t. het **verzet tegen een eventuele vervreemding van de in beslag genomen goederen**. De beslagene die op regelmatige wijze is ingelicht over de inbeslagneming kan zich per aangetekende zending die wordt gericht aan de SUO-magistraat verzetten tegen een eventuele vervreemding van de in beslag genomen goederen, uiterlijk binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen vanaf de kennisgeving van het afschrift van het PV van beslag waarin de tekst van artikel art. 464/38 Sv is opgenomen. Bij gebrek aan tijdig verzet wordt hij geacht in te stemmen met een eventuele vervreemdingsmaatregel.

2.4.3.4 Databeslag (art. 464/32 Sv juncto art. 464/29, § 1 en 2 Sv)

a) Bevoegde beslagleggende overheden

De **SUO-magistraat** kan, bij een schriftelijke en gemotiveerde beslissing, alle inbeslagnemingen verrichten, of laten verrichten door **de gevorderde politiedienst**, die kunnen bijdragen tot het bereiken van het doel van het SUO.

Iedere **politieambtenaar** mag **ambtshalve** overgaan tot een databeslag dat kan bijdragen tot het bereiken van het doel van het SUO.

b) Voorwerp van het beslag

Wanneer de inlichtingen over het vermogen van de veroordeelde of de goederen die zijn overgedragen aan een malafide derde zijn opgeslagen in een informaticasysteem, maar de inbeslagneming van de drager daarvan, bij voorbeeld een harde schijf van een computer, evenwel niet wenselijk is, worden deze gegevens, evenals de gegevens noodzakelijk om deze te kunnen verstaan, gekopieerd op dragers (bvb. USB-stick, CD-ROM), die toebehoren aan de overheid. In geval van dringendheid of om technische redenen, kan gebruik gemaakt worden van dragers, die ter beschikking staan van personen die gerechtigd zijn om het informatica-systeem te gebruiken.

Art. 464/32 Sv is niet van toepassing op de inbeslagneming van computers en ander informaticamateriaal als executieobject. Art. 464/29 Sv wordt dan toegepast.

c) Formaliteiten van het beslag

Art. 464/31 Sv. stelt de te vervullen formaliteiten vast (zie supra).

2.4.3.5 Beslag op onroerende goederen (art. 464/33 Sv)

a) Bevoegde beslagleggende overheden

De **SUO-magistraat** is exclusief bevoegd bij een schriftelijke en gemotiveerde beslissing, de inbeslagname te bevelen.

Politieambtenaren kunnen niet ambtshalve overgaan tot het leggen van beslag. De SUO-magistraat kan wel een politiedienst vorderen om de genomen beslissing tot inbeslagname uit te voeren.

b) Voorwerp van het beslag

Het beslag slaat op de onroerende goederen die dienstig zijn als executieobject.

De burgerlijke vruchten die het onroerend goed tijdens de duur van het beslag opbrengt (bv. huurgelden), zijn in het beslag begrepen, behoudens andersluidende beslissing van de SUO-magistraat. De SUO-magistraat moet bijgevolg geen afzonderlijk beslag leggen op de schuldvordering van de beslagen eigenaar op de huurder om de veroordeling te kunnen uitvoeren op de huurgelden.

c) Formaliteiten van het beslag (art. 464/33, §2 Sv)²⁸

- Redactie van een PV van beslag

In tegenstelling tot de gemeenrechtelijke beslagprocedure op onroerende (witgewassen) vermogensvoordelen (art. 35bis Sv) is de tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder niet vereist.

Het beslag wordt op vordering van de SUO-magistraat gelegd bij proces-verbaal van de SUO-magistraat of de gevorderde politiedienst, dat aan de eigenaar wordt betekend. In voorkomend geval wordt het PV ook betekend aan de blote eigenaar, de vruchtgebruiker, de erfpachter, de opstalhouder en desgevallend de huurder.

Betekening impliceert dat een kopie van het PV aan de geadresseerde in persoon of aan zijn lasthebber of wettelijke of statutaire vertegenwoordiger (bestuursorgaan van de rechtspersoon) wordt overhandigd. In geval van afwezigheid van de geadresseerde wordt een kopie onder gesloten omslag achtergelaten op of verzonden naar het adres van de betekening. Als de geadresseerde niet bereikbaar is in België zal de beslaglegger een kopie van het PV verzenden aan het buitenlandse adres.

Indien de betekening van het PV van beslag onmogelijk is – bij voorbeeld als het actuele adres van de geadresseerde in België of het buitenland niet gekend is of in geval van domiciliefraude - zal de beslaglegger in het PV akteren dat hij in onmogelijkheid verkeerde om het PV te betekenen aan de geadresseerde, met vermelding van de reden van niet-betekening .

²⁸ De term “hypotheekkantoor” in artikel 464/33 Sv. is ingevolge de reorganisatie van de FOD Financiën vervangen door “het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie” (artikel 74 van de wet van 11 juli 2018 in het kader van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën en van de nieuwe organisatie- en bevoegdheidsverdeling binnen de Administratie Rechtszekerheid).

Als de SUO-magistraat vaststelt dat het eigendomsrecht is opgesplitst in blote eigendom en vruchtgebruik of dat er zakelijke rechten zijn gevestigd op het onroerend goed (erfpacht en opstal) of dat er verschillende mede-eigenaars zijn, wordt het PV betekend aan alle (blote) eigenaars, vruchtgebruikers, erfpachters en opstalhouders. Als het onroerend goed is verhuurd aan derden zal een bijkomende kopie word betekend aan de huurder.

Het proces-verbaal bevat op straffe van nietigheid:

- een afschrift van de vordering tot inbeslagneming van de SUO-magistraat;
- de identiteit van de beslagene:
 - fysiek persoon: naam, voornaam, woonplaats, of bij gebreke van een woonplaats, de verblijfplaats en de geboortedatum en -plaats,
 - rechtspersoon: benaming, rechtsvorm (NV, VZW, enz.), ondernemingsnummer en zetel, indien het een rechtspersoon betreft;
- een omschrijving van het onroerend goed waarop beslag is gelegd op de wijze voorgeschreven door artikel 141 van de Hypotheekwet van 16 december 1851;
- een uittreksel uit de kadastrale legger, minder dan drie maanden oud;
- de tekst van artikel 464/33 Sv en van artikel 507, eerst lid, van het Strafwetboek.

Het afschrift van het PV vermeldt bovendien de tekst van art. 464/38 Sv m.b.t. het **verzet tegen een eventuele vervreemding van de in beslag genomen goederen**. De beslagene die op regelmatige wijze is ingelicht over de inbeslagneming kan zich per aangetekende zending die wordt gericht aan de SUO-magistraat verzetten tegen een eventuele vervreemding van de in beslag genomen goederen, uiterlijk binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen vanaf de kennisgeving van het afschrift van het PV van beslag waarin de tekst van artikel art. 464/38 Sv is opgenomen. Bij gebrek aan tijdig verzet wordt hij geacht in te stemmen met een eventuele vervreemdingsmaatregel.

- Overschrijving van het PV van beslag op het territoriaal bevoegde kantoor rechtszekerheid (“RZ-kantoor”) van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie (art. 464/33, § 3 Sv)

Binnen 24 uur na de inbeslagneming biedt de SUO-magistraat of de gevorderde politiedienst het proces-verbaal van inbeslagneming ter overschrijving aan op het **territoriaal bevoegde kantoor rechtszekerheid (“RZ-kantoor”)** van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de plaats waar de goederen gelegen zijn.

De overschrijving wordt door het **territoriaal bevoegde kantoor rechtszekerheid (“RZ-kantoor”)** van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie, op straffe van schadevergoeding, gedaan uiterlijk binnen **acht dagen** na de afgifte van het voormelde proces-verbaal van inbeslagneming. Als dagtekening van de overschrijving geldt evenwel de dag van afgifte van het proces-verbaal.

Als het **territoriaal bevoegde kantoor rechtszekerheid (“RZ-kantoor”)** van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie de overschrijving van het proces-verbaal van inbeslagname niet kan verrichten op het ogenblik dat zij wordt gevorderd, dan vermeldt hij op de originele processen-verbaal die hem worden gelaten de dag en het uur waarop zij hem worden overhandigd.

Er zijn bijkomende formaliteiten voorzien in geval van vervreemding van het onroerend goed en als het gelegde beslag wordt vernieuwd of opgeheven.

- Geldingsduur van het beslag (art. 464/33, § 6 Sv)

Initiële termijn

Het bewarend beslag op onroerend goed geldt gedurende **drie jaar** met ingang van de dagtekening van de overschrijving, behoudens tijdige vernieuwing van het beslag (zie art. 464/33, § 7). Deze termijn wijkt af van de geldingsduur van het gemeenrechtelijke beslag op onroerende vermogensvoordelen in strafzaken (5 jaar) (art. 35bis Sv). De toegepaste termijn in SUO-dossiers sluit aan bij de termijn die geldt in burgerlijke dossiers.

Bij het verstrijken van deze termijn verliest het beslag van rechtswege zijn uitwerking en wordt er geen melding meer van gemaakt in hypothecaire getuigschriften die het **territoriaal bevoegde kantoor rechtszekerheid (“RZ-kantoor”)** van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie aflevert.

Schorsing van de termijn

De bovenvermelde termijn wordt geschorst gedurende de procedure voor de **vervreemding** van het onroerend goed door het COIV. Deze regeling voorkomt dat het beslag moet worden vernieuwd hangende de vervreemdingsprocedure.

De schorsing gaat in vanaf de ontvangst van de (definitieve) toelating tot vervreemding door het COIV of vanaf de datum van de beslissing tot vervreemding genomen door de magistraat van het COIV die het SUO voert en eindigt op de dag waarop het onroerend goed is verkocht.

Op verzoek van de directeur van het COIV wordt de definitieve beslissing tot vervreemding van het onroerend goed door het **territoriaal bevoegde kantoor rechtszekerheid (“RZ-kantoor”)** van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie op beknopte wijze vermeld op de kant van het overgeschreven beslagexploot (lees: PV van beslag).

- Vernieuwing van het beslag (art. 464/33, § 7 Sv)

De SUO-magistraat kan vóór het verstrijken van de geldigheidsduur de vernieuwing van het gelegde beslag bevelen.

De beslissing van de magistraat wordt door hemzelf of door de gevorderde politiedienst door middel van een PV ter kennis gebracht van de eigenaar en in voorkomend geval ook aan de blote eigenaar, de vruchtgebruiker, de erfpachter, de opstalhouder en de huurder. Het PV van kennisgeving van de vernieuwing van beslag bevat de *supra* opgesomde vermeldingen van het PV van beslag.

Ditmaal voorziet de wet geen sanctie van nietigheid en kan zelfs uit de eenvoudige verwijzing naar de vermeldingen opgenomen in § 2 tweede lid van hetzelfde wetsartikel niet afgeleid worden dat zulke sanctie zou gelden.

De vernieuwing heeft plaats op overlegging aan het **territoriaal bevoegde kantoor rechtszekerheid (“RZ-kantoor”)** van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van een proces-verbaal dat is ondertekend door de SUO-magistraat of de gevorderde politiedienst, met nauwkeurige opgave van de te vernieuwen overschrijving, samen met een afschrift van de vordering van de magistraat.

De vernieuwing geldt voor drie jaar. De nieuwe termijn gaat in op de dag waarop de overschrijving wordt vernieuwd.

- Opheffing van het beslag

In geval van opheffing van het beslag wordt een afschrift van de beslissing van de SUO-magistraat of, in voorkomend geval, van de rechterlijke beslissing die de opheffing beveelt (strafrechtelijk kort geding), door middel van de toezending van de beslissing bij aangetekende zending of door overhandiging ervan die vastgesteld wordt bij proces-verbaal ter kennis gebracht van:

- de eigenaar en in voorkomend geval ook aan de blote eigenaar, de vruchtgebruiker, de erfpachter, de opstalhouder en de huurder;
- het territoriaal bevoegde kantoor rechtszekerheid (“RZ-kantoor”) van de Algemene Administratie van de Patrimonium-documentatie.

Het **territoriaal bevoegde kantoor rechtszekerheid (“RZ-kantoor”)** van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie verricht op grond hiervan de **doorhaling** van de overschrijving van het proces-verbaal van inbeslagneming. Na de doorhaling wordt er van het beslag geen melding meer gemaakt in hypothecaire getuigschriften.

2.4.3.6 Beslag onder derden (art. 464/34 Sv)

a) Bevoegde beslagleggende overheden

De **SUO-magistraat** is exclusief bevoegd om bij schriftelijke en gemotiveerde beslissing de inbeslagneming te bevelen. Hij kan dat doen op geldsommen die de derde-beslagene moet betalen aan of op zaken die de derde-beslagene moet afgeven aan de veroordeelde of de malafide derde ten laste van wie het beslag wordt gelegd.

Politieambtenaren kunnen niet ambtshalve overgaan tot het leggen van beslag. De SUO-magistraat kan wel een politiedienst vorderen om de genomen beslissing tot inbeslagneming uit te voeren.

b) Voorwerp van het beslag

Het beslag slaat op de **schuldvorderingen** waarvan de veroordeelde (of de malafide derde) de titularis is en die dienstig zijn als executieobject.

Tussen de veroordeelde of malafide derde (beslagene) en de derde (derde-beslagene) bestaat er een rechtsverhouding die inhoudt dat de derde als schuldenaar van de veroordeelde of malafide derde gehouden is bepaalde geldsommen te betalen of zaken af te geven.

De schuldvordering kan betrekking hebben op de (periodieke) betaling van **geldsommen** (bv. huurgelden, alimentatie, lonen, intresten, enz...) of op de teruggave van **(on)lichamelijke roerende goederen** die de derde-beslagene bewaart of beheert in opdracht van de beslagen veroordeelde of malafide derde (bv. gelden gedeponneerd op een bankrekening, in bewaring gegeven voertuig, enz...).

Zijn van rechtswege in het voorwerp van het beslag begrepen:

- de **intresten** die na het beslag aan de titularis van de schuldvordering verschuldigd zijn (bv. intresten op spaarboekje);
- alle na het beslag vervallen termijnen van een schuldvordering betreffende **periodieke inkomsten** (bv. lonen, huurgelden, onderhoudsgelden, enz..).

Het beslag *onder* derden onderscheidt zich van het **beslag bij een derde** door de afwezigheid van een schuldvordering van de beslagene op de derde-beslagene. Als de veroordeelde of malafide derde een kluis huurt bij een bank en de SUO-magistraat de inhoud van de kluis (bvb. juwelen, akten, ...) wil in beslag nemen wordt er geen beslag onder derden gelegd maar wel een beslag bij een derde op grond van art. 464/29 Sv.

c) Formaliteiten van het beslag (art. 464/34, § 2 Sv)

- Kennisgeving van de beslissing tot inbeslagneming

Het beslag op een schuldvordering, met uitzondering van het beslag op rechten aan order of aan toonder, gebeurt door **de schriftelijke kennisgeving van de beslissing tot inbeslagneming** aan de beslagene en de derde-beslagene. Titels aan toonder worden in beslag genomen op grond van art. 464/29 Sv.

De SUO-magistraat of de gevorderde politiedienst brengt de beslissing ter kennis door middel van:

- de toezending van de beslissing per telefax of bij een aangetekende zending, of
- de afgifte van een kosteloos afschrift van het proces-verbaal van inbeslagneming dat is opgesteld door de politieambtenaar.

De kennisgeving bevat de referenties eigen aan de zaak (dossiernummer), alsmede de tekst van artikel 464/34 Sv en van artikel 507, eerste lid, Sw. In de kennisgeving gericht aan de derde-beslagene wordt bovendien de tekst van artikel 1452 van het Gerechtelijk Wetboek vermeld.

Het afschrift van het PV vermeldt bovendien de tekst van art. 464/38 Sv m.b.t. het **verzet tegen een eventuele vervreemding van de in beslag genomen goederen**. De beslagene die op regelmatige wijze is ingelicht over de inbeslagneming kan zich per aangetekende zending die wordt gericht aan de SUO-magistraat verzetten tegen een eventuele vervreemding van de in beslag genomen goederen, uiterlijk binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen vanaf de kennisgeving van het afschrift van het PV van beslag waarin de tekst van artikel art. 464/38 Sv is opgenomen. Bij gebrek aan tijdig verzet wordt hij geacht in te stemmen met een eventuele vervreemdingsmaatregel.

Vanaf de ontvangst van de kennisgeving mag de derde-beslagene de sommen of zaken die het voorwerp zijn van het beslag niet meer uit handen geven, op straffe van toepassing van artikel 507, eerste lid, van het Strafwetboek (art. 464/34, § 3 Sv).

- Verklaring van derde-beslagene

In tegenstelling tot het gemeenrechtelijke beslag onder derden in strafzaken (art. 37, § 4, Sv) bepaalt artikel 464/34 Sv niet expliciet dat de derde-beslagene een schriftelijke verklaring dient af te leggen, waarin hij de geldsommen of de zaken die het voorwerp zijn van het beslag omschrijft.

De derde is niettemin verplicht om een dergelijke verklaring af te leggen. Dit volgt uit de vermelding van de tekst van artikel 1425 Ger.W. in de kennisgeving van de beslissing tot inbeslagneming. Art. 1425 Ger.W. regelt het afleggen van de verklaring van derde-beslagene in burgerlijke zaken. Deze bepaling is ook toepasselijk verklaard op het gemeenrechtelijke beslag onder derden in strafzaken (art. 37, § 4, Sv).

Art. 464/34, § 4, Sv. bepaalt bovendien dat de derde-beslagene recht heeft op de vergoeding van de kosten van de verklaring. De Koning bepaalt het maximumbedrag van deze vergoeding. Dit uitvoeringsbesluit is tot op heden nog niet uitgevaardigd.

In de kennisgeving van de beslissing tot inbeslagneming verzoekt de SUO-magistraat (of de gevorderde politiedienst) de derde, in de praktijk meestal een bank, om overeenkomstig art. 1425 Ger.W. binnen de 15 dagen na het beslag bij een ter post aangetekende schrijven een verklaring af te leggen over de sommen de zaken die het voorwerp zijn van het beslag.

De vergoeding van de kosten van de afgelegde verklaring van derde-beslagene zijn "kosten van het strafrechtelijk onderzoek" in de zin van art. 464/39 Sv, die ten laste vallen van de veroordeelde.

2.4.3.7 Beheer van de in beslag genomen goederen

a) Bewaring in natura ter griffie (art. 464/35, § 1, Sv)

De in beslag genomen roerende goederen worden neergelegd op de griffie van de rechtbank of het hof waarbij de SUO-magistraat zijn ambt uitoefent. De griffie staat in voor de bewaring van de in beslag genomen goederen en schrijft ze in het daartoe bestemde register in.

In de gemeenrechtelijke strafprocedure is de onderzoeksrechter of de procureur des Konings niet verplicht om de in beslag genomen goederen ter griffie neer te leggen (Cass. 14 januari 1981). De aard van de in beslag goederen (dieren, voertuigen, ...) kan de beslagleggende magistraat of politieambtenaar ertoe nopen om ze elders ter plaatse te laten bewaren of bij een derde in bewaring te geven.

De neerlegging ter griffie is in SUO-zaken niet op straffe van nietigheid voorgeschreven. De wetgever beschouwt de neerlegging ook niet als een substantiële vormvereiste.

De SUO-wet bepaalt niet uitdrukkelijk welke griffie bevoegd is als een magistraat van het COIV het SUO voert. De magistraat van het COIV bezit dezelfde bevoegdheden als de magistraat van het openbaar ministerie die het SUO aan het COIV heeft gedelegeerd (art. 464/3, § 4, eerste lid, Sv). Hij kan dus beslissen om de bewaring van de goederen toe te vertrouwen aan de griffie van de rechtbank of het hof waarbij de

delegerende magistraat van het OM zijn ambt uitoefent. Om praktische redenen kan het COIV eventueel beslissen om de in beslag genomen goederen te bewaren in de opslagruimte waarover het COIV beschikt op de zetel van het COIV of elders (gehuurde bankkluisen).

b) Beheer door het COIV

Cash geldsommen (art. 464/35, § 3, Sv)

De cash in beslag genomen geldsommen worden niet neergelegd ter griffie maar steeds gestort op de rekening die het COIV geopend heeft bij een financiële instelling conform de voorschriften die gelden in klassieke strafonderzoeken. Zodra zijn rekening is gecrediteerd, staat het COIV in voor de bewaring van de aan hem toevertrouwde geldsommen.

Het COIV beschikt over een **multideviezenrekening** (bankrekening nr. 310-1801895-12 bij ING) waarop momenteel **11 courante valuta**²⁹ kunnen gedeponereerd worden. Naast EUR (biljetten en muntstukken) betreft het de volgende vreemde deviezen: Amerikaanse dollar (USD), Australische dollar (AUD), Canadese dollar (CAD), Britse pond (GBP), Japanse Yen (JPY), Zwitserse frank (CHF), Zuid-Afrikaanse rand (ZAR), Deense kroon (DKK), Zweedse kroon (SEK) en Noorse kroon (NOK). Het COIV aanvaardt momenteel enkel vreemde deviezen in de vorm van bankbiljetten, geen muntstukken.

Gezien de FOD Financiën (kantoor niet-fiscale invordering) enkel betalingen in EUR accepteert, zal het COIV in de praktijk de ontvangen vreemde valuta omwisselen in EUR (als de conversiekosten in redelijke verhouding staan tot het bedrag van de in beslag genomen geldsom). De conversie-kosten worden ingehouden op de in beslag genomen geldsom.

Behoudens tegenbericht van de SUO-magistraat zal het COIV de ontvangen geldsom op grond van art. 464/1, § 7, Sv doorstorten naar de bevoegde ontvanger ter aanzuivering van opeisbare schulden van de beslagene.

Creditsaldo van geblokkeerde bankrekeningen en effectenportefeuilles en andere vermogensbestanddelen (art. 464/35, § 4, Sv)

De SUO-magistraat kan het COIV verzoeken in te staan voor het beheer van effecten³⁰ of van geldsommen die zijn in beslag genomen bij een financiële instelling, alsmede van de andere vermogensbestanddelen die een bijzonder beheer vereisen. Als een magistraat van het COIV het SUO voert kan hij ambtshalve beslissen in beslag genomen effecten, geldsommen of vermogensbestanddelen in beheer te nemen.

De SUO-magistraat kan een bank verzoeken om het creditsaldo³¹ van een geblokkeerde rekening over te schrijven naar de rekening van het COIV. Hetzelfde is mogelijk in geval van beslag op een effectenrekening ter voorbereiding van SUO-vervreemding.

²⁹ Artikel 1 KB 17 mei 2018 tot uitvoering van de artikelen 8, § 3 en 18, § 1, 2° van de wet van 4 februari 2018 houdende de opdrachten en de samenstelling van het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurd-verklaring, *BS* 28 mei 2018, tweede editie.

³⁰ Zie omzendbrief nr. 9/2018 van het College van procureurs-generaal betreffende het COIV, p. 19: als algemene richtlijn geldt dat gedematerialiseerde effecten niet aan het beheer van het COIV worden toevertrouwd, onder meer om bankkosten (bewaarlonen) te vermijden.

³¹ Zie omzendbrief nr. 9/2018 van het College van procureurs-generaal betreffende het COIV, p. 15-17. Art. 15, § 2, COIV-wet van 4 februari 2018 bepaalt dat overdracht van creditsaldi van in beslag genomen rekeningen aan het COIV verplicht is binnen max. 3 maanden na inbeslagneming, behoudens andersluidende beslissing.

Een bank zal zich in de praktijk verzetten tegen de transfer naar het COIV als de effecten of geldsommen reeds zijn bezwaard met een burgerlijk beslag.

Deze maatregel laat de toepassing van art. 32 COIV-wet toe (wettelijke schuldvergelijking): als het beslag op de getransfereerde geldsommen is opgeheven kan het COIV de terug te geven geldsommen aanwenden voor de aanzuivering van de opeisbare schulden van de begunstigde bij de overheid (fiscale schulden, gerechtskosten, verbeurdverklarde geldsommen, enz...).

Het COIV kan het beheer van de in beslag genomen effecten en vermogensbestanddelen toevertrouwen aan een door hem aangestelde lasthebber of beheerder.

De SUO-magistraat maakt de door het COIV beheerde effecten en andere vermogensbestanddelen te gelde via de vervreemdingsprocedure (art. 464/37 Sv).

Behoudens tegenbericht van de SUO-magistraat zal het COIV de ontvangen geldsom op grond van art. 464/1, § 7, Sv doorstorten naar de bevoegde ontvanger ter aanzuivering van opeisbare schulden van de beslagene.

Geldsommen die het voorwerp zijn van het beslag onder derden (art. 464/34, § 3, tweede lid, Sv)

De SUO-magistraat kan de derde-beslagene bevelen de geldsommen die het voorwerp zijn van het beslag over te dragen aan het COIV.

De SUO-magistraat kan bij voorbeeld een bank bevelen om intresten die een geblokkeerde bankrekening heeft voortgebracht of de opbrengst van belegde kapitalen (effecten) naar de rekening van het COIV over te schrijven. Een dergelijke maatregel kan de nadelen vermijden die verbonden zijn aan de toepassing van art. 464/35, § 4, Sv.

Het COIV kan de werkgever van de veroordeelde ook verzoeken om het beslagbare deel van de inkomsten uit arbeid maandelijks rechtstreeks door te storten naar het COIV. Voor de inning van huurgelden geldt een bijzondere regeling, opgenomen in art. 464/33, § 5, Sv (zie infra).

De derde-beslagene zal zich in de praktijk verzetten tegen de transfer naar het COIV als de geldsommen reeds zijn bezwaard met een burgerlijk beslag.

Behoudens tegenbericht van de SUO-magistraat zal het COIV de ontvangen geldsommen op grond van art. 464/1, § 7, Sv doorstorten naar de bevoegde ontvanger ter aanzuivering van opeisbare schulden van de beslagene.

Beheer van het in beslag genomen onroerend goed (art. 464/33, § 4 en 5, Sv)

Het beslag doet geen afbreuk aan de uitoefening van het recht van de eigenaar of elke andere gerechtigde persoon (huurder, vruchtgebruiker, enz...) om het in beslag genomen onroerend goed verder te gebruiken als een goede huisvader.

De burgerlijke vruchten (huurgelden, pachtgelden) die het onroerend goed tijdens de duur van het beslag opbrengt, zijn in het beslag begrepen, behoudens andersluidende beslissing van de SUO-magistraat.

De SUO-magistraat kan het COIV verzoeken om in te staan voor de inning van de vruchten van een onroerend goed. Indien een magistraat van het COIV het SUO voert kan hij ambtshalve beslissen om deze vruchten te innen.

Tegen deze beslissing van de SUO-magistraat houdende een beheersmaatregel staat er geen rechtsmiddel open. De maatregel kan wel onrechtstreeks worden stopgezet als een verzoek tot opheffing van het SUO-beslag gegrond is verklaard door de strafuitvoeringsrechter (zie de specifiek binnen het SUO uitgewerkte procedure van strafrechtelijk kort geding).

Het COIV brengt de beheersmaatregel ter kennis van de schuldenaar (bvb. huurder) en schuldeiser (eigenaar of vruchtgebruiker) van deze inkomsten bij een aangetekend schrijven of door de overhandiging van een proces-verbaal. De kennisgeving bevat de tekst van artikel 464/33 Sv. en van artikel 507, eerste lid, Sw.

Vanaf de ontvangst van de kennisgeving van de beheersmaatregel worden alle burgerlijke vruchten die tijdens het beslag vervallen, van rechtswege begrepen in het voorwerp van het beslag.

De schuldenaar van de inkomsten kan enkel bevrijdend betalen in handen van het COIV. Betalingen in handen van de schuldeiser die zijn verricht na de regelmatige kennisgeving, kunnen niet worden tegengeworpen aan de Staat.

De schuldenaar en de schuldeiser mogen de geldsommen die begrepen zijn in het voorwerp van het beslag niet meer op een andere wijze uit handen geven, op straffe van toepassing van artikel 507, eerste lid, Sw.

Behoudens tegenbericht van de SUO-magistraat zal het COIV de ontvangen geldsommen op grond van art. 464/1, § 7, Sv doorstorten naar de bevoegde ontvanger ter aanzuivering van opeisbare schulden van de beslagene.

c) Teruggave van in beslag genomen goederen tegen betaling van een geldsom (art. 464/35, § 2, Sv)

De SUO-magistraat kan de bewaring in natura van het in beslag genomen roerend goed beëindigen en het teruggeven aan de beslagene tegen betaling van een geldsom, waarvan hij het bedrag bepaalt. De SUO-magistraat bepaalt ook de betalingsmodaliteiten. Als de beslagene hiermee instemt, treedt de betaalde geldsom van rechtswege in de plaats van het teruggegeven in beslag genomen goed (zakelijke subrogatie).

Richtlijnen voor de SUO-magistraat:

- Bij de vaststelling van het bedrag zal de SUO-magistraat rekening houden met de door hem zelf *prima facie* geschatte verkoopwaarde van het betrokken goed.³²
- De beslagene dient de verschuldigde geldsom te storten op de rekening van het COIV binnen een termijn van één maand na de kennisgeving van de beslissing met vermelding van het SUO-dossiernummer.

³² Hiertoe kan opdracht worden gegeven aan de politie om op een zo objectief mogelijke basis een waardebeoordeling te doen (bv. op basis van open bronnen op het internet). Voor de schatting van voertuigen kan een beroep worden gedaan op het COIV, dat over het softwarepakket "EUROTAX" beschikt voor de waardering van voertuigen.

- Behoudens tegenbericht van de SUO-magistraat zal het COIV de ontvangen geldsom op grond van art. 464/1, § 7, Sv doorstorten naar de bevoegde ontvanger ter aanzuivering van opeisbare schulden van de beslagene.

2.4.3.8 Vervreemding van de in beslag genomen goederen (artikelen 464/37 en 464/38 Sv)

a) Beslissing tot vervreemding

De SUO-magistraat kan het COIV machtigen om in beslag genomen goederen te vervreemden met het oog op de aanzuivering van de verschuldigde verbeurdverklarde geldsommen, geldboeten en gerechtskosten. Als een magistraat van het COIV het SUO voert, kan hij ambtshalve de vervreemding bevelen met hetzelfde doel (art. 464/37, § 1 Sv).

In de volgende situaties zal de SUO-magistraat afzien van het opstarten van een vervreemdingsprocedure:

- Bij samenloop van een **burgerlijk uitvoerend beslag** en een beslag gelegd in het raam van het SUO met betrekking tot dezelfde vermogensbestanddelen worden de veroordelingen verder ten uitvoer gelegd door de FOD Financiën via de uitoefening van de rechten die de wet toekent aan de schuldeisers in het raam van de evenredige verdeling of rangregeling (art. 464/1, § 8, Sv);
- Indien de veroordeelde of de malafide derde het voorwerp is van een **collectieve insolventieprocedure** (collectieve schuldenregeling, faillissement, ...), worden de veroordelingen verder ten uitvoer gelegd door de FOD Financiën via de uitoefening van de rechten die de wet toekent aan de schuldeisers in het raam van de collectieve insolventieprocedure. (art. 464/1, § 8, Sv).

In bovenstaande situaties zullen de betrokken goederen te gelde gemaakt worden in het raam van de burgerlijke beslag-procedure of de de collectieve insolventieprocedure.

b) Uitvoering van de beslissing tot vervreemding

De procedure voor de verkoop van de goederen verloopt overeenkomstig de bepalingen die toepasselijk zijn op de vervreemding van vermogensbestanddelen in het raam van het opsporingsonderzoek (zie artikelen 10, 11, 12 en 13 COIV-wet van 4 februari 2018 en art. 28octies Sv).

Het COIV stelt in overleg met de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën die belast is met de invordering van de verbeurdverklaring, geldboete of de gerechtskosten een lasthebber aan die instaat voor de verkoop van de in beslag genomen goederen en de verdeling van de opbrengst van de verkoop (art. 464/37, § 2 Sv).

Wanneer de beslissing tot vervreemding een onroerend goed betreft, dan gaan door de toewijzing de rechten van de ingeschreven schuldeisers van de veroordeelde over op de prijs, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 32 COIV-wet van 4 februari 2018 (wettelijke schuldvergelijking) (art. 464/37, § 3 Sv).

De aangestelde lasthebber staat in voor de evenredige verdeling of de rangregeling overeenkomstig de bepalingen van deel V van het Gerechtelijk Wetboek. Als hij daartoe overgaat na de verkoop, is het aangewezen dat het COIV als lasthebber een gerechtsdeurwaarder (roerende goederen) of een notaris (onroerende goederen) aanstelt.

De in beslag genomen goederen mogen niet verkocht worden aan een lagere prijs dan de waarde die in onderling overleg is bepaald door het COIV en zijn lasthebber (**art. 464/37, § 2, tweede lid Sv**).

c) *Betwisting van de beslissing tot vervreemding voor de strafuitvoeringsrechtbank*

Kennisgeving van de beslissing (art. 464/38, § 1Sv)

- De SUO-magistraat die de vervreemding heeft toegestaan of bevolen geeft kennis of gelast de kennisgeving van zijn beslissing door middel van een aangetekende zending of per telefax verzonden aan :
- de personen ten laste van wie en in wier handen het beslag werd gelegd, voor zover hun adressen gekend zijn, of hun advocaten;
- de personen die zich blijkens de gegevens van het dossier uitdrukkelijk hebben kenbaar gemaakt als zijnde geschaad door de inbeslagneming, of hun advocaten, bij voorbeeld personen die een strafrechtelijk kort geding hebben opgestart;
- in geval van onroerend beslag, de schuldeisers die overeenkomstig de hypothecaire staat bekend zijn, of hun advocaten.

Er dient geen kennisgeving gericht te worden aan:

- de personen die hun **instemming** hebben gegeven met de betrokken maatregel of die **afstand** hebben gedaan van hun rechten op de in beslag genomen goederen;
- de beslagene die op regelmatige wijze is ingelicht over de inbeslagneming en die zich niet per aangetekende zending gericht aan de SUO-magistraat heeft **verzet tegen een eventuele vervreemding van het in beslag genomen goed** uiterlijk binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen vanaf de kennisgeving van het afschrift van het PV van beslag of de schriftelijke kennisgeving van de beslissing tot inbeslagneming waarin de tekst van artikel art. 464/38 Sv. is opgenomen; de beslagene wordt dan geacht in te stemmen met een vervreemdingsmaatregel.

Bevoegde rechter

- Materiële bevoegdheid (art. 91 Ger.W.)

De voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank (beroeps-magistraat) neemt als alleenrechtsprekend rechter kennis van de geschillen over de vervreemding van beslagen goederen.

De strafuitvoeringsrechter die kennis neemt van de zaak heeft, bij voorkeur, de gespecialiseerde opleiding gevolgd over de tenuitvoerlegging van veroordelingen houdende verbeurdverklaring van geldsommen, van geldboeten en van gerechtskosten, georganiseerd door het Instituut voor gerechtelijke opleiding.

- Territoriale bevoegdheid (art. 635bis Ger.W.)

De strafuitvoeringsrechter die zitting houdt ter zetel van het hof van beroep in het rechtsgebied waarin de zetel van het strafgerecht is gevestigd dat de in kracht van gewijsde gegane veroordeling heeft uitgesproken is bevoegd om kennis te nemen van het geschil.

Wanneer evenwel de veroordeling in het Duits is uitgesproken is uitsluitend de strafuitvoeringsrechter te Luik bevoegd.

Aanhangigmaking van de zaak (art. 464/38, § 2 Sv)

De personen aan wie de kennisgeving werd gericht kunnen de zaak bij de strafuitvoeringsrechter aanhangig maken binnen vijftien dagen vanaf de kennisgeving van de beslissing. Deze termijn wordt verlengd met vijftien dagen indien een van deze personen buiten het Rijk verblijft.

De zaak wordt bij de strafuitvoeringsrechter aanhangig gemaakt door een verklaring gedaan op de griffie van de gevangenis of de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank en ingeschreven in een daartoe bestemd register. De griffier geeft onverwijld kennis van de afgelegde verklaring aan de SUO-magistraat.

Inzage dossier van het SUO (art. 464/38, § 3 Sv)

De SUO-magistraat zendt de stukken van het dossier met betrekking tot de inbeslagneming en de vervreemding waarop de bestreden beslissing slaat, toe aan de griffier van de strafuitvoeringsrechtbank, die ze ter griffie neerlegt.

Het vertrouwelijk dossier wordt niet overgemaakt aan de griffier (art. 464/38, § 3 Sv)

De stukken van het dossier worden gedurende ten minste vier dagen voor de datum waarop de zitting is vastgesteld voor inzage ter beschikking gesteld van de verzoeker en zijn advocaat op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank. Ze kunnen zelf met hun eigen middelen (bv. smartphone, leespen, scanners, etc..) kosteloos een kopie ervan nemen ter plaatse³³. De verzoeker kan, op zijn verzoek, een afschrift van de stukken verkrijgen.

Zitting en debatten (art. 464/38, § 3 Sv)

De griffier stelt de verzoeker of zijn advocaat per telefax of bij een aangetekende zending, uiterlijk zeven dagen vooraf, in kennis van de plaats, de dag en het uur van de zitting. De griffier geeft onverwijld kennis van de zitting aan de SUO-magistraat.

De verzoeker, zijn advocaat en het openbaar ministerie worden gehoord. Dit betekent dat de zaak ter terechtzitting kan behandeld worden door het lid van het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank.

³³ *Parl. St. Kamer*, nr. 3549/005, 26 maart 2019, amendementen nrs. 96, 97 en 98, p. 10-12 en de verantwoording, p. 12-14.

Beslissing strafuitvoeringsrechter (art. 464/38, § 4 Sv)

De strafuitvoeringsrechter doet binnen een termijn van dertig dagen na de neerlegging van de verklaring in eerste en laatste aanleg uitspraak over het verzoek tot opheffing van de vervreemdingsmaatregel. Deze termijn wordt geschorst tijdens de duur van het uitstel op vraag van de verzoeker of zijn advocaat.

De verzoeker die in het ongelijk wordt gesteld kan worden veroordeeld in de kosten van de procedure.

De griffier geeft binnen vierentwintig uur na de uitspraak per aangetekende zending of per telefax kennis van het vonnis van de strafuitvoeringsrechter aan de verzoeker of zijn advocaat alsook aan de SUO-magistraat, en, in voorkomend geval, aan de directeur van het COIV.

Rechtsmiddelen (art. 464/38 § 5 Sv)

Tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechter staat geen cassatieberoep open voor de verzoeker en de SUO-magistraat. Deze bepaling verschilt van hetgeen voorzien is in het kader van het strafrechtelijk kortgeding waar art. 464/36, § 6 bepaalt dat het vonnis niet vatbaar is voor verzet of cassatieberoep.

2.4.3.9 Strafrechtelijk kortgeding (art. 464/36 Sv)

a) Procedure voor de SUO-magistraat

Indiening van het verzoek (art. 464/36, §§ 1 en 2 Sv)

Elke persoon die benadeeld is door een inbeslagneming met betrekking tot zijn goederen kan de SUO-magistraat verzoeken deze uitvoeringshandeling op te heffen.

De rechtspersoon die het voorwerp is van een voorlopige maatregel in de zin van art. 464/28 Sv. kan via het strafrechtelijke kort geding om de opheffing van deze maatregel verzoeken.

Het verzoekschrift wordt met redenen omkleed en houdt keuze van woonplaats in België in, indien de verzoeker er zijn woonplaats of zetel niet heeft. Het wordt per aangetekende zending of telefax toegezonden aan het secretariaat van het bevoegde openbaar ministerie en ingeschreven in het daartoe bestemde register.

Beslissing van de SUO-magistraat (art. 464/36, § 3 Sv)

De SUO-magistraat doet uitspraak binnen een termijn van vijftien dagen na de inschrijving van het verzoekschrift in het register.

Hij kan het verzoek afwijzen op grond van de volgende motieven:

- de **noodwendigheden van het onderzoek** vereisen de handhaving van het beslag (of de voorlopige maatregel), bij voorbeeld omdat de in beslag genomen informatiedragers nuttige inlichtingen bevatten over de identificatie en opsporing van het vermogen van de veroordeelde;
- veroordeling tot de betaling van een verbeurdverklaring, de geldboete en de gerechtskosten kan worden uitgevoerd op de betrokken goederen (**executieobject**).

De met redenen omklede beslissing van de SUO-magistraat wordt per telefax of bij een aangetekende zending meegedeeld aan de verzoeker, en in voorkomend geval, aan zijn advocaat binnen een termijn van acht dagen na de beslissing.

b) Procedure voor de strafuitvoeringsrechtbank

Bevoegde rechter

- Materiële bevoegdheid (art. 91 Ger.W.)

De voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank (beroepsmagistraat) neemt als alleenrechtsprekend rechter kennis van de verzoeken tot opheffing van de goederen of informatiedrager.

De strafuitvoeringsrechter die kennis neemt van de zaak heeft, bij voorkeur, de gespecialiseerde opleiding gevolgd over de tenuitvoerlegging van veroordelingen houdende verbeurdverklaring van geldsommen, van geldboeten en van gerechtskosten, georganiseerd door het Instituut voor gerechtelijke opleiding.

- Territoriale bevoegdheid (art. 635bis Ger.W.)

De strafuitvoeringsrechter die zitting houdt ter zetel van het hof van beroep in het rechtsgebied waarin de zetel van het strafgerecht is gevestigd dat de in kracht van gewijsde gegane veroordeling heeft uitgesproken is bevoegd om kennis te nemen van het geschil.

Wanneer evenwel de veroordeling in het Duits is uitgesproken is uitsluitend de strafuitvoeringsrechter te Luik bevoegd.

Aanhangigmaking dossier (art. 464/36, § 4 Sv)

De verzoeker kan de zaak aanhangig maken bij de strafuitvoeringsrechter binnen vijftien dagen vanaf de kennisgeving van de beslissing. Deze termijn wordt verlengd met vijftien dagen indien één van deze personen buiten het Rijk verblijft.

De zaak wordt bij de strafuitvoeringsrechter aanhangig gemaakt door een verklaring gedaan op de griffie van de gevangenis of de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank en ingeschreven in een daartoe bestemd register.

De griffier geeft onverwijld kennis van de verklaring aan de SUO-magistraat die het onderzoek voert.

Inzage dossier van het SUO (art. 464/36, § 5 Sv)

De SUO-magistraat zendt de stukken van het dossier met betrekking tot de inbeslagneming toe aan de griffier van de strafuitvoeringsrechtbank, die ze ter griffie neerlegt.

Het **vertrouwelijk dossier** met de stukken betreffende de observatie en informantenerwerking wordt niet ter beschikking gesteld van de griffier, de strafuitvoeringsrechter, de verzoeker of zijn advocaat.

De stukken van het dossier die betrekking hebben op de inbeslagneming worden gedurende ten minste vier dagen voor de datum waarop de zitting is vastgesteld voor inzage ter beschikking gesteld van de verzoeker en zijn advocaat op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank. Ze kunnen zelf met hun eigen middelen (bv. smartphone,

leespen, scanners, etc..) kosteloos een kopie ervan nemen ter plaatse³⁴. De verzoeker kan, op zijn verzoek, een afschrift van de stukken verkrijgen.

Zitting en debatten (art. 464/36, § 5, tweede lid Sv)

De griffier stelt de verzoeker of zijn advocaat per telefax of bij een aangetekende zending, uiterlijk zeven dagen vooraf, in kennis van de plaats, de dag en het uur van de zitting. De griffier geeft onverwijld kennis van de zitting aan de SUO-magistraat.

De verzoeker, zijn advocaat en het openbaar ministerie worden gehoord.

De strafuitvoeringsrechter kan op vraag van de verzoeker of ambtshalve de zaak aan de KI voorleggen voor de controle van de regelmatigheid van de uitgevoerde observatie, indien het betwiste beslag is gesteund op gegevens die zijn verkregen op grond van een observatie (art. 464/36, § 6, tweede lid Sv).

Beslissing van de strafuitvoeringsrechter (art. 464/36, § 6 Sv)

De strafuitvoeringsrechter doet binnen een termijn van dertig dagen na de neerlegging van de verklaring in eerste en laatste aanleg uitspraak over het verzoek tot opheffing van de inbeslagneming. Deze termijn wordt geschorst tijdens de duur van het uitstel op vraag van de verzoeker of zijn advocaat.

Hij beoordeelt niet de opportuniteit van het betwiste beslag maar onderzoekt uitsluitend de **wettigheid** en de **proportionaliteit** van de inbeslagneming.

- **Wettigheid :**

- (1) Zijn de **wettelijke voorwaarden** waaraan de betwiste in beslagneming moet voldoen vervuld? Bijvoorbeeld de op straffe van nietigheid voorgeschreven vermeldingen van het PV van beslag op onroerende goederen. Zijn er goederen in beslag genomen die wettelijk niet vatbaar zijn voor beslag?
- (2) Werd de **finaliteit van de inbeslagneming** in het SUO gerespecteerd (art. 464/1, § 1 Sv.)? Is het beslag gelegd met het oog op het bereiken van het door de wet omschreven **doel van het SUO** d.w.z. het verzamelen van **inlichtingen** aangaande de **vermogenssituatie** van de veroordeelde (en eventueel de malafide derde) en de **inbeslagneming** van het **vermogen** waarop de veroordeling kan worden uitgevoerd (**executieobject**).
- (3) Er wordt verwezen naar hetgeen vermeld wordt bij proportionaliteit.

³⁴ *Parl. St. Kamer*, nr. 3549/005, 26 maart 2019, amendementen nrs. 96, 97 en 98, p. 10-12 en de verantwoording, p. 12-14.

- **Proportionaliteit**

- (1) Is het beslag gelegd tot zekerheid van de invordering van een **belangrijke betalingsverplichting** in de zin van art. 464/4, § 1? Het KB van 25 april 2014 tot uitvoering van artikel 464/4, § 1, van het Wetboek van strafvordering stelt drempel voorwaarden inzake de (hoegrootheid van) betalingsverplichting en de ernst van het misdrijf dat ten grondslag lag aan de veroordeling om het SUO te mogen openen. De naleving van deze proportionaliteitsvoorwaarden lijkt eerder deel uit te maken van de wettelijke voorwaarden zonder dewelke het onderzoek niet toelaatbaar is. Het openbaar ministerie zal bijgevolg steeds nauwlettend moeten controleren of 1°) het saldo van het nog verschuldigd bedrag (verbeurdverklaarde geldsommen / strafrechtelijke geldboeten / en gerechtskosten) de 10.000 euro overschrijdt op het ogenblik van de opening van het SUO; en 2° ten minste één misdrijf waaraan de veroordeelde schuldig werd verklaard (op het tijdstip van veroordeling) “in abstracto” kan veroordeeld worden met een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar of een zwaardere straf.
- (2) De bij wet toegelaten dwangmiddelen, zoals de inbeslagneming, mogen niet verder gaan dan hetgeen nodig is voor het bereiken van het doel van het SUO (art. 464/1, § 4, Sv.). Staat de waarde van de in beslag genomen goederen in redelijke verhouding tot het in te vorderen saldo van de geldboete?

De verzoeker die in het ongelijk wordt gesteld kan worden veroordeeld in de kosten van de procedure.

De griffier geeft binnen vierentwintig uur na de uitspraak per aangetekende zending of per telefax kennis van het vonnis van de strafuitvoeringsrechter aan de verzoeker of zijn advocaat alsook aan de SUO-magistraat en, in voorkomend geval, aan de directeur van het COIV.

Rechtsmiddelen (art. 464/36, § 6 v)

Het vonnis van de strafuitvoeringsrechter is niet vatbaar voor verzet of cassatieberoep.

2.5 Kosten van het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek (art. 464/39 Sv)

2.5.1 Definitie

De kosten van het SUO omvatten alle kosten die veroorzaakt worden door het verrichten van de gewone en specifieke uitvoeringshandelingen.

De personeels- en werkingskosten die verbonden zijn aan het optreden van de betrokken magistraten, politieambtenaren en ambtenaren van de FOD Financiën zijn geen “kosten van het onderzoek”.

2.5.2 Tarief

Indien een vergoeding moet worden betaald voor de kosten verbonden aan het verrichten van uitvoeringshandelingen, gelden de tarieven die bepaald zijn bij de regelgeving betreffende de gerechtskosten in strafzaken.³⁵

Art. 464/34, § 4, Sv bepaalt dat de derde-beslagene recht heeft op de vergoeding van de kosten verbonden aan het afleggen van een verklaring van derde-beslagene t.a.v. de beslagleggende overheid. De Koning bepaalt het maximumbedrag van deze vergoeding. Dit uitvoeringsbesluit van de SUO-wet is tot op heden nog niet uitgevaardigd.

2.5.3 Verhaalbaarheid van de kosten (art. 464/39 Sv)

2.5.3.1 Algemeen

De kosten zijn ten laste van de **veroordeelde** tegen wie de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring of de invordering van de geldboete of de gerechtskosten wordt gevorderd.

2.5.3.2 Uitzondering

De volgende kosten blijven ten laste van de Staat:

- kosten van **onregelmatige uitvoeringshandelingen** (bv. nietig beslag op onroerende goed);
- de kosten die kennelijk niet te wijten zijn aan een **persoonlijke gedraging** van de veroordeelde (bv. nutteloos gelegd beslag).

2.5.4 Procedure (art. 464/40 Sv)

De SUO-magistraat begroot de kosten, die namens zijn ambt zijn gemaakt.

De vervolging tot invordering van deze kosten wordt namens de SUO-magistraat uitgeoefend door de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën.

De veroordeelde kan tegen de beslissing van de SUO-magistraat om de kosten te zijnen laste te leggen, een beroep instellen bij de strafuitvoeringsrechter bij aangetekende zending binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen vanaf de kennisgeving van de bestreden beslissing.

De strafuitvoeringsrechter doet in eerste en laatste aanleg uitspraak over de vordering. De kosten die het gevolg zijn van onregelmatige uitvoeringshandelingen en de kosten

³⁵ Het KB van 28 december 1950 houdende algemeen reglement van op de gerechtskosten in strafzaken is van toepassing. Voor verplaatsingen naar het buitenland: zie COL 18/2013.

die kennelijk niet te wijten zijn aan de persoonlijke gedraging van de veroordeelde, zijn ten laste van de Staat.

De Commissie voor de gerechtskosten die is opgericht bij de programmawet (II) van 27 december 2006 neemt kennis van alle beroepen die de dienstverlenende persoon instelt tegen de beslissingen van de SUO-magistraat die de kosten heeft begroot of de minister van Justitie dan wel zijn gemachtigde betreffende het bedrag van de voorgeschoten of de definitief begrote vergoeding.

De wet van 23 maart 2019³⁶ heeft de Commissie voor de gerechtskosten afgeschaft. Vanaf 1 januari 2020 is de Raad van State bevoegd om uitspraak te doen in geschillen over gerechtskosten in strafzaken. De bepalingen van de Programmawet (II) van 27 december 2006 betreffende de gerechtskosten zijn opgeheven. De wetgever vergat evenwel art. 464/40 Sv. aan te passen.

2.6 Afsluiting van het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek (art. 464/41 Sv)

Er wordt een einde gemaakt aan het SUO indien:

- de veroordeelde aan zijn betalingsverplichting (volledig) heeft voldaan;
- de veroordeling teniet is gegaan.

De veroordeling tot de verbeurdverklaring en de geldboete gaat teniet als de vermogensstraffen niet meer kunnen worden uitgevoerd ingevolge verval van de straf wegens verjaring, overlijden van de veroordeelde, enz... Het SUO eindigt ook als de vermogensstraf is kwijtgescholden bij genadebesluit.

Indien de SUO-magistraat oordeelt dat het onderzoek moet worden afgesloten, brengt hij zijn beslissing ter kennis van de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën die belast is met de invordering van de verbeurdverklaringen, geldboeten en gerechtskosten, en van de directeur van het COIV (**art. 464/41, § 2 Sv**).

De SUO-magistraat zal de veroordeelde of de malafide derde niet formeel informeren over de afsluiting van het SUO. Uiterlijk één maand nadat het SUO is afgesloten, verzoekt de magistraat die het heeft gevoerd het secretariaat van het bevoegde openbaar ministerie of het COIV, naar gelang van het geval, iedere persoon ten aanzien van wie een in artikel 464/26 (afluisteren van privé-communicatie) bedoelde maatregel is genomen, schriftelijk in kennis te stellen van de aard van die maatregel en van de dagen waarop deze is uitgevoerd (**art. 464/41, § 3 Sv**).

³⁶ Wet 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoering van een artikel 648 in het Wetboek van strafvordering, BS 19 april 2019, tweede editie.

3 VERRUIMING VAN HET BESLAG BIJ EQUIVALENT

Art. 47 van de SUO-wet wijzigt het artikel 35ter Sv dat het beslag bij equivalent regelt. Artikel 35ter is nadien opnieuw gewijzigd bij de wet van 5 februari 2016 (Potpourri II) en de COIV-wet van 4 februari 2018.

3.1 Wettekst: artikel 35ter Sv.

Art. 35ter Sv.

“§1. Ingeval er ernstige en concrete aanwijzingen bestaan dat de verdachte een vermogensvoordeel in de zin van de artikelen 42, 3°, of 43quater, § 2, van het Strafwetboek heeft verkregen, en de zaken die dit vermogensvoordeel vertegenwoordigen als zodanig niet of niet meer in het vermogen van de verdachte dat zich in België bevindt kunnen aangetroffen worden of zich hebben vermengd met wettige goederen, kan het openbaar ministerie beslag leggen op andere zaken die zich in het vermogen van de verdachte bevinden ten belope van het vermoedelijke bedrag van voornoemd vermogensvoordeel. In zijn beslissing motiveert het openbaar ministerie de raming van dit bedrag en geeft het aan welke de ernstige en concrete aanwijzingen zijn die de inbeslagneming rechtvaardigen. Deze gegevens worden opgenomen in het proces-verbaal dat wordt opgemaakt naar aanleiding van de inbeslagneming.

Het eerste lid is ook van toepassing op de zaken die gediend hebben of bestemd waren om het misdrijf te plegen alsook op de zaken die het voorwerp zijn van de in het artikel 505 van het Strafwetboek bedoelde misdrijven.

§ 2. Goederen die ingevolge de artikelen 1408 tot 1412bis van het Gerechtelijk Wetboek of ingevolge bijzondere wetten niet vatbaar zijn voor beslag, mogen in geen geval in beslag worden genomen.

§ 3. In geval van beslag op een onroerend goed of een schuldvordering wordt gehandeld overeenkomstig de vormvoorschriften die worden bepaald bij de artikelen 35bis en 37.

§ 4. Het openbaar ministerie kan beslag leggen op andere goederen dan de vermogensvoordelen die toebehoren aan derden, onder de volgende voorwaarden :

1° er zijn voldoende ernstige en concrete aanwijzingen dat de verdachte het goed heeft overgedragen aan de derde of hem de financiële mogelijkheid heeft gegeven om het te verwerven met het kennelijke doel de tenuitvoerlegging van de eventuele bijzondere verbeurdverklaring met betrekking tot een geldsom te verhinderen of in ernstige mate te bemoeilijken;

2° de derde wist of moest redelijkerwijs weten dat het goed hem rechtstreeks of onrechtstreeks was overgedragen door de verdachte, dan wel dat hij het met de financiële hulp van de verdachte had kunnen verwerven, om het te onttrekken aan de tenuitvoerlegging van de eventuele bijzondere verbeurdverklaring met betrekking tot een geldsom.

In zijn beslissing vermeldt het openbaar ministerie de ernstige en concrete aanwijzingen waaruit blijkt dat de verdachte het goed wil onttrekken aan de tenuitvoerlegging van een eventuele bijzondere verbeurdverklaring en de inlichtingen waaruit de wetenschap van de derde blijkt of kan worden afgeleid, die de inbeslagneming rechtvaardigen. Deze gegevens worden opgenomen in het proces-verbaal dat wordt opgemaakt naar aanleiding van de inbeslagneming.”

3.2 Inhoud van de wijzigingen

1° De mogelijkheid tot het leggen van beslag bij equivalent als de illegale vermogensvoordelen niet in natura in België kunnen worden aangetroffen en in geval van vermogensvermenging (art. 35ter, § 1, Sv.)

Het gewijzigde art. 35ter, § 1, Sv preciseert dat beslag bij equivalent mogelijk is als de illegale vermogensvoordelen niet meer in het vermogen van de verdachte kunnen aangetroffen worden dat zich in België bevindt of als de illegale vermogensvoordelen zich hebben vermengd met wettige goederen.

Het is niet wettelijk vereist dat het OM of de onderzoeksrechter tijdens het strafonderzoek moet nagaan of illegale vermogensvoordelen zich in het buitenland bevinden alvorens te kunnen overgaan tot het leggen van beslag bij equivalent op ander, legaal verkregen goed. Indien uit een vermogensonderzoek blijkt dat een drugshandelaar met de opbrengst van zijn illegale activiteiten een voertuig aankocht dat niet in België officieel is geregistreerd kan er in België beslag bij equivalent worden gelegd op een onroerend goed of een bankrekening waarvan de illegale herkomst niet kon worden aangetoond. De nieuwe regeling verhindert echter niet dat de illegale vermogensvoordelen die zich in buitenland bevinden, waarvan de Belgische gerechtelijke autoriteiten weet hebben, niettemin rechtstreeks kunnen worden verbeurdverklaard op grond van art. 43ter Sw.

Vermenging met wettige goederen is mogelijk als een drugshandelaar de aankoop van een onroerend goed heeft gefinancierd, deels met drugsgeld en deels met een banklening of spaargelden van zijn echtgenote. Materieel is er ook vermenging mogelijk als de drugshandelaar renovatiewerken uitvoert in een legaal verkregen huis met bouwmaterialen die gekocht werden met drugsgeld. In die gevallen zal de rechter een verbeurdverklaring bij equivalent tot beloop van de waarde van het vervangingsgoed uitspreken.

Bij de invoering van de verbeurdverklaring bij equivalent in 1990 voorzag de wetgever reeds in de mogelijkheid om een dergelijke straf uit te spreken in de hypothese van vermogensvermenging, hetgeen nadien is bevestigd bij de indiening van het wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst van de Raad van Europa inzake het witwassen, de opsporing, de inbeslagneming en de confiscatie van opbrengsten van misdrijven en de financiering van het terrorisme, opgesteld te Warschau op 16 mei 2005 (*Parl. St. Senaat 2008-09, nr. 4-1292/1, blz. 5-6*). De nieuwe wetgeving implementeert ook de bepalingen van relevante verdragen (artikel 5 Overeenkomst van de Raad van Europa van 16 mei 2005 inzake het witwassen, de opsporing, de inbeslagneming en de confiscatie van opbrengsten van misdrijven en de financiering van het terrorisme en artikel 12 Verdrag van de Verenigde Naties van 15 november 2000 tegen de transnationale georganiseerde misdaad).

2° Uitbreiding van het beslag bij equivalent tot goederen die toebehoren aan malafide derden (art. 35ter, § 4, Sv.)

Naar geldend recht kan een verbeurdverklaring die een schuldvordering van de Staat op de veroordeelde inhoudt, met name de verbeurdverklaring bij equivalent enkel uitgevoerd worden op het vermogen van de veroordeelde.

Om te vermijden dat veroordeelden die zich bij voorbaat onvermogen hebben gemaakt, zouden ontsnappen aan de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring, worden de mogelijkheden voor het leggen van een beslag bij equivalent verruimd tot

derden die te kwader trouw zijn. Een dergelijke rechtsfiguur bestaat reeds in het Nederlandse recht, het “anderbeslag”.

Het “verruimd beslag” heeft tot gevolg dat het feitelijke vermogen van de veroordeelde het voorwerp kan uitmaken van een beslag vooraleer een effectieve verbeurdverklaring werd uitgesproken. Dus niet enkel het criminele vermogen dat werd vergaard kan in beslag worden genomen, maar ook het legale vermogen dat hij bij derden die te kwader trouw zijn zou hebben ondergebracht om aan uitvoering van de (aanstaande) verbeurdverklaring te kunnen ontsnappen.

Zo kan een crimineel bijvoorbeeld door middel van het toestoppen van gelden aan zijn echtgenote of door zelf bepaalde belangrijke kosten te dragen, haar de mogelijkheid geven om een woning als eigen goed aan te schaffen met legale gelden, die dan immuun zal blijven voor de uitvoering van een verbeurdverklaring. Ook in de situatie waarin de goederen van een vennootschap worden gebruikt door de crimineel (bijvoorbeeld een wagen gefinancierd met legale opbrengsten) die feitelijk eigenaar is van de vennootschap, moet een beslag kunnen worden gelegd op legale vermogensbestanddelen van “derden”. Hetzelfde geldt voor een goed dat, voorafgaand aan de veroordeling van de crimineel, wordt overgedragen aan een echtgenote in het raam van een zogenaamde echtscheidingsregeling. De aanschaf van een dergelijk goed kan in het verleden al dan niet gefinancierd zijn met crimineel geld (dat geenszins het voorwerp uitmaakt van het gevoerde strafonderzoek).

De bepaling laat een verruimd beslag toe onder de volgende cumulatieve voorwaarden (art. 35 ter, § 4 Sv):

- er zijn voldoende ernstige en concrete aanwijzingen dat de verdachte het goed heeft overgedragen aan de derde of hem de mogelijkheid heeft gegeven om het te verwerven met het kennelijke doel **de tenuitvoerlegging van de bijzondere verbeurd-verklaring** met betrekking tot een geldsom **te verhinderen, of in ernstige mate te bemoeilijken**;
- de derde wist of moest redelijkerwijs weten dat het goed hem rechtstreeks of onrechtstreeks was overgedragen door de verdachte, dan wel dat hij het met de financiële hulp van de verdachte had kunnen verwerven, om het te onttrekken aan de tenuitvoerlegging van de eventuele bijzondere verbeurdverklaring met betrekking tot een geldsom.

De term “**bijzondere verbeurdverklaring met betrekking tot een geldsom**” in art. 35ter, § 4, verwijst zowel naar de verbeurdverklaring bij equivalent bedoeld in het Strafwetboek als naar de objectconfiscatie van een geldsom, die niet vooraf is in beslag genomen tijdens het strafonderzoek, waardoor de Staat schuldeiser wordt tot beloop van het bedrag van de verbeurdverklaarde geldsom (zie Cass. 16 oktober 2007, AR P.07.1202.N).

De finaliteit van het verruimd beslag bestaat erin om de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën een onderpand te verstrekken zodra een uitgesproken verbeurdverklaring moet worden uitgevoerd ten laste van de veroordeelde.

3° Vorm van het beslag bij equivalent (art. 35ter, § 3, Sv.)

De vervangen paragraaf 3 van art. 35ter Sv bepaalt dat een beslag bij equivalent, met inbegrip van het verruimde beslag bij equivalent op goederen die toebehoren aan een malafide derde, op een schuldvordering, bij voorbeeld een bankrekening, wordt gelegd volgens de vormvereisten die gelden voor een rechtstreeks beslag (artikel 37 Sv). Paragraaf 3 bevestigt verder de inhoud van de vervangen paragraaf 3, die bepaalde dat het beslag bij equivalent op onroerende goederen wordt gelegd overeenkomstig de procedure geregeld bij art. 35bis Sv.

4° Uitbreiding van het toepassingsgebied tot het voorwerp van het witwasmisdrijf (art. 35ter, § 1, tweede lid, Sv.)

De Potpourriwet II van 5 februari 2016 verruimt het toepassingsgebied van het beslag bij equivalent tot de zaken die het voorwerp zijn van de in artikel 505 bedoelde misdrijven.

De doorgevoerde wetwijziging beoogt enkel de inbeslagneming van het equivalent van de witgewassen illegale vermogensvoordelen (art. 505, eerste lid, 2°, 3° en 4° Sw.). Art. 35ter Sv. is niet van toepassing op het voorwerp van het misdrijf heling (art. 505, eerste lid, 1° Sw.). Hoewel de parlementaire voorbereiding ook verwijst naar dit misdrijf is de wetgever uit het oog verloren dat de verbeurdverklaring bij equivalent van het voorwerp van de gewone heling juridisch niet bestaat.

5° Invoering van de inbeslagneming bij equivalent van de goederen die het instrument vormen van het misdrijf (art. 35ter, § 1, tweede lid, Sv.)

Artikel 4 van de wet van 18 maart 2018 maakt ook de inbeslagneming mogelijk van het equivalent van de zaken die gediend hebben of bestemd waren om het misdrijf te plegen. Er kan gedacht worden aan de inbeslagneming van gelden op een bankrekening van de dader tot beloop van de geschatte waarde (equivalent) van een uitgebrand voertuig dat de dader voorheen had aangewend om de diefstal te plegen.

4 HERVORMING VAN DE VERJARING VAN DE VERBEURDVERKLARING

4.1 Algemeen

De artikelen 48 tot 50 van de SUO-wet regelen de verjaring van de verbeurdverklaring via een wijziging van artikel 94 van het Strafwetboek en het herstel van de opgeheven artikelen 97 en 98 van hetzelfde wetboek.

De wetgever herzielt de bestaande regeling om de volgende redenen:

1° De actuele termijn van 5 jaar in geval van een correctionele veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf van 3 jaar of minder is in de praktijk te kort om de verbeurdverklaarde geldsommen volledig in te vorderen in complexe dossiers of zaken met een internationale dimensie. De veroordeelden maken vaak ook gebruik van dilatoire manoeuvres of bedrieglijke constructies om hun vermogen te onttrekken aan de strafuitvoering. Voor veroordelingen tot gevangenisstraffen van meer dan 3 jaar verjaart de verbeurdverklaring pas na 10 jaar.

2° De koppeling van de verjaringstermijn van de verbeurdverklaring aan de verjaringstermijn die toepasselijk is op een correctionele hoofdgevangenisstraf is problematisch in de volgende gevallen:

- de veroordeling bij een eenvoudige schuldigverklaring als sanctie voor de overschrijding van de redelijke termijn in strafzaken (artikel 21ter V.T. Sv);
- de toekenning van opschorting van de uitspraak van de veroordeling (artikel 6 Probatielwet van 29 juni 1964);
- er enkel een geldboete als hoofdstraf opgelegd is, bij voorbeeld omdat de veroordeelde een rechtspersoon is;
- de oplegging van een alternatieve straf (werkstraf en straf onder elektronisch toezicht).

In bovenstaande gevallen wordt er geen gevangenisstraf opgelegd of kan de langere termijn van 10 jaar niet worden toegepast.

De problematiek van de verjaring van de straf stelt zich vanzelfsprekend niet in de situatie waarin de strafrechter overgaat tot de verbeurdverklaring van een welbepaald roerend of onroerend (lichamelijk) goed, zoals woningen, voertuigen enz... (**objectconfiscatie**). Op het moment waarop de veroordeling in kracht van gewijde gaat, wordt de Staat van rechtswege eigenaar van het verbeurdverklaarde goed. In die gevallen vermengt het definitief karakter van de veroordeling zich met de strafuitvoering. Eventueel zijn er nog burgerlijke maatregelen nodig om de verbeurdverklaarde zaak materieel te recupereren als nieuwe eigenaar.

Ook de verbeurdverklaring van een geïndividualiseerde geldsom, zoals de verbeurdverklaring van een creditsaldo van een in beslag genomen bankrekening, is niet vatbaar voor verjaring (Cass. 11 januari 1990, *Arr. Cass.* 1989-90, 625). Er is dan geen uitvoeringsmaatregel meer vereist om het creditsaldo aan de beschikking van de veroordeelde te onttrekken of om het ter beschikking te stellen van de Staat, die zich op ieder ogenblik de door de bank verschuldigde geldsommen kan doen uitbetalen (zelfde arrest). De verjaringstermijn speelt wel in de gevallen waarin de verbeurdverklaring de creatie van een schuldvordering inhoudt die moet worden ingevorderd op het vermogen van de veroordeelde, met name de verbeurdverklaring bij equivalent (artikel 43ter Sw.) of een veroordeling tot een objectconfiscatie van een geldsom die niet is gedekt door een voorafgaand strafbeslag (Cass. 16 oktober 2007).

De nieuwe wetgeving voorziet in de volgende wijzigingen:

- verlenging van de verjaringstermijn van bijzondere verbeurdverklaringen uitgesproken wegens wanbedrijven tot 10 jaar (art. 94 Sw);
- regeling van de gronden tot stuiting en schorsing (artikelen 97 en 98 Sw).

4.2 Verlenging van de verjaringstermijn in correctionele zaken tot 10 jaar

Voor verbeurdverklaringen die zijn uitgesproken wegens wanbedrijven is de verjaringstermijn vastgesteld op 10 jaar. Verbeurdverklaringen die zijn uitgesproken wegens overtredingen of misdaden verjaren overeenkomstig de bestaande termijnen die gelden voor politiestrafen en criminele straffen.

De nieuwe verjaringstermijn heeft **een autonoom karakter**. De duur van de verjaringstermijn wordt niet langer bepaald door de volgende omstandigheden:

- de duur van de opgelegde correctionele gevangenisstraf (boven of onder de drempel van 3 jaar correctionele gevangenisstraf);
- de aard van opgelegde correctionele hoofdstraf (werkstraf, geldboete, straf onder elektronisch toezicht, gevangenisstraf);
- de veroordeling bij een eenvoudige schuldigverklaring als sanctie voor de overschrijding van de redelijke termijn in strafzaken (art. 21ter V.T. Sv);
- de toekenning van opschorting van de uitspraak van de veroordeling (artikel 6 Probatielwet van 29 juni 1964).

De nieuwe regeling sluit ook aan bij de bestaande verjaringstermijn van 10 jaar die geldt voor verbeurdverklaringen die zijn opgelegd als bijkomende straf van een correctionele gevangenisstraf van meer dan 3 jaar. De nieuwe verjaringstermijn stemt ook overeen met de verjaringstermijn van de vordering tot tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing (actio iudicati), die eveneens is vastgesteld op 10 jaar (artikel 2262bis BW).

4.3 Schorsing en stuiting van de verjaringstermijn

Naast de algemene gronden tot stuiting of schorsing (artikel 97, § 1 en artikel 98, § 1, Sw) gelden er ook bijzondere gronden (artikel 97, § 2 en artikel 98, § 2, Sw).

De opsomming van de specifieke gevallen waarin de verjaringstermijn wordt geschorst of gestuit in de §§ 2 van de artikelen 97 en 98 hebben echter geen limitatief maar een exemplatief karakter in zoverre de schorsing of stuiting ook mogelijk is op basis van de algemene grond.

De nieuwe regeling is van toepassing op misdaden, wanbedrijven en overtredingen.

4.3.1 Schorsing (art. 97 Sw.)

4.3.1.1 Algemene grond (art. 97 Sw, § 1)

De verjaring van de verbeurdverklaring wordt geschorst wanneer de wet dit uitdrukkelijk bepaalt of wanneer er een wettelijk beletsel bestaat dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van deze straf verhindert.

4.3.1.2 Bijzondere gronden (art. 97, § 2 Sw)

De verjaring wordt in elk geval geschorst in de volgende gevallen:

1° *gedurende de tijd dat de veroordeelde het voorwerp uitmaakt van een wettelijke collectieve insolventieprocedure*

Over het algemeen kan een wettelijke insolventieprocedure bestaan uit een faillissement, de gerechtelijke reorganisatie, de collectieve schuldenregeling of elke andere Belgische of buitenlandse rechterlijke, administratieve of vrijwillige collectieve procedure die de realisatie van de activa en de verdeling van de opbrengst van die realisatie onder, naargelang van het geval, de schuldeisers, de aandeelhouders, de vennoten of de leden inhoudt. Een insolventieprocedure doet meestal een samenloop ontstaan (zie hierover E. Dirix en K. Broeckx, *Beslag in APR*, 2010, nr. 132 e.v).

De invordering van een verbeurdverklaarde geldsom is een niet-bevoorrechte schuldvordering van de Staat op de veroordeelde. De bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën die de verbeurdverklaring invordert moet dan ook de samenloop met de andere gewone schuldeisers ondergaan. Vaak zal de wet de gedwongen tenuitvoerlegging van schulden door individuele chirografaire schuldeisers tijdens de insolventieprocedure niet toelaten en dient de Staat als schuldeiser zijn rechten uit te oefenen in het raam van de lopende collectieve insolventieprocedure.

De toepassing van artikel 32 COIV-wet van 4 februari 2018 (voorheen artikel 16bis van de COIV-wet van 26 maart 2003) (wettelijke schuldvergelijking) blijkt evenwel mogelijk, zelfs in geval van samenloop situaties of lopende insolventieprocedures.

De individuele uitwinning van de goederen van de veroordeelde is eventueel pas opnieuw mogelijk na de sluiting van de insolventieprocedure. Het is dan ook niet onredelijk om de verjaringstermijn te schorsen zolang de wettelijke insolventieprocedure niet is afgesloten. In voorkomend geval kan na afsluiting van de insolventieprocedure, de invordering van de verbeurdverklaring voortgezet worden voor het onbetaalde deel (zie bijvoorbeeld artikel 1675/15 Ger. W. betreffende de collectieve schuldenregeling). Het kan ook niet *a priori* worden uitgesloten dat de veroordeelde na afsluiting van de insolventieprocedure terugkeert tot beter fortuin waardoor er opnieuw uitvoeringsmogelijkheden voorhanden zijn.

2° *tijdens de behandeling van het door de veroordeelde of derden ingediende genadeverzoek (artikel 110 en 111 Grondwet) betreffende de opgelopen verbeurdverklaring*

Over het algemeen, is het aangewezen om het resultaat van het genadeverzoek af te wachten om te voorkomen dat er in geval van kwijtschelding of vermindering van het bedrag van de verbeurdverklaring, nutteloze uitvoeringshandelingen zijn gesteld. De invorderingsambtenaar mag vanzelfsprekend tijdens de behandeling van het genadeverzoek bewarende maatregelen nemen om de eventuele latere tenuitvoerlegging van de straf te vrijwaren, zoals het leggen van bewarend beslag op het vermogen van de veroordeelde. Omdat de Grondwet of de wet niet voorziet in een

(bindende) termijn waarbinnen de Koning uitspraak moet doen over het genadeverzoek, is het niet onredelijk om de verjaringstermijn te schorsen vanaf de formele indiening van het genadeverzoek tot de beslissing van de Koning over dit verzoek.

3° tijdens de looptijd van een aanzuiveringsregeling die de ambtenaar van de FOD Financiën die belast is met de invordering van de verbeurdverklaring, de geldboete of de gerechtskosten heeft toegestaan aan de veroordeelde

Het leidt geen twijfel dat de invordering van het onbetaalde saldo nog moet mogelijk blijven binnen de wettelijke verjaringstermijn als de veroordeelde onverwacht de tussentijdse betalingen stopzet en de looptijd van het afbetalingsplan de duur van de initiële verjaringstermijn overschrijdt. De verjaringstermijn wordt dan verlengd met de looptijd van de toegestane aanzuiveringsregeling. De verjaringstermijn begint opnieuw te lopen zodra is vastgesteld dat de veroordeelde de aanzuiveringsregeling niet respecteert en de invorderingsambtenaar de gedwongen tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring herneemt.

4.3.2 Stuiting (art. 98 Sw)

4.3.2.1 Algemene grond

De verjaring van de verbeurdverklaring wordt gestuit door elke daad van tenuitvoerlegging uitgaande van de wettelijk bevoegde organen (openbaar ministerie, COIV en ontvanger van de FOD Financiën) (art. 98, § 1 Sw).

4.3.2.2 Bijzondere gronden

De verjaring wordt in elk geval gestuit in de volgende gevallen:

1° elke **gedeeltelijke betaling** die door of voor de veroordeelde is gedaan aan de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën die belast is met de invordering van de verbeurdverklaring en die niet kadert in een door de ontvanger toegestane aanzuiveringsregeling;

2° elk **betalingsverzoek of elke ingebrekestelling** gericht aan de veroordeelde, bij een aangetekende zending of gerechtsdeurwaarders-exploot, uitgaande van de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën die belast is met de invordering van de verbeurdverklaring;

3° elk **beslag** gelegd door of op verzoek van de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën die belast is met de invordering van de verbeurdverklaring;

4° de beslissing van de directeur van het Centraal Orgaan voor de inbeslagneming en de verbeurdverklaring (COIV) een **onderzoek** te voeren naar de **solvabiliteit van de veroordeelde** (artikelen 21 en 22 COIV-wet);

5° de beslissing van het openbaar ministerie om een **strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek** te openen; (art. 464/1 Sv);

6° alle **uitvoeringshandelingen** die verricht worden in het raam van het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek.

5 TOEPASSING VAN DE PROBATIEWET OP DE VERBEURDVERKLARING

De SUO wijzigt de Probatiewet ingrijpend met betrekking tot de verbeurdverklaring bij opschorting van de uitspraak van de veroordeling en uitstel van de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring, namelijk:

- als het onderzoeks- of vonnisgerecht de opschorting gelast kan of moet de verbeurdverklaring worden opgelegd overeenkomstig de op de feiten toepasselijke wetgeving (art. 6 Probatiewet);
- verbod voor de rechter om een verbeurdverklaring met uitstel van de tenuitvoerlegging uit te spreken (art. 8, § 1, Probatiewet).

5.1 Veroordeling tot de verbeurdverklaring in geval van toekenning van opschorting

5.1.1 Wetttekst

Artikel 6 tweede lid van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie:

" Wordt de opschorting gelast, dan wordt de verdachte, de inverdenkinggestelde of de beklaagde veroordeeld in de kosten, en zo daartoe aanleiding bestaat, tot de teruggave. Het onderzoeks- of vonnis-gerecht kan of moet de verdachte, de inverdenkinggestelde of de beklaagde veroordelen tot bijzondere verbeurdverklaring overeenkomstig de op de feiten toepasselijke wetgeving. "

5.1.2 Ratio legis

Art. 51 van de SUO-wet strekt ertoe artikel 6 van de Probatiewet, dat de verbeurdverklaring regelt in geval van opschorting van de uitspraak van de veroordeling, in overeenstemming te brengen met de gemeenrechtelijke regeling opgenomen in de artikelen 42 e.v. van het Strafwetboek en afwijkende bijzondere regelingen.

De bestaande regeling, ingevoerd bij artikel 15 van de Wet van 19 december 2002 tot uitbreiding van de mogelijkheden tot inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken, week immers af van de gemeenrechtelijke regeling (of bijzondere regelingen) op twee punten :

- de verbeurdverklaring is steeds facultatief, zelfs als ze op grond van de gemeenrechtelijke of bijzondere regeling die op de feiten van toepassing is een verplicht karakter heeft wegens de aard van de verbeurdverklaring (verbeurdverklaring het voorwerp, het instrument of het product van het misdrijf);
- de rechter kan niet ambtshalve overgaan tot het opleggen van de verbeurdverklaring, hij kan enkel optreden nadat de verbeurdverklaring schriftelijk is gevorderd door het openbaar ministerie.

De toepassing van het gewijzigde artikel 6 Probatiewet verliep niet geheel zonder problemen.

Bij de totstandkoming van de actuele regeling viseerde de wetgever in het bijzonder de verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen op basis van de artikelen 42, 3° en 505 van het Strafwetboek, die als facultatief werden beschouwd in geval van opschorting van de uitspraak van de veroordeling (memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot uitbreiding van de mogelijkheden tot inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken, *Parl. St. Kamer* 2001-2002, nr. 1601/1, 57). Uit de rechtspraak blijkt evenwel dat artikel 6 Probatielwet op zeer ruime wijze werd toegepast. De regeling gold volgens deze rechtspraak ook voor de wettelijk verplichte verbeurdverklaringen van het voorwerp, het instrument of het product van het misdrijf. Ze gold zelfs voor de verbeurdverklaringen die niet worden beschouwd als een vermogensstraf maar wel als beveiligingsmaatregel, d.w.z. wanneer ze volgens de wetgever tot doel heeft bepaalde gevaarlijke, schadelijke of verboden voorwerpen uit de omloop te halen, zoals illegale wapens (zie Antwerpen 21 mei 2008, *Nullum Crimen* 2008, 336, met kritische noot J. Rozie).

De wetgever schafte dan ook het afwijkend bijzonder regime af. De rechter kan of moet de verbeurdverklaring, naargelang deze vermogensstraf facultatief of verplicht is, uitspreken op grond van de wetgeving die van toepassing is op de strafbare feiten.

5.2 Afschaffing van de verbeurdverklaring met uitstel

5.2.1 Wettekst

Artikel 8, § 1, eerste lid van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie:

" Indien de veroordeelde nog niet veroordeeld is geweest tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan twaalf maanden, kunnen de vonnisgerechten, wanneer zij tot een werkstraf of één of meer straffen van niet meer dan vijf jaar veroordelen, bij een met redenen omklede beslissing gelasten dat de tenuitvoerlegging, hetzij van het vonnis of het arrest, hetzij van de hoofdstraffen of vervangende straffen dan wel van een gedeelte ervan, wordt uitgesteld. De tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een verbeurdverklaring kan echter niet worden uitgesteld. De beslissing waarbij het uitstel en, in voorkomend geval, de probatie wordt toegestaan of geweigerd, moet met redenen omkleed zijn overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 van het Wetboek van strafvordering."

5.2.2 Ratio legis

De verbeurdverklaring moet volgens de wetgever uit het toepassingsgebied van de art. 8 Probatielwet worden gesloten om de volgende redenen:

1° De verbeurdverklaring zal in tegenstelling tot een vrijheidsberovende straf of een beroepsverbod in beginsel geen beletsel vormen voor de sociale reïntegratie, aangezien het enkel goederen ontnemt aan de veroordeelde die een nauwe relatie vertonen met het gepleegde misdrijf, hetzij als instrument, voorwerp of product van het misdrijf, hetzij het vergaarde illegale vermogen afroemt.

2° Het verplichte karakter van bepaalde vormen van verbeurdverklaringen noopt de wetgever ertoe de effectieve tenuitvoerlegging van deze straf wettelijk te garanderen.

3° Een effectieve tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring draagt ook bij tot een optimalere nakoming van de verbintenissen die België heeft aangegaan op internationaal niveau inzake het bestrijden van georganiseerde misdaad en witwassen, onder meer de Conventie van de Raad van Europa inzake het witwassen, de opsporing, de inbeslagneming en de confiscatie van de opbrengsten van misdrijven en de financiering van het terrorisme (Verdrag van Warschau) en het UNO-Verdrag van 15 november 2000 tegen de transnationale georganiseerde misdaad.

4° Een effectieve verbeurdverklaring van illegale vermogensvoordelen die worden toegewezen aan de burgerlijke partij draagt bij tot het reële herstel van de schade geleden door de slachtoffers

5° Uit de toepassing van de bestaande wetgeving blijkt dat bij herroeping van het uitstel, de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring niet meer mogelijk is of alleszins in ernstige mate wordt bemoeilijkt, indien deze straf betrekking heeft op roerende of onroerende zaken. Een voertuig is bijvoorbeeld vernietigd of blijkt onvindbaar te zijn, een onroerend goed werd ondertussen verkocht door de veroordeelde aan een bonafide derde, enz. Dit zijn voorbeelden uit de praktijk die de uitgesproken verbeurdverklaringen vaak tot een louter virtuele sanctie herleiden.

5.2.3 Toepassing van de nieuwe wet in de tijd

Het Hof van Cassatie³⁷ nam een standpunt in over de toepassing in de tijd van de SUO-wet die die verbeurdverklaring met uitstel afschaft.

Het Hof is van oordeel dat een straf waarvoor de wet altijd de toekenning van uitstel verbiedt, zwaarder is dan een straf waarvoor zij de rechter in zekere mate toestaat te beoordelen of er uitstel kan worden toegekend.

Het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van een strengere wet is ook van toepassing op de wijziging die aan artikel 8, § 1, Probation-wet is aangebracht door artikel 52 van de SUO-wet.

Bijgevolg kan de strafrechter nog altijd een verbeurdverklaring met uitstel uitspreken voor feiten die zijn gepleegd voor de inwerkingtreding van de SUO-wet op 18 april 2014.

5.2.4 De matigingsbevoegdheid van de rechter (art. 55 van de SUO-wet)

De rechter kan evenwel bij de straftoemeting het bedrag van de verbeurdverklaring matigen. Art. 43*bis* Sw (nieuw lid) bepaalt dat de rechter zo nodig het bedrag van de in artikel 42, 3°, bedoelde vermogensvoordelen of van de in het tweede lid bedoelde geldwaarde vermindert om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen (proportionaliteitsbeginsel).

³⁷ Cass. 13 mei 2015, AR P.15.0217.F, Concl. Raymond LOOP (Advocaat-Generaal); T.Strafr. 2015, 250; J.L.M.B. 2015, 1182-1183; Arr.Cass. 2015, nr. 308, 1217-1219; Pas. 2015, 1191-1195; Rev.dr.pén.crim 2015, 980-984; Zie ook F. KUTY, « NOTE - La mesure de sursis à l'exécution des peines et les règles de droit transitoire en matière pénale », Rev.dr.pén.crim. 2015, 984-989 en Cass. 29 mei 2018, P.17.0762.N, Ius & actores 2018, 221-222..

Bij de waardering van de (witgewassen) vermogensvoordelen kan de rechter rekening houden met de kosten die verbonden zijn aan de verwezenlijking van het misdrijf (**netto-waardering**), bij voorbeeld door de betaalde aankoopprijs van de verkochte drugs af te trekken van de verkoopprijs.

De afschaffing van de verbeurdverklaring met uitstel doet geen afbreuk aan het **facultatief karakter** van bepaalde verbeurdverklaringen (art. 42, 3° en art. 43quater Sw). De rechter kan dan ook beslissen om deze sanctie niet op te leggen.

De veroordeelde kan bovendien een genadeverzoek richten aan de Koning (artikel 110 Grondwet). Deze gunstmaatregel is mogelijk voor niet-uitgevoerde straffen.

Het verbod om een onredelijke straf op te leggen bestond al voor de verruimde verbeurdverklaring (art. 43quater, § 3 in fine, Sw.) en de confiscatie per equivalent van de witgewassen vermogensvoordelen die het voorwerp zijn van witwasmisdrijf (art. 505 Sw).

De strafrechter kan bovendien afzien van de verplichte verbeurdverklaring van de zaken die hebben gediend of bestemd waren tot het plegen van de misdaad of het wanbedrijf (**instrument van het misdrijf**) als dit tot gevolg zou hebben dat de veroordeelde aan een onredelijk zware straf zou worden onderworpen (art. 43, eerste lid, Sw.).³⁸

Een wettelijke bepaling die een rechterlijke matigingsbevoegdheid invoert is als *lex mitior* (mildere strafwet) ook van toepassing op feiten die zijn gepleegd voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet.

³⁸ Art. 43 Sw., gewijzigd bij artikel 19 van de wet van 18 maart 2018 houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht.

6 HERZIENING VAN ARTIKEL 197BIS SV (ART. 54 VAN DE SUO-WET)

Het artikel 197bis Sv. is volledig herzien om de tenuitvoerlegging van vermogensstraffen (geldboeten en verbeurdverklaringen) en gerechtskosten te optimaliseren.

6.1 Aanwijzingen van de directeur van het COIV aan de ontvanger

De invordering van verbeurdverklaarde goederen, de geldboetes en de gerechtskosten worden namens het openbaar ministerie uitgeoefend door de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën en volgens **de aanwijzingen van de directeur van het COIV**. Voorheen kon de directeur enkel aanwijzingen geven aan de ontvanger bij de invordering van verbeurdverklaringen.

6.2 Tenuitvoerlegging van veroordeling op de beslagen goederen door de ontvanger

De ontvanger kan, bij een veroordeling tot een verbeurdverklaring van een geldsom, een geldboete of de gerechtskosten, overgaan tot de **tenuitvoerlegging op de in beslag genomen goederen** overeenkomstig de aanwijzingen van het openbaar ministerie of de directeur van het COIV.

De term “verbeurdverklaring van een geldsom” in art. 197bis, § 1, Sv slaat zowel op de verbeurdverklaringen bij equivalent (artikel 43bis, tweede lid, Sw en gelijkaardige regelingen voor bepaalde misdrijven, zoals bv. witwassen) als de objectconfiscatie van een geldsom die niet vooraf is in beslag genomen tijdens het strafonderzoek. In het laatste geval kan er geen onmiddellijke eigendomsoverdracht door de verbeurdverklaring zelf zijn van geldsommen die niet vooraf in klinkende munt in beslag werden genomen zodat de Staat slechts schuldeiser wordt van de veroordeelde voor die geldsommen (Cass. 16 oktober 2007, AR P.07.1202.N).

De ontvanger kan bijgevolg de tijdens het strafonderzoek in beslag genomen goederen (rechtstreeks beslag en beslag bij equivalent) aanwenden als onderpand (executieobject) voor de invordering van alle niet-fiscale schulden.

6.3 Overschrijving van de rechterlijke beslissingen m.b.t. confiscatie van onroerende goederen op het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie³⁹

Op verzoek van het openbaar ministerie of van de directeur van het COIV doet de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën de rechterlijke beslissingen houdende **verbeurdverklaring van onroerende goederen, die in kracht van gewijsde zijn getreden**, door toedoen van de voorzitter van het bevoegde aankoopcomité **overschrijven op het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimonium-documentatie** van de plaats waar het goed is gelegen.

³⁹ De term “hypotheekkantoor” in artikel 197bis Sv. is ingevolge de reorganisatie van de FOD Financiën vervangen door “het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie” (artikel 73 van de wet van 11 juli 2018 in het kader van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën en van de nieuwe organisatie- en bevoegdheidsverdeling binnen de Administratie Rechtszekerheid).

6.4 Ontvanger gespecialiseerd in de invordering van verbeurdverklaringen (art. 197 bis, § 2 Sv)

De SUO-wet creëert de functie van “**ontvanger gespecialiseerd in de invordering van verbeurdverklaringen**” binnen de FOD Financiën. De vervolgingen tot invordering van verbeurdverklaarde goederen, geldboeten en gerechtskosten in het raam van het SUO gevoerd door de directeur van het COIV worden in zijn naam uitgeoefend door een ambtenaar van de federale overheidsdienst Financiën gespecialiseerd in de invordering van verbeurdverklaringen, die is aangewezen door de minister van Financiën. De gespecialiseerde ambtenaar oefent alle bevoegdheden uit die de wettelijke en reglementaire bepalingen toekennen aan de gewone ontvanger. Hij kan ook over het hele grondgebied van het Rijk alle ambtshandelingen stellen die verband houden met de bevoegdheden welke eigen zijn aan zijn functie.

Ter uitvoering van artikel 197*bis* Sv. heeft de voorzitter van het directiecomité van de FOD Financiën de volgende diensten aangewezen als “ontvanger gespecialiseerd in de invordering van verbeurdverklaringen”⁴⁰

- **Team Bijzondere Invordering Brussel:** is bevoegd wanneer de veroordeling is uitgesproken door een rechterlijke instantie gesitueerd op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en op het grondgebied van het Waals Gewest;
- **Team Bijzondere Invordering Gent:** is bevoegd wanneer de veroordeling is uitgesproken door een rechterlijke instantie gesitueerd op het grondgebied van het Vlaams Gewest;
- **Polyvalent Team Eupen:** wanneer de veroordeling is uitgesproken door een rechterlijke instantie van het gerechtelijk arrondissement Eupen.

6.5 Delegatie van de opdrachten van het OM betreffende de tenuitvoerlegging van verbeurdverklaringen in het buitenland aan het COIV

De rol van het COIV in de **tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaringen** van zaken of sommen die zich bevinden of in te vorderen zijn in het buitenland wordt uitgebreid.

Het COIV was voorheen reeds bevoegd om bijstand te verlenen aan het OM in internationale rechtshulpprocedures en de behandeling van in en uitgaande certificaten tot confiscatie (art. 7, § 5 COIV-wet en art. 28 wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie).

Wanneer de veroordelingsbeslissing de bijzondere verbeurdverklaring inhoudt van zaken of sommen die zich bevinden of in te vorderen zijn buiten het Koninkrijk, maakt het openbaar ministerie een afschrift van de relevante stukken van het strafdossier over aan de minister van Justitie. Hij licht het Centraal Orgaan voor de inbeslagneming en de verbeurdverklaring daarvan in door toezending van een afschrift.

⁴⁰Zie artikelen 8, § 3 en 12 Besluit van de Voorzitter van het Directiecomité van de FOD Financiën van 22 juni 2015 houdende oprichting van nieuwe diensten binnen de Algemene Administratie van de Inning en de Invordering en organisatie van de operationele diensten van deze Algemene Administratie.

Het openbaar ministerie kan voortaan de directeur van het COIV verzoeken om in zijn naam alle akten op te stellen en handelingen te verrichten met het oog op de tenuitvoerlegging van de voormelde verbeurdverklaring in het buitenland (**delegatie**) (art. 197bis, § 3 Sv).

Gelet op de beschikbare capaciteit van het COIV is het akkoord van de directeur van het COIV steeds vereist. In geval van voortdurende problemen in een concreet dossier op dit vlak, vat de directeur van het COIV het College van Procureurs-generaal dat de zich opdringende maatregelen neemt.

De delegatie slaat onder meer op de uitoefening van de volgende opdrachten van het OM:

- de redactie en ondertekening van rechtshulpverzoeken en confiscatie-certificaten;
- overleg met de buitenlandse bevoegde gerechtelijke autoriteiten van de be-trokken EU-lidstaat over de uitvoering van het certificaat tot confiscatie.

Met het oog hierop kan het COIV de medewerking vorderen van vertalers. De kosten gemaakt voor hun prestaties worden begroot door de directeur van het COIV en worden beschouwd als gerechtskosten in strafzaken.

De nieuwe regeling doet geen afbreuk aan de bestaande bevoegdheden die de FOD Justitie (dienst internationale samenwerking in strafzaken) als centrale autoriteit kan uitoefenen bij de toepassing van rechtshulpverdragen.

6.6 Oprichting van het overlegorgaan voor de coördinatie van de invordering van niet-fiscale schulden in strafzaken

6.6.1 Algemeen

De SUO-wet richt een nieuw federaal overlegplatform op, het “**Overlegorgaan voor de coördinatie van de invordering van niet-fiscale schulden in strafzaken**” dat is samengesteld uit alle administratieve en gerechtelijke overheden die op operationeel of beleidsmatig niveau betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging van veroordelingen tot niet-fiscale schulden in strafzaken, met name de verbeurdverklaarde geldsommen, strafrechtelijke geldboeten, gerechtskosten en bijdragen aan het Slachtofferfonds.

De term “verbeurdverklaarde geldsom” in art. 197bis, § 4, Sv slaat zowel op de verbeurdverklaringen bij equivalent (artikel 43bis, tweede lid, Sw en gelijkaardige regelingen voor bepaalde misdrijven, zoals bv. witwassen) als de objectconfiscatie van een geldsom die niet vooraf is in beslag genomen tijdens het strafonderzoek. In het laatste geval kan er geen onmiddellijke eigendomsoverdracht door de verbeurdverklaring zelf zijn van geldsommen die niet vooraf in klinkende munt in beslag werden genomen zodat de Staat slechts schuldeiser wordt van de veroordeelde voor die geldsommen (Cass. 16 oktober 2007).

De oprichting van een overlegorgaan voert de aanbevelingen uit die het Rekenhof formuleerde in het auditrapport over “*Tenuitvoerlegging van de patrimoniale straffen. Penale boeten en verbeurdverklaringen*” (2007). Het Rekenhof beveelt aan dat er meer overleg moet komen tussen de verschillende actoren op het terrein om van de tenuitvoerlegging van verbeurdverklaringen en penale geldboeten één proces te maken waarin de activiteiten van alle optredende instanties geïntegreerd zijn (zie inzonderheid randnrs. 92, 103 en 183 van het rapport).

6.6.2 Samenstelling

De samenstelling van het Overlegorgaan werd gewijzigd door de Potpourriwet II. Het Overlegorgaan is thans samengesteld uit:

- de administrateur van de niet-fiscale invordering van de federale overheidsdienst Financiën of de door hem aangewezen vertegenwoordiger;
- een vertegenwoordiger van de FOD Justitie;
- de directeur van het Centraal Orgaan voor de inbeslagneming en de verbeurdverklaring (COIV) of de door hem aangewezen vertegenwoordiger;
- de directeur-generaal van de algemene directie van de gerechtelijke politie of de door hem aangewezen vertegenwoordiger;
- een vertegenwoordiger van de minister die bevoegd is voor Justitie;
- een vertegenwoordiger van de minister die bevoegd is voor Financiën;
- een vertegenwoordiger van het lid van de federale regering dat bevoegd is voor de fraudebestrijding;
- een vertegenwoordiger aangewezen door het College van procureurs-generaal;
- een vertegenwoordiger aangewezen door de Raad van procureurs des Konings.
- een vertegenwoordiger aangewezen door de Raad van Arbeids-auditeurs;

Het Overlegorgaan verkiest, bij eenparigheid, een voorzitter onder zijn leden voor een duur van twee jaar. Het mandaat is hernieuwbaar.

6.6.3 Opdrachten

Het Overlegorgaan bevordert de **samenwerking tussen betrokken administratieve en gerechtelijke overheden**, met inachtneming van hun specifieke bevoegdheden, met als doel een efficiënte en effectieve tenuitvoerlegging van de rechterlijke beslissingen in strafzaken betreffende uitvoerbare veroordelingen tot betaling van verbeurdverklaarde geldsommen, strafrechtelijke geldboeten, gerechtskosten en de bijdragen aan het Slachtofferfonds, in België en in het buitenland.

Dit **overleg** kan zowel slaan op het oplossen van **feitelijke of juridische knelpunten**, als op het bespreken van **structurele problemen** die zich stellen bij de invordering van de niet-fiscale schulden in strafzaken.

Het overleg kan resulteren in **concrete maatregelen op operationeel niveau** die kunnen bijdragen tot een effectievere en efficiëntere invordering in bepaalde dossiers, bij voorbeeld:

- het prioritair aanwenden van beschikbare capaciteit;
- de uitwisseling van operationele inlichtingen;
- het innemen van een gezamenlijk standpunt in een burgerlijk executiegeschil;

- het sluiten van een service level agreement (SLA) over de wijze waarop de betrokken actoren samenwerken in de fase van de invordering.

Wat de oplossing van **structurele problemen** betreft, kan het Overlegorgaan alle **nuttige aanbevelingen** formuleren met het oog op een optimale coördinatie van de tenuitvoerlegging van de veroordelingen. Deze aanbevelingen kunnen desgevallend worden opgenomen in een jaarverslag. De voorzitter van het Overlegorgaan bezorgt de aanbevelingen aan de ministers bevoegd voor Justitie en Financiën en aan de voorzitter van het College van procureurs-generaal.

Dit laat de bevoegde gerechtelijke en bestuurlijke autoriteiten toe om op hun niveau de gepaste beleidsmaatregelen te nemen om de aangekaarte **structurele problemen** op te lossen, bijvoorbeeld:

- het uitvaardigen van richtlijnen voor de leden van het OM door het College van procureurs-generaal;
- het nemen van een wetgevend initiatief door de bevoegde ministers;
- een uitbreiding van de capaciteit van de betrokken diensten.

Het Overlegorgaan is recent ook door de minister van Justitie en Financiën belast met de uitvoering van het “**Actieplan voor de inning van geldstraffen**”.

6.6.4 Besluitvorming

Het Overlegorgaan stelt zijn huishoudelijk reglement vast met gewone meerderheid van stemmen van zijn aanwezige leden. Het reglement wordt goedgekeurd door de ministers bevoegd voor Financiën en Justitie. Er is nog geen huishoudelijk reglement uitgevaardigd.

Het Overlegorgaan vergadert na bijeenroeping door zijn voorzitter, die de agenda vaststelt. Het Overlegorgaan verkiest, bij eenparigheid, een voorzitter onder zijn leden voor een duur van twee jaar. Het mandaat is hernieuwbaar.

Het COIV verzekert het secretariaat van het Overlegorgaan.

Het overlegorgaan kan geen eenzijdige dwingende beslissingen nemen ten aanzien van bevoegdheden van de actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van de vonnissen en arresten van strafrechters. Alle beslissingen worden in de regel bij **consensus** genomen.

7 OPTIMALISATIE VAN DE SOLVABILITEITSONDERZOEKEN GEVOERD DOOR HET COIV

De artikelen 11 en 12 van de SUO-wet wijzigden de artikelen 15 en 15bis van de COIV-wet van 26 maart 2003 betreffende onderzoeken die het COIV voert naar de solvabiliteit van de veroordeelde in het stadium van de strafuitvoering. De in 2014 gewijzigde artikelen 15 en 15bis van de COIV-wet van 26 maart 2003 zijn ondertussen gewijzigd en vervangen door de artikelen 21 en 22 van de COIV-wet van 4 februari 2018.

7.1 Wettteksten

Artikelen 21 en 22 van de wet van 4 februari 2018 houdende de opdrachten en de samenstelling van het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV-wet)

Art. 21

§ 1. Onverminderd de bevoegdheden van de bevoegde ambtenaar van de Federale Overheidsdienst Financiën die belast is met de invordering van de verbeurdverklaring, kan het Centraal Orgaan, teneinde de haalbaarheid van een effectieve tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring te beoordelen, de solvabiliteit van een veroordeelde persoon onderzoeken. Het solvabiliteitsonderzoek wordt gevoerd door een magistraat van het Centraal Orgaan.

§ 2. Het Centraal Orgaan kan alle administratieve diensten van de Federale Staat, van de gemeenschappen en de gewesten en van de lokale besturen en de overheidsbedrijven, met inbegrip van de Cel voor financiële informatieverwerking, vorderen om, binnen de termijn die het bepaalt, alle inlichtingen die het nuttig acht in het kader van dit onderzoek mee te delen over de verrichtingen uitgevoerd door de veroordeelde, diens tegoeden en over de samenstelling en de vindplaats van diens vermogen. Deze administratieve diensten, de overheidsbedrijven en de Cel voor financiële informatieverwerking zijn gehouden aan voormelde vordering gevolg te geven.

Dezelfde vordering kan eveneens worden gericht aan de ondernemingen die zijn ingeschreven bij de Kruispuntbank van Ondernemingen. Deze ondernemingen zijn ertoe gehouden aan voormelde vordering gevolg te geven tenzij zij zich kunnen beroepen op een bij wet ingestelde geheimhoudingsverplichting.

§ 3. Wanneer de informatie van de in paragraaf 1 bedoelde bevoegde ambtenaar met betrekking tot de solvabiliteit van een veroordeelde persoon ontoereikend is, of indien er aanwijzingen zijn waaruit blijkt dat de veroordeelde zich poogt te onttrekken aan de tenuitvoerlegging van de rechterlijke beslissing tot verbeurdverklaring, kan het Centraal Orgaan informatie over de solvabiliteit van die veroordeelde persoon inwinnen bij de in artikel 5, § 1, 1° tot 22°, 29° tot 32°, en § 3, eerste lid, van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten bedoelde ondernemingen en personen.

§ 4. De in de paragrafen 2 en 3 bedoelde personen, ondernemingen of administratieve diensten die geen rechtspersoon in de zin van artikel 5, vierde lid, van het Strafwetboek zijn, worden gestraft met geldboete van zesentwintig euro tot tienduizend euro indien zij, hoewel zij daartoe regelmatig zijn gevorderd door het Centraal Orgaan, willens en wetens en zonder wettige reden weigeren of nalaten om de gevraagde inlichtingen mee te delen binnen de door het Centraal Orgaan bepaalde termijn en wijze.

§ 5. Iedere persoon die uit hoofde van zijn functie kennis krijgt van de vorderingen bedoeld in dit artikel of daaraan zijn medewerking verleent, is tot geheimhouding verplicht. Iedere schending van het geheim wordt gestraft overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

§ 6. Het Centraal Orgaan kan ook de politiediensten of de in artikel 36 bedoelde politieambtenaren belasten met een onderzoek naar de solvabiliteit van een veroordeelde persoon.

§ 7. Het Centraal Orgaan kan de verkregen inlichtingen toezenden aan de in paragraaf 1 bedoelde bevoegde ambtenaar.

Art. 22

§ 1. In de bij artikel 21, § 3, bedoelde gevallen kan een magistraat van het Centraal Orgaan bij een met redenen omklede beslissing gericht aan de ondernemingen en de personen die worden bedoeld in artikel 5, § 1, 1° tot 22°, 29° tot 32°, en § 3, eerste lid, van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, de mededeling van de volgende inlichtingen vorderen:

1° de lijst van bankrekeningen, bankkluizen of financiële instrumenten die worden bedoeld in artikel 2, 1°, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, waarvan de veroordeelde titularis, gevolmachtigde of de uiteindelijke gerechtigde is en, in voorkomend geval, alle nuttige gegevens hieromtrent;

2° de bankverrichtingen die in een bepaalde periode zijn uitgevoerd op een of meer van deze bankrekeningen of financiële instrumenten, met inbegrip van de bijzonderheden betreffende de rekening van herkomst of bestemming;

3° de gegevens met betrekking tot de titularissen of gevolmachtigden die in een bepaald tijdvak toegang hebben of hadden tot deze bankkluizen.

In de bij artikel 21, § 3, bepaalde gevallen kan de magistraat van het Centraal Orgaan, bij met redenen omklede beslissing, om informatie aangaande de nummers van de bankrekeningen en de contracten betreffende de veroordeelde vragen aan het centraal aanspreekpunt gehouden door de Nationale Bank van België overeenkomstig de wet van 8 juli 2018 houdende organisatie van een centraal aanspreekpunt van rekeningen en financiële contracten en tot uitbreiding van de toegang tot het centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht, collectieve schuldenregeling en protest.

§ 2. In zijn schriftelijke vordering bepaalt de magistraat van het Centraal Orgaan onder welke vorm en binnen welke termijn de in paragraaf 1, eerste lid, bedoelde gegevens hem dienen te worden meegedeeld.

§ 3. Indien de aan het Centraal Orgaan overeenkomstig de paragrafen 1 en 2 meegeedeelde inlichtingen het bestaan aantonen van tegoeden in hoofde van de veroordeelde, kan de magistraat van het Centraal Orgaan op schriftelijke wijze vorderen dat de in paragraaf 1 bedoelde ondernemingen en personen de aan deze bankrekeningen, bankkluizen of financiële instrumenten verbonden schuldvorderingen en verbintenissen niet meer uit handen geven gedurende een termijn die niet langer mag duren dan vijf werkdagen en die ingaat op de dag dat het Centraal Orgaan zijn vordering verzendt bij middel van een aangetekende zending, per telefax of langs elektronische post. De maatregel neemt van rechtswege een einde bij het verstrijken van de termijn van vijf werkdagen. Onder werkdag worden alle dagen verstaan, met uitzondering van de zaterdagen, zondagen en wettelijke feestdagen. Vóór het verstrijken van deze termijn neemt de maatregel een einde in geval van vrijwillige betaling van het krachtens de verbeurdverklaring verschuldigde saldo, of van zodra de bevoegde ambtenaar van de Federale Overheidsdienst Financiën de nodige bewarende maatregelen heeft getroffen.

§ 4. Het Centraal Orgaan kan opdracht geven aan de in paragraaf 1 bedoelde ondernemingen en personen de vermogensbestanddelen kosteloos te zijner beschikking te stellen of over te maken op een door hem aangegeven rekening, dit ter voldoening van het saldo van een uitvoerbare verbeurdverklaring.

§ 5. De in paragraaf 1 bedoelde ondernemingen en personen zijn ertoe gehouden hun medewerking te verlenen aan de vorderingen en maatregelen bedoeld in de paragrafen 1, 3 en 4.

§ 6. De in paragraaf 1 bedoelde onderneming of persoon die, hoewel hij daartoe regelmatig is gevorderd door het Centraal Orgaan, willens en wetens, zonder wettige reden, weigert of nalaat over te gaan tot de mededeling van de gevraagde inlichtingen of de terbeschikkingstelling of overmaking binnen de termijn en op de wijze bepaald door het Centraal Orgaan, wordt gestraft met geldboete van zesentwintig euro tot tienduizend euro.

§ 7. De in paragraaf 1 bedoelde ondernemingen en personen, of elke derde, die goederen bewaren of beheren die het voorwerp uitmaken van een in de paragrafen 3 en 4 bedoelde maatregel en deze met bedrieglijk opzet wegmaken, worden gestraft met de straffen bepaald in artikel 507 van het Strafwetboek.

§ 8. Iedere persoon die uit hoofde van zijn functie kennis krijgt van de vorderingen of maatregelen bedoeld in dit artikel of daaraan zijn medewerking verleent, is tot geheimhouding verplicht. Iedere schending van het geheim wordt gestraft overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

§ 9. Voor de vergoeding van de kosten die gemaakt zijn in het raam van de in de artikelen 21 en 22 bedoelde onderzoeken gelden de tarieven die bepaald zijn in de regelgeving betreffende gerechtskosten in strafzaken. De kosten zijn ten laste van de veroordeelde of de partij die krachtens een rechterlijke beslissing burgerrechtelijk aansprakelijk is voor de betaling van de verbeurdverklaring tegen wie de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring wordt gevorderd. De veroordeelde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij staan evenwel niet in voor de nutteloze kosten veroorzaakt door toedoen van de optredende magistraat van het Centraal Orgaan en de kosten die voortvloeien uit onregelmatige onderzoekshandelingen. Die kosten blijven ten laste van de Staat.

De directeur van het Centraal Orgaan begroot de kosten die verbonden zijn aan de in de artikelen 21 en 22 bedoelde onderzoeken. De door de directeur begrote onkostenstaat is onmiddellijk betaalbaar aan de dienstverlenende persoon. De toegekende vergoeding wordt voorgeschoten door de Federale Overheidsdienst Justitie en toegerekend op het budget voor de gerechtskosten in strafzaken.

De door de directeur van het Centraal Orgaan begrote kosten zijn onmiddellijk verhaalbaar op het vermogen van de veroordeelde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij. De vervolging tot invordering van deze kosten wordt namens de directeur van het Centraal Orgaan uitgeoefend door de bevoegde ambtenaar van de Federale Overheidsdienst Financiën.

De veroordeelde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij kan tegen de beslissing van de directeur van het Centraal Orgaan om de kosten te zijnen laste te leggen een beroep met opschortende werking instellen bij de voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank, bij aangetekende zending, binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen van de kennisgeving van de bestreden beslissing. De voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank doet, nadat hij het Centraal Orgaan heeft gehoord, in eerste en laatste aanleg uitspraak over dit beroep. Tegen het vonnis staat een voorziening in cassatie open overeenkomstig de procedure in burgerlijke zaken die is ingesteld bij het Gerechtelijk Wetboek.

De Commissie voor de gerechtskosten neemt kennis van alle beroepen die de dienstverlenende persoon instelt tegen de beslissingen betreffende het bedrag van de voorgeschoten of de definitief begrote vergoeding.

7.2 Belangrijkste wijzigingen

Het COIV kan een solvabiliteitsonderzoek voeren in de 2 situaties:

1° Buiten het SUO: het kan een onderzoek voeren naar de solvabiliteit van een persoon die is veroordeeld tot een verbeurdverklaring;

2° In het raam van het SUO:

- a) het COIV verleent bijstand aan de SUO-magistraat: het COIV voert een onderzoek naar de solvabiliteit van een persoon die is veroordeeld tot een verbeurdverklaring;
- b) delegatie van het SUO naar het COIV: het COIV voert een onderzoek naar de solvabiliteit van een persoon die is veroordeeld tot een verbeurdverklaring, strafrechtelijke geldboete of de gerechtskosten (art. 464/3, § 4, Sv).

Het solvabiliteitsonderzoek wordt steeds gevoerd door een magistraat van het OM bij het COIV. De verzamelde informatie is bestemd voor de ontvanger van de FOD Financiën die belast is met de invordering.

De SUO-wet en vervolgens de COIV-wet van 4 februari 2018 wijzigden de bestaande regeling op de volgende punten om de efficiëntie en de effectiviteit van het solvabiliteitsonderzoek te verbeteren:

1° Uitbreiding van het toepassingsgebied van de informatiebevoegdheid tot private ondernemingen (art. 21, § 2 en §§ 4 en 5 COIV-wet van 4 februari 2018)

Voorheen kon het COIV enkel de administratieve overheden en overheidsbedrijven bevragen, en later ook de Cel voor financiële informatieverwerking (CFI). Het COIV kan ook een bancair onderzoek uitvoeren.

Het COIV kan voortaan ook inlichtingen verzamelen bij ondernemingen die zijn ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). Het betreft onder meer werkgevers van de veroordeelde die inlichtingen kunnen verschaffen over de inkomsten van de veroordeelde.

Zij zijn gehouden om, binnen de termijn die het COIV bepaalt, alle inlichtingen mee te delen die het COIV nuttig acht in het kader van het solvabiliteitsonderzoek. De weigering om de gevraagde inlichtingen mee te delen is strafbaar gesteld. De mededeling van de gevraagde inlichtingen mag enkel geweigerd worden op basis van een bij wet ingestelde geheimhoudingsverplichting, zoals bij voorbeeld een beoefenaar van een vrij beroep die gehouden is tot een beroepsgeheim, in zoverre de gevraagde informatie wegens het vertrouwelijk karakter ervan gedekt is door dit beroepsgeheim (advocaten, externe accountants, enz..).

Iedere persoon die uit hoofde van zijn functie kennis krijgt van de verzoeken van het COIV of daaraan zijn medewerking verleent, is tot geheimhouding verplicht. Iedere schending van het geheim wordt bestraft overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

2° Het rechtstreeks vorderen van de politie door het COIV voor de uitvoering van een solvabiliteitsonderzoek

Art. 21, § 6 van de COIV-wet van 4 februari 2018 bepaalt thans dat het COIV de politiediensten kan gelasten met het uitvoeren van een solvabiliteitsonderzoek. Vroeger kon dit enkel via de procureur des Konings, wat de bestaande procedure nodeloos verzwaarde. Een parketmagistraat verbonden aan het COIV kan rechtstreeks een politiedienst vorderen voor de uitvoering van een solvabiliteitsonderzoek naar de veroordeelde.

3° Toegang van het COIV tot het centraal aanspreekpunt rekeningen en financiële contracten (CAP) van de Nationale Bank van België (art. 22, § 1, tweede lid COIV-wet van 4 februari 2018)⁴¹

Het COIV diende onder de geldende regeling individuele banken afzonderlijk te bevragen over de financiële tegoeden van de veroordeelde. De toegang tot een centraal register van rekeningen en financiële contracten zal de efficiëntie van het solvabiliteitsonderzoek verhogen. Op basis van de verkregen informatie kan het COIV doelgerichter de banken bevragen over de financiële activa van de veroordeelde en de uitgevoerde financiële verrichtingen.

⁴¹ Zie de wet 8 van juli 2018 houdende organisatie van een centraal aanspreekpunt van rekeningen en financiële contracten en tot uitbreiding van de toegang tot het centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht, collectieve schuldenregeling en protest.

4° Transfer van de bevroren financiële activa naar het COIV ter uitvoering van verbeurdverklaringen (art. 22, § 3 COIV-wet van 4 februari 2018)

Op basis van de COIV-wet van 4 februari 2018 kan het COIV financiële activa van de veroordeelde voor een beperkte duur (max. 5 werkdagen) bevroren in afwachting van een eventueel uitvoerend beslag onder derden gelegd door bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën bij de betrokken bank.

De bestaande regeling is vereenvoudigd en versterkt. Indien bijvoorbeeld deze activa bestaan uit creditsaldi van bankrekeningen of uit effecten die zijn gedeponerd op een effectenrekening kan het COIV de bank verzoeken om de geldsommen of effecten te transfereren naar het COIV of naar de bankrekening van de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën die instaat voor de invordering van de verbeurdverklaring. Deze werkwijze vereist niet langer dat de ontvanger een beslag onder derden dient te leggen bij een bank. Deze maatregel draagt aldus bij tot meer efficiëntie van de strafuitvoering. Aangezien de transfer van de activa kosteloos is, draagt ze ook bij tot een belangrijke besparing op de werkingskosten van de betrokken diensten

5° Kosten van het solvabiliteitsonderzoek (artikel 22, § 9 COIV-wet van 4 februari 2018).

De wetgeving betreffende de kosten is volledig herzien:

- Tarief

Voor de vergoeding van de kosten die gemaakt zijn in het raam van de solvabiliteitsonderzoeken gelden de tarieven die bepaald zijn in de regelgeving betreffende gerechtskosten in strafzaken.

- Begroting en vergoeding van de kosten

De directeur van het COIV begroot de kosten die verbonden zijn aan de door het COIV uitgevoerde solvabiliteitsonderzoeken. De door de directeur begrote onkostenstaat is onmiddellijk betaalbaar aan de dienstverlenende persoon.

De toegekende vergoeding wordt voorgeschoten door de Federale Overheidsdienst Justitie en toegerekend op het budget voor de gerechtskosten in strafzaken.

- Verhaalbaarheid kosten

De kosten zijn ten laste van de veroordeelde of de partij die krachtens een rechterlijke beslissing burgerrechtelijk aansprakelijk is voor de betaling van de verbeurdverklaring tegen wie de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring wordt gevorderd.

De veroordeelde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij staan evenwel niet in voor de nutteloze kosten veroorzaakt door toedoen van de optredende magistraat van het COIV en de kosten die voortvloeien uit onregelmatige onderzoekshandelingen. Die kosten blijven ten laste van de Staat.

De door de directeur van het COIV begrote kosten zijn onmiddellijk verhaalbaar op het vermogen van de veroordeelde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij. De vervolging tot invordering van deze kosten wordt namens de directeur van het COIV uitgeoefend door de bevoegde ambtenaar van de FOD Financiën, *in casu* het kantoor niet-fiscale invordering (NFI).

- Beroepsprocedure

De veroordeelde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij kan tegen de beslissing van de directeur van het COIV om de kosten te zijnen laste te leggen een beroep met opschortende werking instellen bij de **voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank**, bij aangetekende zending, binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen van de kennisgeving van de bestreden beslissing. De voorzitter van de strafuitvoeringsrechtbank doet, nadat hij het COIV heeft gehoord, in eerste en laatste aanleg uitspraak over dit beroep. Tegen het vonnis staat een voorziening in cassatie open overeenkomstig de procedure in burgerlijke zaken die is ingesteld bij het Gerechtelijk Wetboek.

De **Commissie voor de gerechtskosten** neemt kennis van alle beroepen die de dienstverlenende persoon instelt tegen de beslissingen betreffende het bedrag van de voorgeschoten of de definitief begrote vergoeding.

8 REGISTRATIE

Elke opening van een SUO wordt geregistreerd in de applicatie MACH.